



گزارش اقتصادی شاپرک

خرداد ۱۴۰۴ . شماره ۱۲۰



www.shaparak.ir



فهرست مطالب

۶.....	فهرست شکل‌ها
۸.....	فهرست جداول
۱۱.....	پیشگفتار
۱۲.....	شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه
۱۶.....	۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی
۱۷.....	۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
۱۸.....	۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۱۹.....	۲-۱-۱- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی
۲۰.....	۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان
۲۲.....	۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی
۲۳.....	۲-۲-۱- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP
۲۵.....	۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک
۲۵.....	۱-۲- آمار عملکردی شاپرک
۲۶.....	۱-۱-۲- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک
۲۸.....	۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی
۲۹.....	۳-۱-۲- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش
۳۰.....	۴-۱-۲- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها
۳۵.....	۵-۱-۲- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت
۳۸.....	۲-۲- نفوذ منطقه‌ای
۳۹.....	۱-۲-۲- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی
۴۰.....	۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور
۴۰.....	۳-۲-۲- تعداد و سرانه کارتهخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان
۴۵.....	۴-۲-۲- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی
۴۶.....	۵-۲-۲- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور
۴۷.....	۶-۲-۲- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاهی در استان‌های کشور
۴۸.....	۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها
۴۹.....	۱-۳-۲- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه
۵۲.....	۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها
۵۴.....	۳-۳-۲- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت ۵۹

- ۱-۳- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۰
- ۲-۳- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۰
- ۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۳
- ۴-۳- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه ۶۶

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۶۸

- ۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۶۹
- ۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۶۹
- ۲-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۱
- ۳-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۴
- ۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۷
- ۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۷۹
- ۶-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۲
- ۲-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۳
- ۳-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی ۸۵
- ۱-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور ۸۶
- ۲-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور ۸۹
- ۳-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی در بعد کشوری ۹۱
- ۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۵
- ۵-۳-۴- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۹۷
- ۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۱۰۰

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۳

- ۱-۵- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۳
- ۱-۱-۵- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۳
- ۲-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۵
- ۳-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۰۸
- ۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها ۱۱۰
- ۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۲
- ۱-۲-۵- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۳
- ۲-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۴

- ۱۱۵-۳-۲-۵ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۵
- ۱۱۶-۴-۲-۵ سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۱۶
- ۱۱۸-۵-۲-۵ اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۸
- ۱۲۰-۳-۵ سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۲۰
- ۱۲۷-۶ جمع‌بندی ۱۲۷
- ۱۳۵-۷ واژه‌نامه ۱۳۵

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۰ لغایت بهمن ۱۴۰۳..... ۱۸
- شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپراک در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳..... ۲۲
- شکل ۱-۴ مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴..... ۲۶
- شکل ۲-۲ مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴..... ۲۷
- شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- خرداد ۱۴۰۴..... ۳۱
- شکل ۴-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش- اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴..... ۳۴
- شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۴ و ۱۴۰۳..... ۳۵
- شکل ۶-۲ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپراک - خرداد ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴..... ۳۷
- شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - خرداد ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴..... ۳۸
- شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتهای فروشنده فعال سیستمی در هر استان - خرداد نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۴..... ۴۱
- شکل ۱۱-۲ تعداد کارتهای فروشنده (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - خرداد ۱۴۰۴..... ۴۲
- شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتهای فروشنده فعال سیستمی در هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - خرداد ۱۴۰۴..... ۴۴
- شکل ۱۳-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - خرداد ۱۴۰۴..... ۴۵
- شکل ۱۴-۲ سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشنده به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - خرداد ۱۴۰۴..... ۴۸
- شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهای فروشنده (بر حسب ریال) - خرداد ۱۴۰۴..... ۵۰
- شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - خرداد ۱۴۰۴..... ۵۱
- شکل ۱۷-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) (بر حسب ریال) - خرداد ۱۴۰۴..... ۵۱
- شکل ۱۸-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲..... ۵۳
- شکل ۱۹-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - خرداد ۱۴۰۴..... ۵۵
- شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - خرداد ۱۴۰۴..... ۵۶
- شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - خرداد ۱۴۰۴..... ۶۱
- شکل ۲-۳ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴..... ۶۲
- شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپراک در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴..... ۶۵

- شکل ۳-۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴ ۶۵
- شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴ ۶۹
- شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴ ۷۰
- شکل ۴-۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۴ ۷۲
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۴ ۷۳
- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - خرداد ۱۴۰۴ ۷۵
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - خرداد ۱۴۰۴ ۷۷
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴ ۷۹
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌ها - خرداد ۱۴۰۴ ۸۸
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - خرداد ۱۴۰۴ ۹۰
- شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP - خرداد ۱۴۰۴ ۹۳
- شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار هر شرکت PSP - خرداد ۱۴۰۴ ۹۵
- شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - خرداد ۱۴۰۴ ۹۷
- شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون ۹۹
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - خرداد ۱۴۰۴ ۱۰۴
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - خرداد ۱۴۰۴ ۱۰۵
- شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - خرداد ۱۴۰۴ ۱۱۴
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - خرداد ۱۴۰۴ ۱۲۲
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - خرداد ۱۴۰۴ ۱۲۳
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - خرداد ۱۴۰۴ ۱۲۴
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - خرداد ۱۴۰۴ ۱۲۶

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳	۱۷
جدول ۱-۲	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳	۱۹
جدول ۱-۳	ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳	۲۳
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک	۲۷
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳	۲۷
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک	۲۸
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک	۲۹
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته	۲۹
جدول ۶-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- خرداد ۱۴۰۴	۳۰
جدول ۷-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - خرداد ۱۴۰۴	۳۱
جدول ۸-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - خرداد ۱۴۰۴	۳۲
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - خرداد ۱۴۰۴	۳۳
جدول ۱۰-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - خرداد ۱۴۰۴	۳۳
جدول ۱۱-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - خرداد ۱۴۰۴	۳۹
جدول ۱۲-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- خرداد ۱۴۰۴	۴۰
جدول ۱۳-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴	۴۱
جدول ۱۴-۲	سرانه استانی کارخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴	۴۲
جدول ۱۵-۲	تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴	۴۶
جدول ۱۶-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی	۵۳
جدول ۱۷-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش	۵۴
جدول ۱۸-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش	۵۵
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴	۶۰
جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته	۶۱
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - خرداد ۱۴۰۴	۶۲
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - خرداد ۱۴۰۴ و ماه گذشته	۶۳

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی.....	۶۴
جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۶۶
جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۷۱
جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۷۳
جدول ۴-۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۷۴
جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۷۶
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۷۸
جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن.....	۸۰
جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۴.....	۸۱
جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۸۱
جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - خرداد ۱۴۰۴.....	۸۲
جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۸۳
جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۸۴
جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۸۵
جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشنده‌ای به تفکیک استان خرداد ۱۴۰۴.....	۸۷
جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشنده‌ای فعال سیستمی به تفکیک استان - خرداد ۱۴۰۴.....	۸۹
جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۹۲
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای تراکنش‌دار هر شرکت - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۹۴
جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - خرداد ۱۴۰۴.....	۹۶
جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - خرداد ۱۴۰۴.....	۹۹
جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - خرداد ۱۴۰۴.....	۱۰۰
جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۴.....	۱۰۶
جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - خرداد ۱۴۰۴.....	۱۰۸
جدول ۵-۳ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - خرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۰
جدول ۵-۴ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۲
جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - خرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۳
جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - خرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۵
جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - خرداد ۱۴۰۴.....	۱۱۷

- جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش دار - خرداد ۱۴۰۴..... ۱۱۸
- جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده- اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴..... ۱۱۹
- جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - خرداد ۱۴۰۴..... ۱۲۰

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۱۲۰ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه‌های تصمیم‌گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص‌های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می‌پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص‌های کلان اقتصادی شاپرک می‌پردازد.
۲. بخش «شاخص‌های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه‌ای آنها را تشریح می‌کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش‌های پرداخت کارتی را بیان می‌کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت‌ها را در کشور و هر استان نشان می‌دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپراک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپراک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپراک در خرداد ۱۴۰۴
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی شاپرک در یک نگاه

▲ رشد نسبت به ماه گذشته
▼ کاهش نسبت به ماه گذشته
▢ بدون تغییر نسبت به ماه گذشته

۱ جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

سهم از نقدینگی

▲	نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی	۱۶/۷۱ درصد
▼	نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی	۱/۵۳ درصد

۲ شاخص های عملکردی شاپرک در خرداد ۱۴۰۴

آمار عملکردی

▼	تعداد تراکنش های شاپرک	۴,۵۰۹,۴۵۷,۲۵۶ تراکنش
▼	ارزش تراکنش های شاپرک	۱۶,۴۱۶,۸۴۷,۷۲۷ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▼	رشد اسمی ماهانه خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۴	-۵/۲۴٪
▼	رشد حقیقی ماهانه خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۴	-۸/۲۹٪
▼	رشد اسمی ماهانه خرداد ۱۴۰۴ نسبت به خرداد ۱۴۰۳	۳۲/۱۱٪
▼	رشد حقیقی ماهانه خرداد ۱۴۰۴ نسبت به خرداد ۱۴۰۳	-۵/۲۳٪

سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▼	ابزار پذیرش اینترنتی	۶/۲۲٪
▲	ابزار پذیرش موبایلی	۲/۰۵٪
▲	کارتخوان فروشگاه	۹۱/۷۳٪

سهم مبلغی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▲	خرید کالا و خدمات	۹۸/۸۷٪
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ	۱/۱۳٪

سهم تعدادی هر یک از انواع خدمات شاپرک

▼	خرید کالا و خدمات	۹۰/۵۶٪
▲	پرداخت قبض و خرید شارژ	۴/۹۷٪
▲	مانده گیری	۴/۴۷٪

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

▲	کل ابزارها	۱,۹۷۱/۴۶
▲	کارتخوان فروشگاه	۱,۷۲۲/۰۳
▼	ابزار پذیرش موبایلی	۰/۹۷
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۲۴۸/۴۵

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

▼	کل ابزارها	۷۲/۹۴
▼	کارتخوان فروشگاه	۶۶/۹۱
▼	ابزار پذیرش موبایلی	۱/۴۹
▼	ابزار پذیرش اینترنتی	۴/۵۳

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشگاه فعال سیستمی

▲	بیشترین تعداد	تهران ۱,۷۸۷,۴۵۲
▼	بیشترین تغییر	آذربایجان -۲۳,۰۵۵
▲	بیشترین سرانه	مازندران ۰/۲۱۶
▼	بیشترین سرانه تعداد تراکنش	هرمزگان ۷۷/۲۸

نسبت دهکی مبالغ تراکنش های شاپرکی

▼	نسبت متوسط دهک دهم به دهک اول	۴۳۴/۱۷
---	-------------------------------	--------

گزارش اقتصادی شاپرک

۳

کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت

سهم تراکنش‌های موفق

درصد تراکنش‌های موفق به کل تراکنش‌ها	۹۸/۶۶٪	▼
درصد تراکنش‌های موفق شاپرک به کل تراکنش‌ها	۹۹/۹۸٪	▲

سهم هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش‌ها

خطای پذیرندگی	۱/۳۷٪	▲
خطای شاپرکی	۰/۲۰٪	▲
خطای صادر کنندگی	۱۵/۷۱٪	▲
خطای کاربری	۸۲/۷۱٪	▼

کیفیت ارائه خدمات

سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه	۹۸/۶۶٪	▼
سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک	۹۹/۹۸٪	▼

تراکنش‌های ناتمام

درصد تراکنش‌های معوق از کل تراکنش‌ها	۰/۱۰٪	▲
درصد تغییرات تراکنش‌های معوق	۶۱/۰۱٪	▲

۴

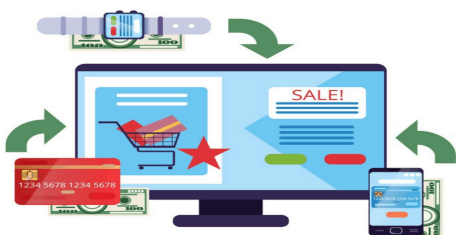
شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در خرداد ۱۴۰۴

شاخص اثربخشی مبلغی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	۲/۹۴۷	فرایردازان آروند امید	▼
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۴۰۳	فن آوا کارت	▼

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها

بالاترین میزان شاخص	۱/۵۷۷٪	الکترونیک کارت دماوند	▼
پایین‌ترین میزان شاخص	۰/۰۲۱٪	فرایردازان آروند امید	▲



میزان تغییرات بر اساس مقادیر ماه گذشته محاسبه شده است.

سهم کارتخوان‌های کم و فاقد تراکنش از پایانه‌های فعال			
بیشترین سهم	الکترونیک کارت دماوند	۳۴/۷۲٪	▲
کمترین سهم	پرداخت نوین آراین	۷/۸۸٪	▲
ستون اول مربوط به شرکت‌های PSP و ستون دوم مربوط به بانک‌های پذیرنده			
بالاترین سهم از کل تراکنش‌های بازار			
سهم مبلغی	پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۲۲٪	▲
سهم تعدادی	پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۹۰٪	▼
بانک ملت	۱۵/۶۹٪	▼	
بانک سپه	۱۶/۶۹٪	▼	
بالاترین سهم مبلغ تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش			
ابزار پذیرش اینترنتی	به پرداخت ملت	۲۹/۸۰٪	▼
بانک رفاه کارگران	۱۶/۴۴٪	▼	
ابزار پذیرش موبایلی	به پرداخت ملت	۴۸/۲۲٪	▲
بانک ملت	۵۴/۰۱٪	▲	
کارتخوان فروشگاه‌ها	پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۹۱٪	▼
بانک ملت	۱۵/۷۳٪	▲	
بالاترین سهم تعداد تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش			
ابزار پذیرش اینترنتی	به پرداخت ملت	۳۹/۲۷٪	▼
بانک ملت	۴۲/۳۴٪	▲	
ابزار پذیرش موبایلی	به پرداخت ملت	۴۶/۴۱٪	▲
بانک ملت	۵۵/۰۷٪	▼	
کارتخوان فروشگاه‌ها	پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۱۱٪	▼
بانک سپه	۱۸/۰۵٪	▼	
شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI)			
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۰۵۴۰	▲	۲۰۱۰۸
ابزار پذیرش موبایلی	۳۰۲۶۹	▲	۳۰۸۰۷
کارتخوان فروشگاه‌ها	۱۰۲۶۰	▲	۹۰۷
بالاترین سهم بانک‌های صادر کنند از تعداد کارت‌های تراکنش‌دار			
کارت هدیه و بن کارت	بانک ملی	۱۴/۸۰٪	▼
کارت اعتباری	بانک ملت	۱۵/۰۱٪	▲
کارت برداشت نقدی	بانک ملی	۲۰/۶۸٪	▲

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.



۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی^۱، درصدی از نقدینگی^۲ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا بهمن ۱۴۰۳) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳

دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
اسفند ۱۴۰۲	۷۸,۷۷۴,۵۰۰	۱۳,۸۹۱,۲۲۷	۱۷/۶۳٪
فروردین ۱۴۰۳	۷۹,۶۸۲,۹۰۰	۹,۷۲۸,۵۳۰	۱۲/۲۱٪
اردیبهشت ۱۴۰۳	۸۱,۲۹۶,۷۰۰	۱۲,۲۴۰,۶۱۲	۱۵/۰۶٪
خرداد ۱۴۰۳	۸۳,۵۳۹,۹۰۰	۱۲,۴۲۶,۴۲۴	۱۴/۸۷٪
تیر ۱۴۰۳	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	۱۲,۴۷۸,۰۸۲	۱۴/۶۰٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	۱۳,۲۵۱,۴۳۶	۱۵/۰۶٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	۱۳,۸۷۶,۷۶۲	۱۵/۳۰٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲,۳۳۴,۵۰۰	۱۴,۲۱۲,۲۸۰	۱۵/۳۹٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳,۹۲۲,۱۰۰	۱۴,۷۱۲,۰۰۴	۱۵/۶۶٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶,۰۳۶,۱۰۰	۱۴,۸۴۱,۳۴۰	۱۵/۴۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	۱۵,۵۲۰,۳۹۱	۱۵/۹۶٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱۶,۶۱۱,۳۶۹	۱۶/۷۱٪

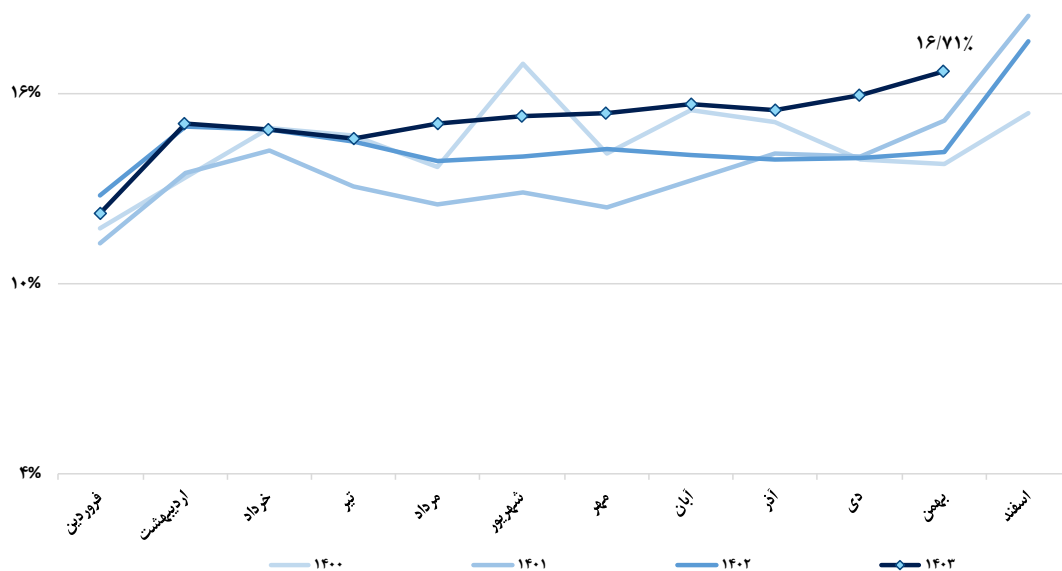
در بهمن ۱۴۰۳ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۶/۷۱ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه دی ۱۴۰۳، افزایش ۰/۷۵ درصدی داشته است.

^۱ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۱.

^۲ رجوع شود به پیوست ۷-۲-۲. آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در بهمن ۱۴۰۳، ارزش تراکنش‌های شاپرک افزایش ۷/۰۳ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۲/۲۵ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، افزایش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی نسبت به ماه دی ۱۴۰۳ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا بهمن ۱۴۰۳ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۰ لغایت بهمن ۱۴۰۳ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.



شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۰ لغایت بهمن ۱۴۰۳

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۱-۲ ارائه شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ۱۴۰۳

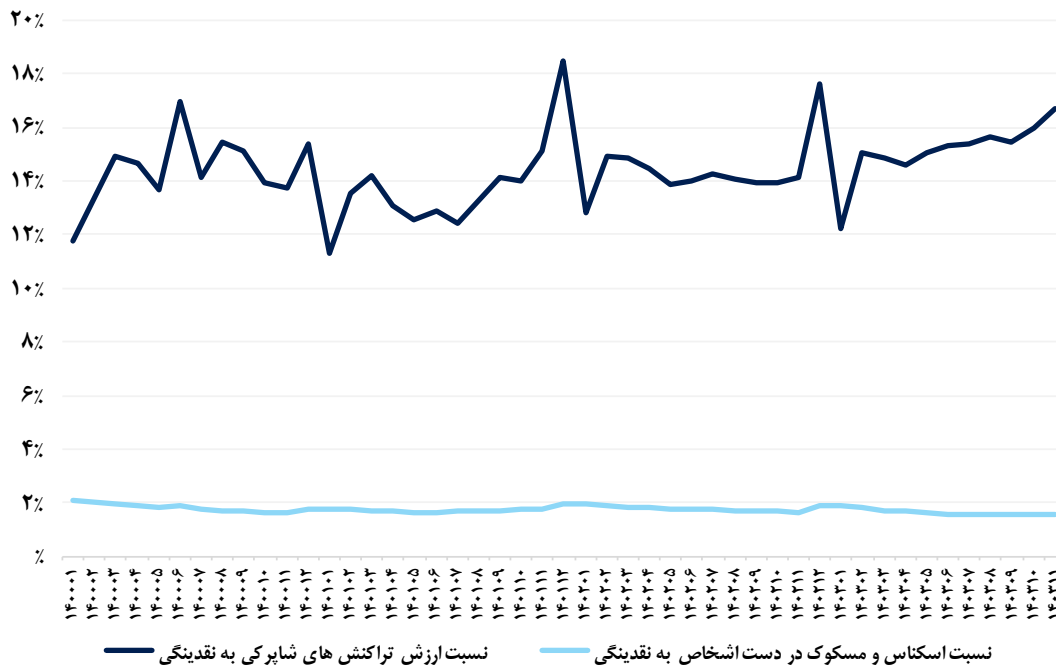
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
اسفند ۱۴۰۲	۷۸,۷۷۴,۵۰۰	۱,۴۶۸,۸۰۰	۱/۸۶٪
فروردین ۱۴۰۳	۷۹,۶۸۲,۹۰۰	۱,۴۸۸,۴۰۰	۱/۸۷٪
اردیبهشت ۱۴۰۳	۸۱,۲۹۶,۷۰۰	۱,۴۶۰,۱۰۰	۱/۸۰٪
خرداد ۱۴۰۳	۸۳,۵۳۹,۹۰۰	۱,۴۳۵,۹۰۰	۱/۷۲٪
تیر ۱۴۰۳	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	۱,۴۴۳,۰۰۰	۱/۶۹٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	۱,۴۳۴,۶۰۰	۱/۶۳٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	۱,۴۴۲,۲۰۰	۱/۵۹٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲,۳۳۴,۵۰۰	۱,۴۵۹,۸۰۰	۱/۵۸٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳,۹۲۲,۱۰۰	۱,۴۸۰,۲۰۰	۱/۵۸٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶,۰۳۶,۱۰۰	۱,۴۹۱,۴۰۰	۱/۵۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	۱,۵۰۵,۷۰۰	۱/۵۵٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱,۵۲۳,۰۰۰	۱/۵۳٪

در بهمن ۱۴۰۳، ۱/۵۳ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در دی ۱۴۰۳ کاهش ۰/۰۲- درصدی را تجربه نموده است. در بهمن ۱۴۰۳ میزان نقدینگی با افزایش ۲/۲۵ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۱/۱۵ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.



شکل ۲-۱ مقایسه نسبت ارزش تراکنش های شاپرک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

روند نسبت ارزش تراکنش های شاپرک به نقدینگی در طول مدت مورد بررسی (ابتدای سال ۱۴۰۰ تا بهمن ۱۴۰۳) دارای برآیند صعودی بوده است و از ۱۱/۷۷ درصد در فروردین ماه ۱۴۰۰ به ۱۶/۷۱ درصد در بهمن ۱۴۰۳ افزایش یافته است. این در حالی است که نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در طول این مدت روندی در مجموع کاهشی داشته و از ۲/۰۷ درصد به ۱/۵۳ درصد رسیده است. به عبارت دیگر، گسترش نفوذ ابزارهای پذیرش، یکی از دلایل کاهش ۰/۵۳ درصدی نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی در مدت مورد بررسی بوده است که انتظار می رود این روند کاهشی همچنان تداوم داشته باشد.

۲-۱- بررسی ارزش تراکنش های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید

کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

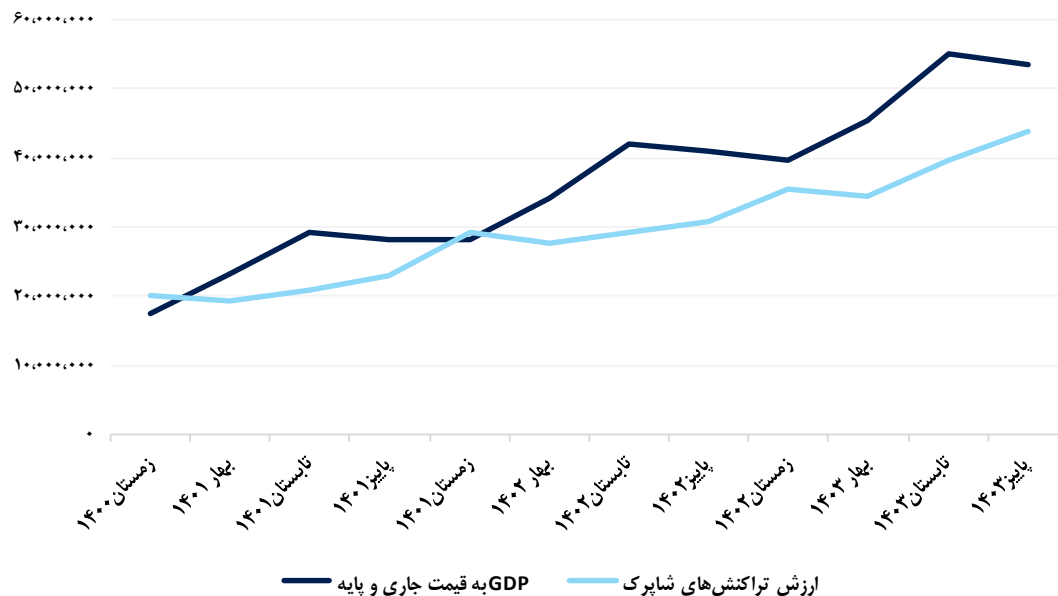
به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارتی را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارتی را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۳ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

در شکل ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۴ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳ به صورت فصلی ترسیم شده است.^۵

^۳ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.
^۴ رجوع شود به پیوست ۷-۴.

^۵ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به پاییز ۱۴۰۳ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی



شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان^۶ در جدول ۱-۳ ارائه شده است.

جدول ۱-۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به پاییز ۱۴۰۳

دوره	GDP (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)
زمستان ۱۴۰۰	۱۷,۵۹۲,۰۰۰	۲۰,۰۶۸,۱۶۶
بهار ۱۴۰۱	۲۳,۱۱۹,۷۹۳	۱۹,۳۶۷,۲۳۳
تابستان ۱۴۰۱	۲۹,۱۶۴,۶۹۷	۲۰,۸۲۵,۶۹۶
پاییز ۱۴۰۱	۲۸,۲۲۱,۳۴۱	۲۳,۰۹۴,۰۲۹
زمستان ۱۴۰۱	۲۸,۲۶۲,۱۵۴	۲۹,۳۶۹,۱۹۶
بهار ۱۴۰۲	۳۴,۱۶۳,۹۳۴	۲۷,۶۷۰,۸۳۳
تابستان ۱۴۰۲	۴۲,۰۸۹,۶۸۰	۲۹,۱۶۲,۶۷۰
پاییز ۱۴۰۲	۴۱,۱۱۱,۲۱۲	۳۰,۹۳۹,۰۱۰
زمستان ۱۴۰۲	۳۹,۷۶۹,۹۴۷	۳۵,۴۵۵,۲۰۷
بهار ۱۴۰۳	۴۵,۳۵۶,۲۲۵	۳۴,۳۹۵,۵۶۶
تابستان ۱۴۰۳	۵۵,۱۶۷,۲۱۲	۳۹,۶۰۶,۲۸۰
پاییز ۱۴۰۳	۵۳,۶۴۳,۹۹۰	۴۳,۷۶۵,۶۲۴

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.

^۶ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به پاییز ۱۴۰۳ می‌باشد.

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.



۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

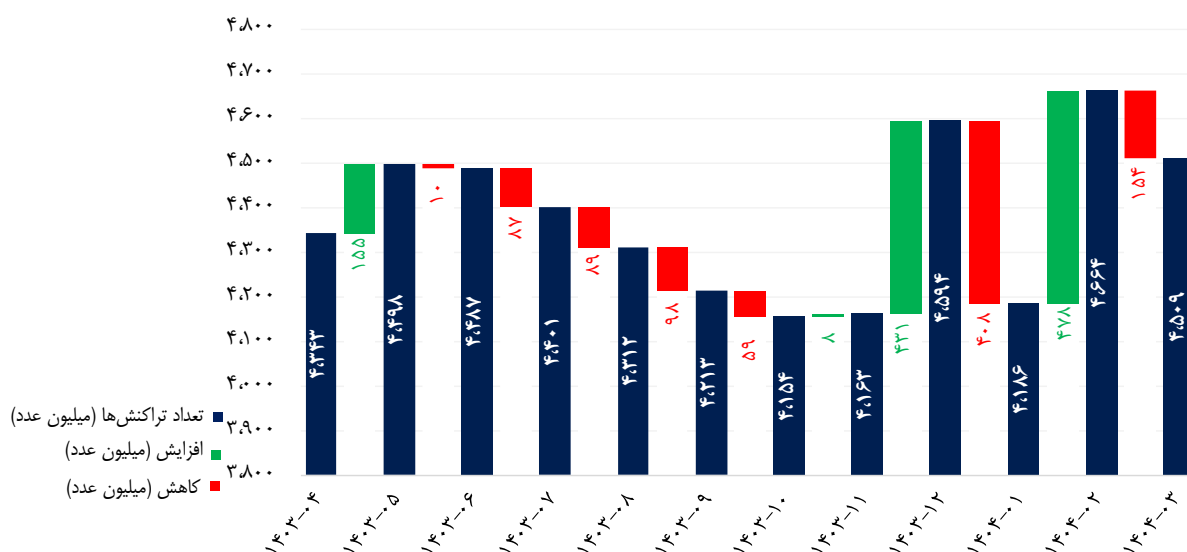
فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

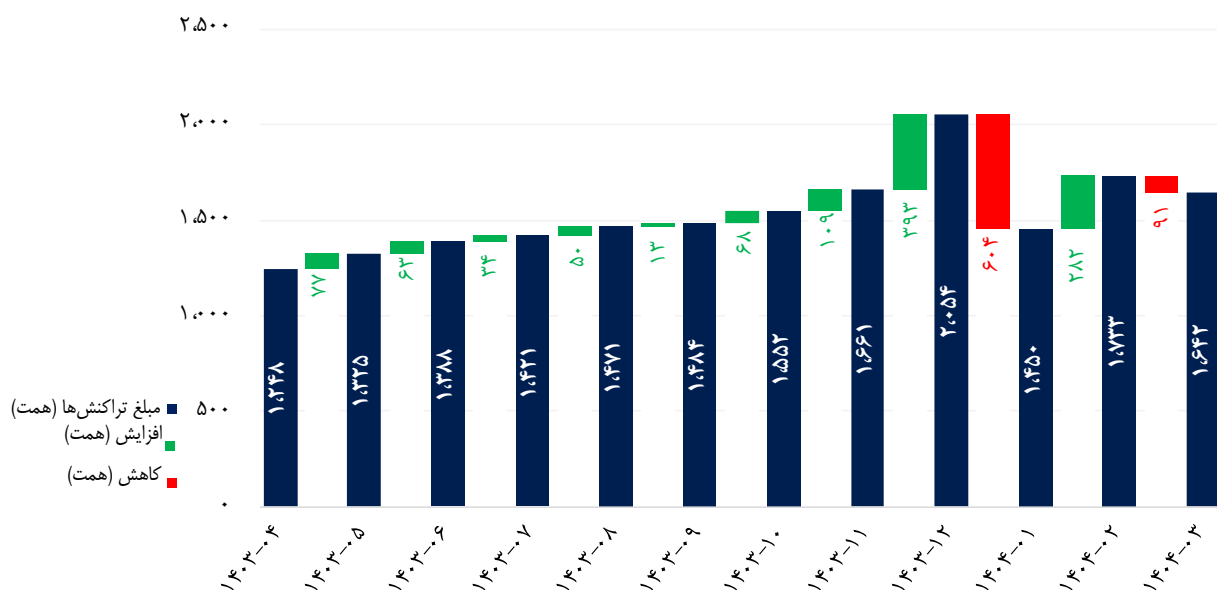
۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در شکل ۱-۲، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.



شکل ۱-۲ مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۳ و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.



شکل ۲-۲- مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴

در خرداد ماه ۱۴۰۴ بالغ بر ۴,۵۰۹ میلیون تراکنش با ارزش ۱۶,۴۱۷ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به اردیبهشت ماه رشد ۳/۳۱- درصدی در تعداد و ۵/۲۴- درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۱-۲ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در خرداد ماه ۱۴۰۴ و درصد تغییرات آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۱-۲- مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	۴,۵۰۹,۴۵۷,۲۵۶	-۳/۳۱٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۷,۳۲۵,۳۷۰,۵۲۹	۱۶,۴۱۶,۸۴۷,۷۲۷	-۵/۲۴٪

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در خرداد ۱۴۰۴ و ماه مشابه سال گذشته به همراه درصد تغییرات آن می‌باشد.

جدول ۲-۲- مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳

نوع	خرداد ۱۴۰۳	خرداد ۱۴۰۴	درصد تغییرات
تعداد تراکنش	۴,۴۶۶,۲۵۵,۱۴۰	۴,۵۰۹,۴۵۷,۲۵۶	۰/۹۷٪
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۲,۴۲۶,۴۲۴,۱۰۷	۱۶,۴۱۶,۸۴۷,۷۲۷	۳۲/۱۱٪

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های خرداد ۱۴۰۴ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳ از نظر تعدادی ۰/۹۷ و از نظر ریالی ۳۲/۱۱ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرک

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۱ را تورمزدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۲ و تورمزدایی شده می‌باشد.

جدول ۲-۳ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۷,۳۲۵,۳۷۰,۵۲۹/۰۱	۱۶,۴۱۶,۸۴۷,۷۳۷/۲۵	-۵/۲۴٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۱۴۲,۵۸۵,۴۹۳/۹۲	۳,۶۳۹,۲۹۲,۳۳۵/۹۰	-۲۹/۲۳٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۳۳۶/۹	۴۵۱/۱	۳۳/۹۰٪

*نرخ تورم ماهانه: درصد تغییرات شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد).

همان‌گونه که جدول ۲-۳ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته با رشد ۵/۲۴- درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد ۲۹/۲۳- درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۲-۴ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۱ ارزش تراکنش‌های شاپرک با احتساب نرخ تورم (مبلغ معمول گزارش شده)
^۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	خرداد ۱۴۰۳	خرداد ۱۴۰۴	درصد تغییرات
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۲,۴۲۶,۴۲۴,۱۰۷/۰۹	۱۶,۴۱۶,۸۴۷,۷۲۷/۲۵	۳۲/۱۱٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۴,۹۷۶,۵۴۱,۴۹۲/۶۳	۳,۶۳۹,۲۹۲,۳۳۵/۹۰	-۲۶/۸۷٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۲۴۹/۷۰	۴۵۱/۱۰	۸۰/۶۶٪

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد. (مرجع آمار CPI، سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ رشد ۳۲/۱۱ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده ۲۶/۸۷- درصد می‌باشد.

۲-۱-۳- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) سه نوع "ابزار پذیرش اینترنتی"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه" را پشتیبانی می‌نماید که در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی^۱ در خرداد ۱۴۰۴ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی		رشد
	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۲۱,۴۴۳	۱,۵۳۵,۹۶۹	۰/۹۵٪
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶,۰۲۶	۶,۰۱۷	-۰/۱۵٪
کارتخوان فروشگاه	۱۰,۶۴۳,۰۵۶	۱۰,۶۴۵,۹۳۶	۰/۰۳٪
مجموع ابزارها	۱۲,۱۷۰,۵۲۵	۱۲,۱۸۷,۹۲۲	۰/۱۴٪

^۱ ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

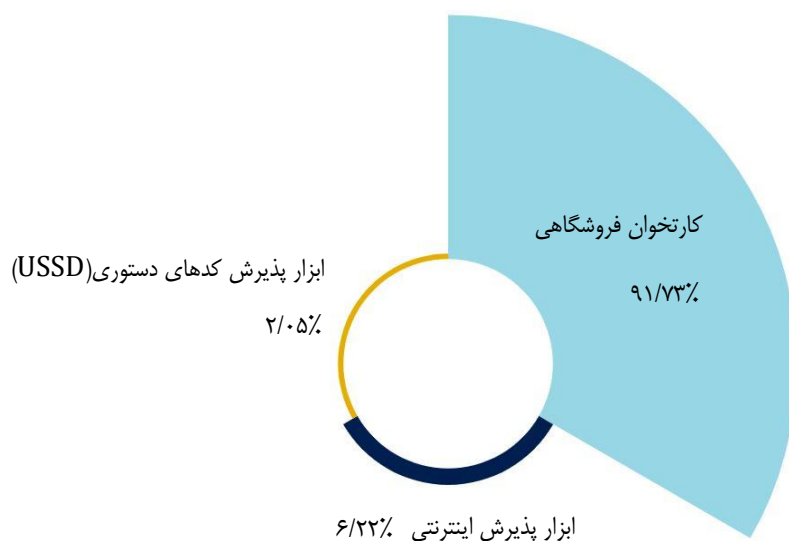
بر اساس جدول ۲-۵ عداد ابزارهای شاپرکی در مجموع نسبت به اردیبهشت ماه رشد ۱۴/۰ درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، افزایش ۳/۰ درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های می‌باشد. ابزارهای پذیرش اینترنتی در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ماه رشد ۹۵/۰ درصدی را تجربه نموده‌اند. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۶ ارائه شده است.

جدول ۲-۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- خرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	اردیبهشت ۱۴۰۴		خرداد ۱۴۰۴	
	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱۵,۵۲۱,۴۴۳	۱۲/۵۰٪	۱۵,۵۳۵,۹۶۹	۱۲/۶۰٪
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶,۰۲۶	۰/۰۵٪	۶,۰۱۷	۰/۰۵٪
کارتخوان فروشگاه‌های	۱۰,۶۴۳,۰۵۶	۸۷/۴۵٪	۱۰,۶۴۵,۹۳۶	۸۷/۳۵٪
مجموع ابزارها	۱۲,۱۷۰,۵۲۵	۱۰۰/۰۰٪	۱۲,۱۸۷,۹۲۲	۱۰۰/۰۰٪

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۲-۳ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاه‌های با سهم ۹۱/۷۳ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.



شکل ۳-۲ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فرومگاهی می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، تعداد بالای ابزار کارتخوان فرومگاهی، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فرومگاهی دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۷-۲ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۷-۲ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - خرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۳۵,۹۶۹	۲۸۰,۳۴۸,۵۹۱	۱۸۳
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶,۰۱۷	۹۲,۴۰۳,۷۹۳	۱۵,۳۵۷
کارتخوان فرومگاهی	۱۰,۶۴۵,۹۳۶	۴,۱۳۶,۷۰۴,۸۶۹	۳۸۹
مجموع ابزارها	۱۲,۱۸۷,۹۲۲	۴,۵۰۹,۴۵۷,۲۵۳	۳۷۰

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در خرداد ۱۴۰۴، ۳۷۰ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته کاهش ۱۳/۱۹ واحدی (۳/۴۴- درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. در خرداد ماه متوسط تعداد تراکنش -های اینترنتی با کاهش ۱۱/۴۶- درصدی از ۲۰۶ تراکنش در اردیبهشت ۱۴۰۴ به ۱۸۳ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۱۵،۳۵۷ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با کاهش ۳۷/۸۳ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با ۱۱/۴۳ واحد کاهش نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۴ به ۳۸۹ عدد در خرداد ماه رسیده است. در ادامه طی جدول ۲-۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲-۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - خرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۱،۵۳۵،۹۶۹	۳،۰۷۰،۳۹۸،۰۲۷	۱،۹۹۹/۰۰
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶،۰۱۷	۲۲،۱۲۲،۴۴۳	۳،۶۷۶/۶۶
کارتخوان فروشگاه‌های	۱۰،۶۴۵،۹۳۶	۱۳،۳۲۴،۳۲۷،۲۵۷	۱،۲۵۱/۵۹
مجموع ابزارها	۱۲،۱۸۷،۹۲۲	۱۶،۴۱۶،۸۴۷،۷۲۷	۱،۳۴۶/۹۸

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در خرداد ۱۴۰۴ ماه با کاهش ۶۲۲/۷۶ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱،۹۹۹/۰۰ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با کاهش ۱۱/۱۴ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳،۶۷۶/۶۶ میلیون ریال به ازای هر ابزار در خرداد ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با توجه به جدول ۲-۸ برابر با ۱،۲۵۱/۵۹ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۰/۶۰ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

در جدول ۲-۹ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش‌دار پرداخته شده است.

جدول ۹-۲ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - خرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار تراکنش‌دار	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۹۱,۲۳۹	۳,۰۷۰,۳۹۸,۰۲۷	۳۳,۶۵۲/۳
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۱۴۸	۲۲,۱۲۲,۴۴۳	۱۴۹,۴۷۶/۰
کارتخوان فروشگاه	۸,۸۴۵,۲۶۹	۱۳,۳۲۴,۳۲۷,۲۵۷	۱,۵۰۶/۴
مجموع ابزارها	۸,۹۳۶,۶۵۶	۱۶,۴۱۶,۸۴۷,۷۲۷	۱,۸۳۷/۰۲

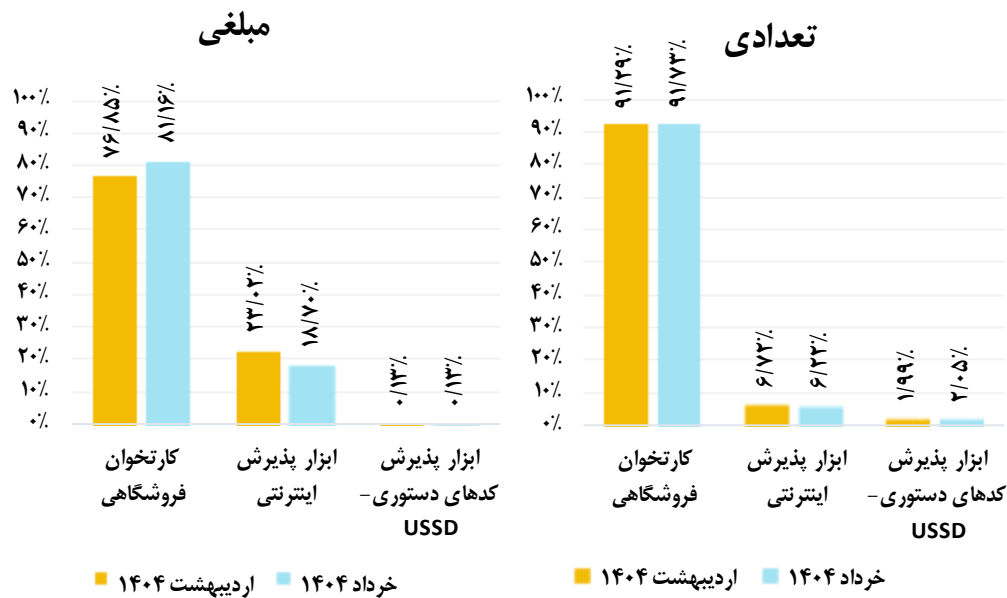
متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در خرداد ماه ۱۴۰۴ با کاهش ۸,۲۰۳/۵۸ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳۳,۶۵۲/۳ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار با افزایش ۷,۹۳۰/۳۳ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۴۹,۴۷۶/۰ میلیون ریال به ازای هر ابزار در خرداد ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۹-۲ برابر با ۱,۵۰۶/۴ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۱۵/۶۷ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۱۰-۲ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار پذیرش اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۱۰-۲ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - خرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۵۹,۷۳۷,۵۴۰	۳,۰۷۰,۳۹۸,۰۲۷	۱۱/۸۲
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۹۲,۴۰۳,۷۹۳	۲۲,۱۲۲,۴۴۳	۰/۲۴
کارتخوان فروشگاه	۳,۹۵۵,۶۸۲,۵۴۶	۱۳,۳۲۴,۳۲۷,۲۵۷	۳/۳۷
مجموع ابزارها	۴,۳۰۷,۸۲۳,۸۷۹	۱۶,۴۱۶,۸۴۷,۷۲۷	۳/۸۱

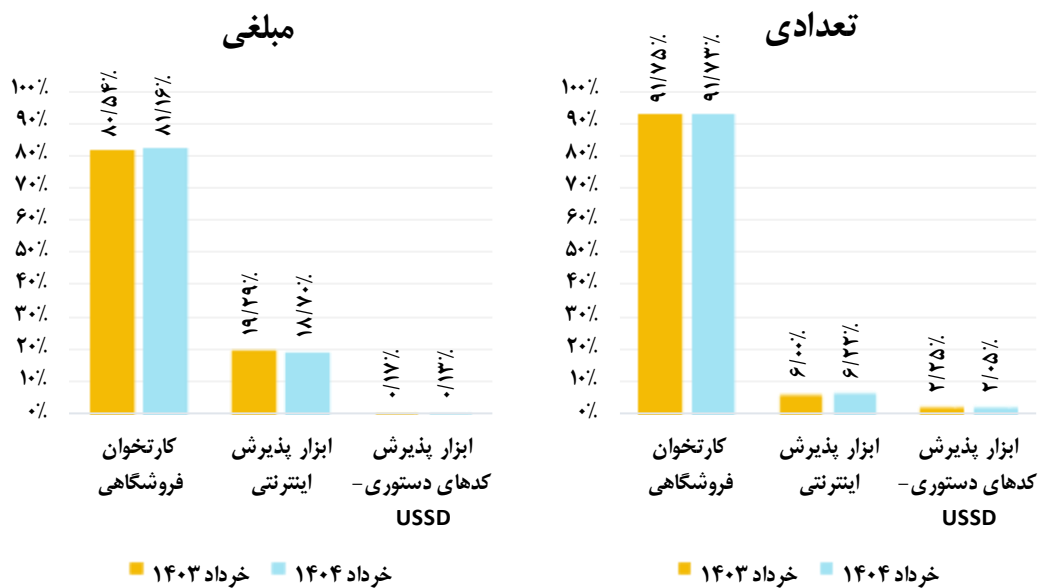
اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شکل ۴-۲ ترسیم شده است.



شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۲-۴ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۴۵ و ۴/۳۱ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش ۰/۵۱ و ۴/۳۲ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز به ترتیب افزایش ۰/۰۶ و ۰/۰۰۶ درصدی مشهود می‌باشد.

شکل ۲-۵ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای خرداد ۱۴۰۴ و مقایسه آن با خرداد ۱۴۰۳ را نشان می‌دهند.



شکل ۵-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۵-۲ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها در خرداد ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۰۱ و افزایش ۰/۶۲ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب افزایش ۰/۲۲ و کاهش ۰/۵۹ درصدی را تجربه نموده است. همچنین در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کاهش ۰/۲۰ و ۰/۳۲ درصدی همراه بوده است.

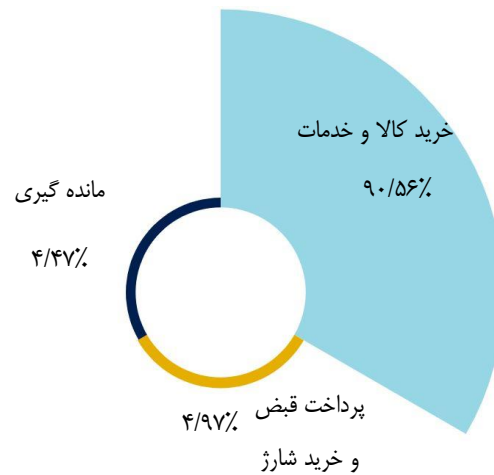
۲-۱-۵- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" را به جامعه ارائه می‌نماید.

در این راستا شکل ۶-۲ و شکل ۷-۲ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می‌دهد.

شکل ۶-۲ مبین آن است که در خرداد ۱۴۰۴، ۹۰/۵۶ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپرک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۸-۲ نسبت به ماه گذشته این سهم کاهش ۰/۰۹۴

درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می گردد، خدمت "مانده گیری" با ۴/۴۷ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.



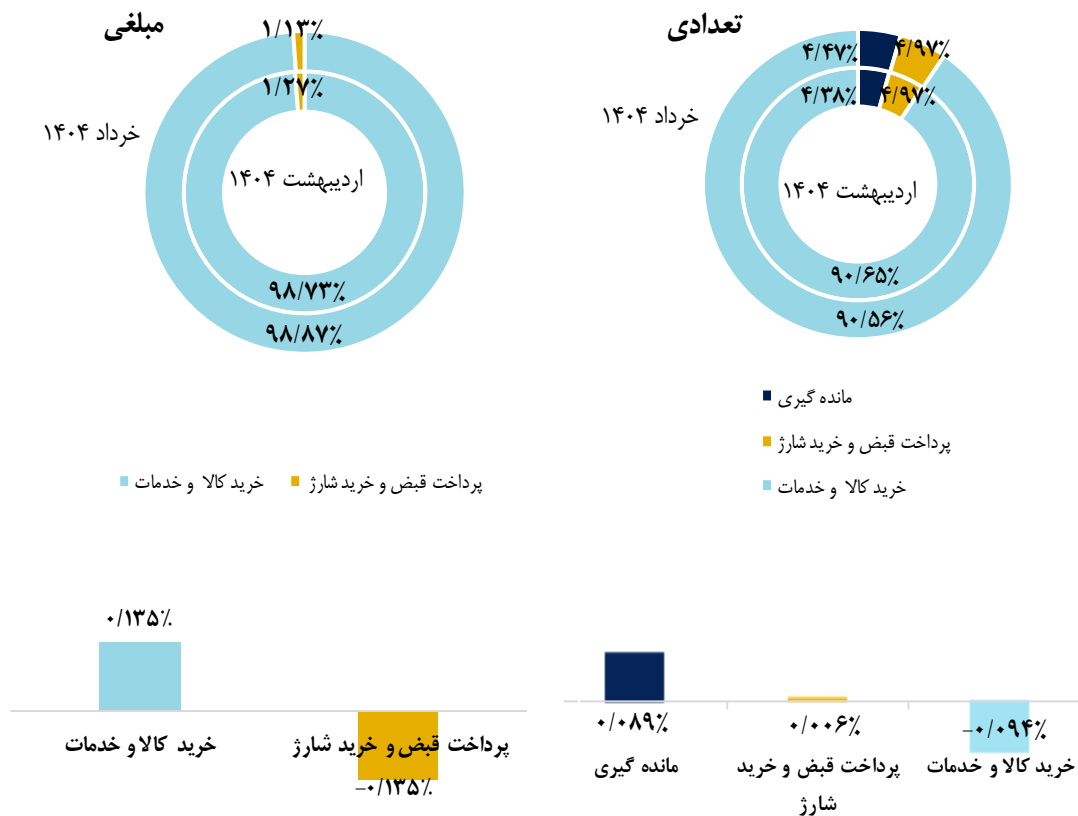
شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپراک - خرداد ۱۴۰۴

شکل ۲-۷ نشان می دهد که ۹۸/۸۷ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه خرداد ۱۴۰۴ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.



شکل ۲-۷ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش ها - خرداد ۱۴۰۴

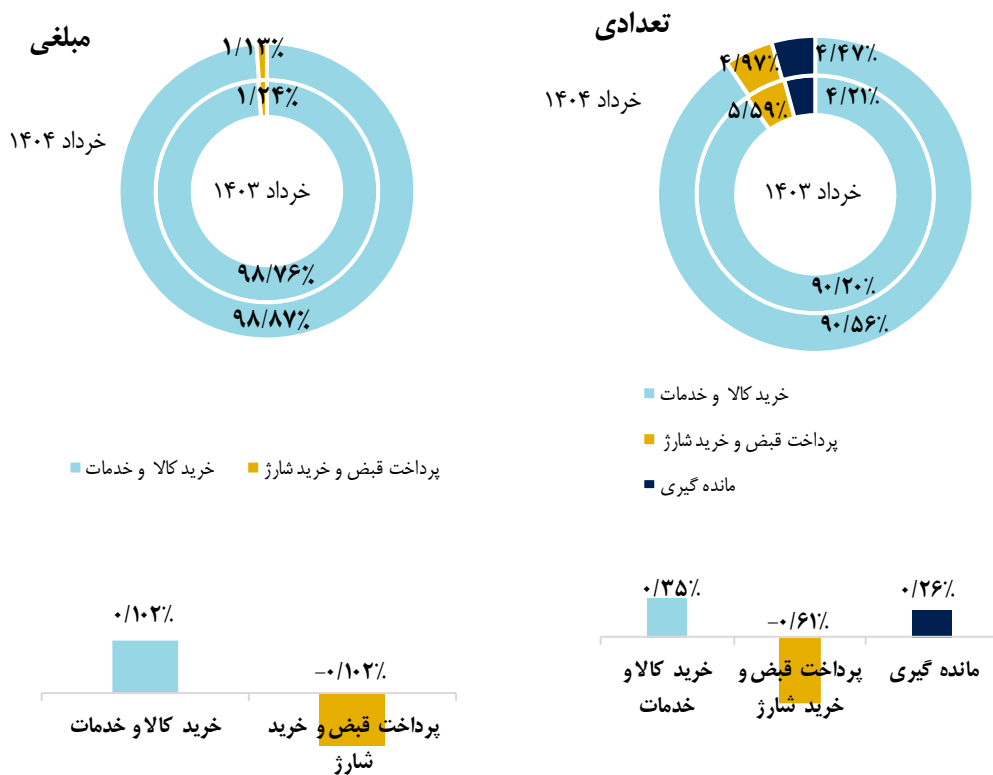
برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۲-۸ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.



شکل ۲-۸ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

در شکل ۲-۸ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با کاهش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" افزایش یافته است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۹۴ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" افزایش ۰/۰۰۶ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" با افزایش ۰/۰۸۹ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در خرداد ماه با افزایش ۰/۱۳۵ درصدی همراه بوده است که میزان افزایش یافته از سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاسته شده است.

در شکل ۹-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی خرداد ۱۴۰۳ بررسی شده است.



شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - خرداد ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

بر اساس شکل ۹-۲ ملاحظه می شود همزمان با افزایش ۰/۳۵ درصدی سهم تعداد تراکنش های "خرید کالا و خدمات" در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به خرداد ماه ۱۴۰۳، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۱۰۲ درصد افزایش داشته است. تعداد تراکنش های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۶۱ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش های مانده گیری نیز افزایش ۰/۲۶ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه ای

شاخص نفوذ منطقه ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^۱ مصرف کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۱ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در خرداد ماه ۱۳۹۷/۴۶ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتهای فروشگاهی با تعداد ۱,۷۲۲/۰۳ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۰/۹۷ ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۲۴۸/۴۵ ابزار پذیرش اینترنتی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتهای فروشگاهی، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) برای انجام پرداختها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به نسبت ابزار پذیرش کارتهای فروشگاهی که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می باشد، متفاوت است.

جدول ۲-۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - خرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
ابزار پذیرش اینترنتی	۱,۵۳۵,۹۶۹	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۲۴۸/۴۵
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۶,۰۱۷		۰/۹۷
کارتهای فروشگاهی	۱۰,۶۴۵,۹۳۶		۱,۷۲۲/۰۳
کل ابزارها	۱۲,۱۸۷,۹۲۲		۱,۹۷۱/۴۶

^۱ آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در خرداد ماه سال جاری در جدول ۲-۱۲ ارائه گردیده است.

جدول ۲-۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور - خرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۸۰،۳۴۸،۵۹۱	۶۱،۸۲۱،۸۵۴	۴/۵۳
ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	۹۲،۴۰۳،۷۹۳		۱/۴۹
کارتخوان فروشگاه‌های	۴،۱۳۶،۷۰۴،۸۶۹		۶۶/۹۱
کل ابزارها	۴،۵۰۹،۴۵۷،۲۵۳		۷۲/۹۴

همانطور که در جدول ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در خرداد ماه سال جاری ۷۲/۹۴ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با ۶۶/۹۱ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر

استان

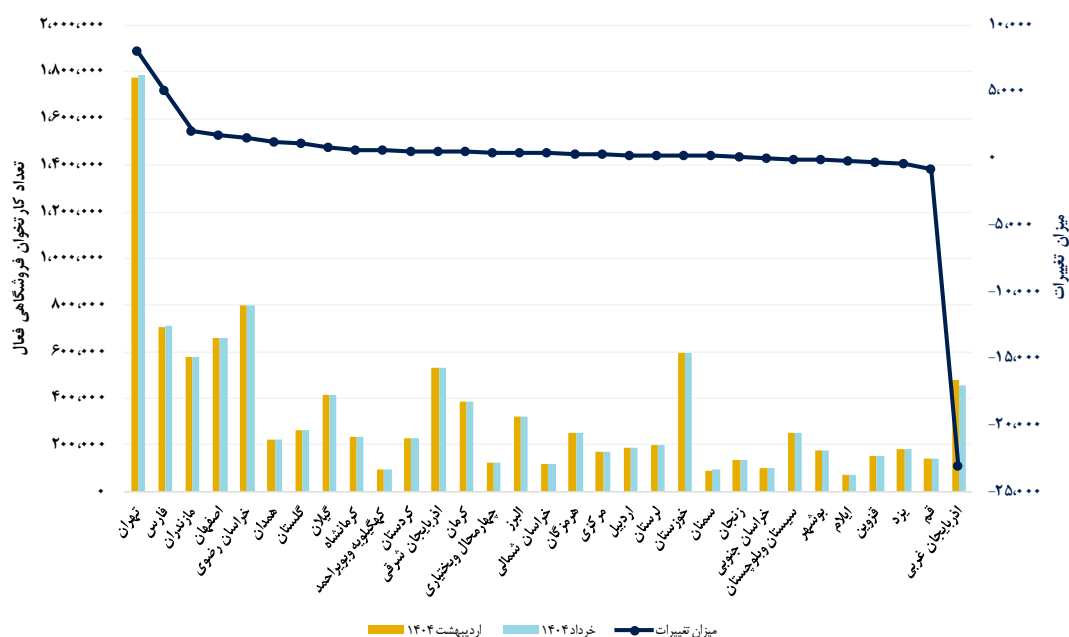
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استان‌های مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاه‌های، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال و تغییرات آن در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۱۳-۲ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

نام استان	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	میزان تغییرات	درصد تغییرات
تهران	۱,۷۷۹,۳۹۰	۱,۷۸۷,۴۵۲	۸,۰۶۲	۰/۴۵٪
خراسان رضوی	۷۹۹,۴۰۴	۸۰۰,۹۶۰	۱,۵۵۶	۰/۱۹٪
فارس	۷۰۵,۲۳۳	۷۱۰,۳۳۳	۵,۱۰۰	۰/۷۲٪
اصفهان	۶۵۶,۴۹۱	۶۵۸,۲۳۰	۱,۷۳۹	۰/۲۶٪
خوزستان	۵۹۲,۴۵۱	۵۹۲,۶۹۴	۲۴۳	۰/۰۴٪

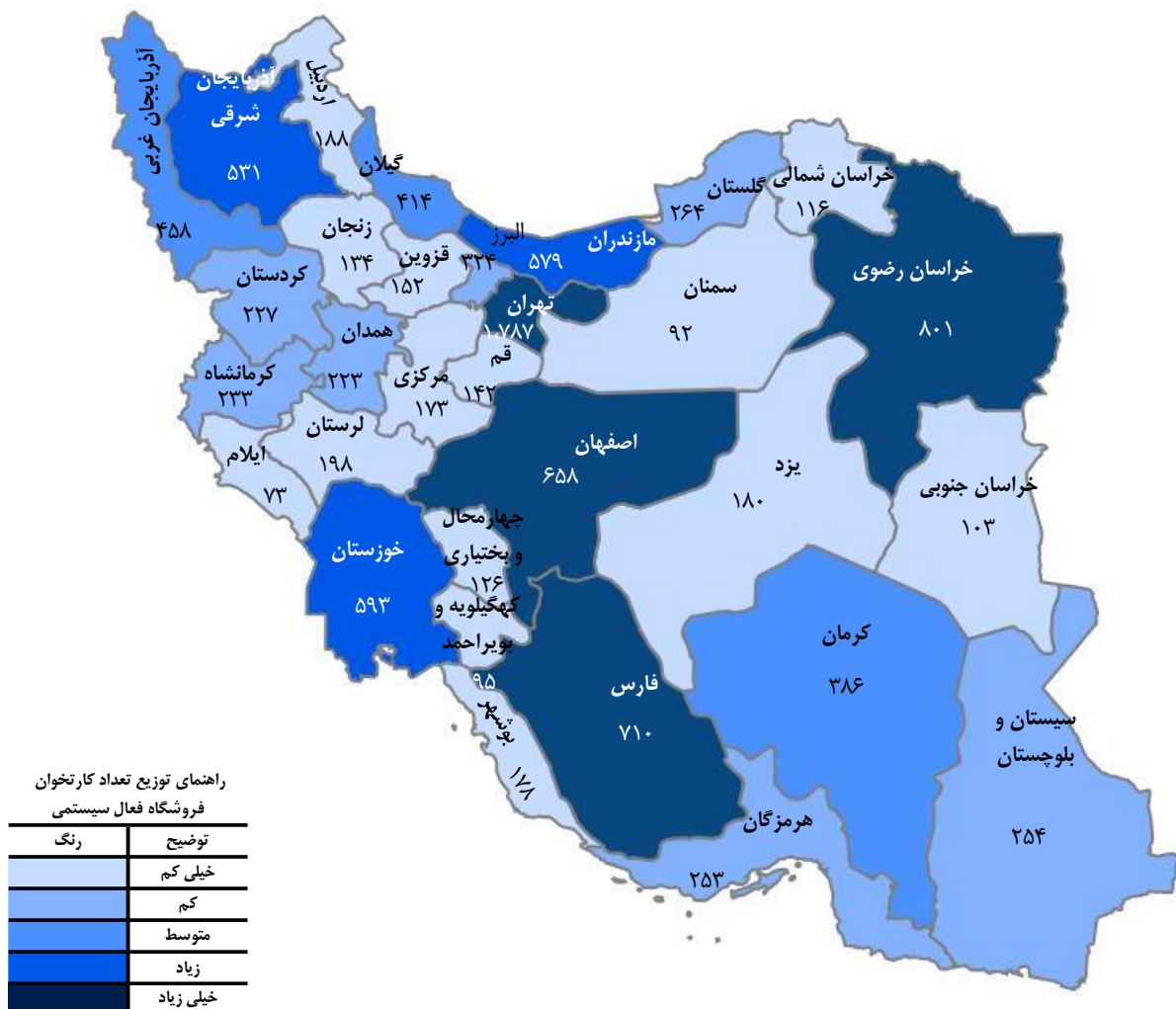
همانگونه که در جدول ۱۳-۲ مشاهده می‌شود، استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال در خرداد ۱۴۰۴ بوده‌اند.

بر اساس اطلاعات جدول ۱۳-۲، شکل ۱۰-۲ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌ها را در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ماه نشان می‌دهد.



شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان - خرداد نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۴

در خرداد ۱۴۰۴ بیشترین افزایش در تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال با ۸,۰۶۲ افزایش متعلق به استان تهران می‌باشد. شکل ۱۱-۲ پراکندگی تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور را نشان می‌دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استان‌ها، در استان آذربایجان غربی توزیع شده است.



شکل ۲-۱۱ تعداد کارتخوان فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - خرداد ۱۴۰۴

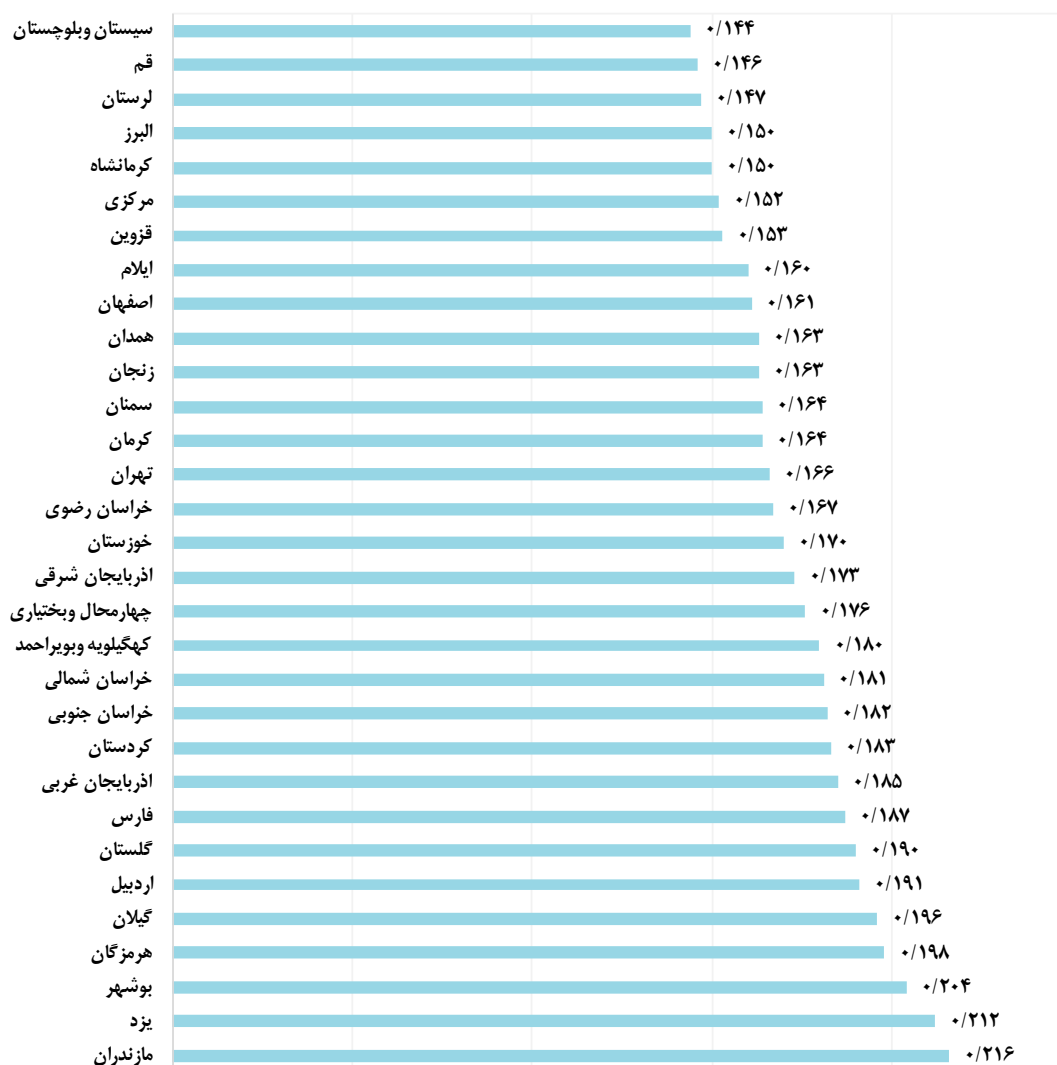
در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاهی به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در ارائه شده است.

جدول ۲-۱۴ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

گزارش اقتصادی شاپرک

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	درصد تغییرات
فارس	۰/۱۸۵	۰/۱۸۷	۰/۷۲٪
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۱۷۹	۰/۱۸۰	۰/۷۰٪
همدان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۳	۰/۵۶٪
تهران	۰/۱۶۶	۰/۱۶۶	۰/۴۵٪
گلستان	۰/۱۸۹	۰/۱۹۰	۰/۴۳٪
مازندران	۰/۲۱۵	۰/۲۱۶	۰/۳۶٪
خراسان شمالی	۰/۱۸۱	۰/۱۸۱	۰/۳۴٪
چهارمحال و بختیاری	۰/۱۷۵	۰/۱۷۶	۰/۳۳٪
کرمانشاه	۰/۱۵۰	۰/۱۵۰	۰/۲۹٪
اصفهان	۰/۱۶۱	۰/۱۶۱	۰/۲۶٪
کردستان	۰/۱۸۲	۰/۱۸۳	۰/۲۵٪
گیلان	۰/۱۹۶	۰/۱۹۶	۰/۲۰٪
سمنان	۰/۱۶۴	۰/۱۶۴	۰/۲۰٪
خراسان رضوی	۰/۱۶۷	۰/۱۶۷	۰/۱۹٪
مرکزی	۰/۱۵۲	۰/۱۵۲	۰/۱۹٪
هرمزگان	۰/۱۹۸	۰/۱۹۸	۰/۱۵٪
اردبیل	۰/۱۹۰	۰/۱۹۱	۰/۱۴٪
کرمان	۰/۱۶۴	۰/۱۶۴	۰/۱۳٪
البرز	۰/۱۴۹	۰/۱۵۰	۰/۱۳٪
لرستان	۰/۱۴۷	۰/۱۴۷	۰/۱۲٪
زنجان	۰/۱۶۳	۰/۱۶۳	۰/۱۱٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۷۳	۰/۱۷۳	۰/۱۰٪
خوزستان	۰/۱۷۰	۰/۱۷۰	۰/۰۴٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸۲	۰/۱۸۲	-۰/۰۲٪
سیستان و بلوچستان	۰/۱۴۴	۰/۱۴۴	-۰/۰۲٪
بوشهر	۰/۲۰۴	۰/۲۰۴	-۰/۰۶٪
یزد	۰/۲۱۲	۰/۲۱۲	-۰/۱۹٪
ایلام	۰/۱۶۰	۰/۱۶۰	-۰/۲۰٪
قزوین	۰/۱۵۴	۰/۱۵۳	-۰/۲۰٪
قم	۰/۱۴۷	۰/۱۴۶	-۰/۵۲٪
آذربایجان غربی	۰/۱۹۴	۰/۱۸۵	-۴/۷۹٪

در شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می‌باشد.



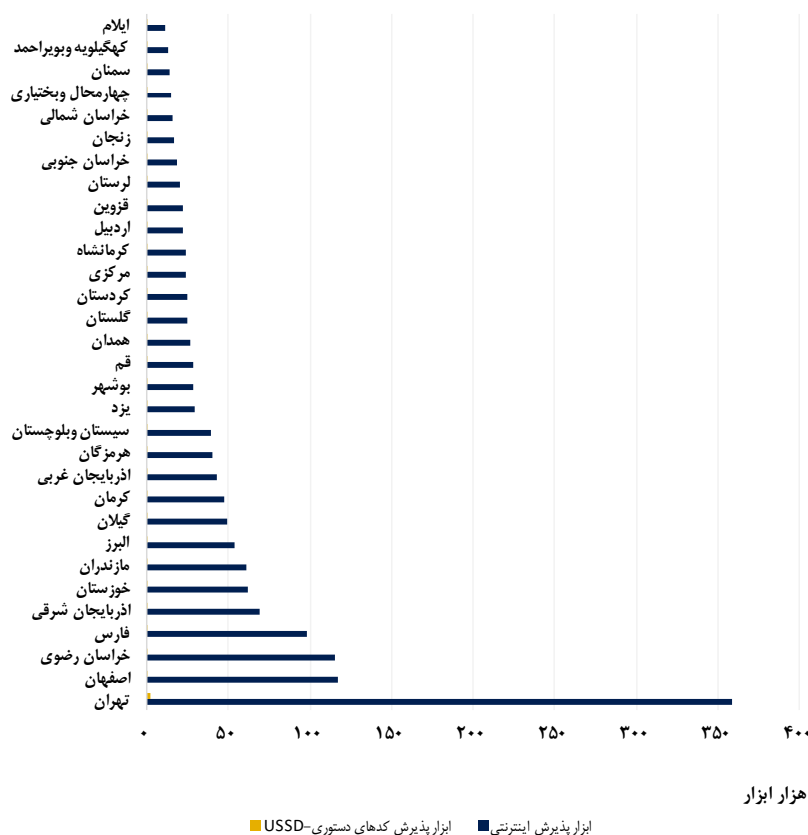
شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - خرداد ۱۴۰۴

همانگونه که مشاهده می‌گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتخوان فروشگاهی به ترتیب به استان‌های سیستان و بلوچستان، قم و لرستان تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در خرداد ۱۴۰۴، تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی در کل کشور ۰/۱۷۲۲ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱،۷۲۲ ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش اینترنتی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سوییچ شاپرک، در شکل ۲-۱۳ ترسیم شده است.



شکل ۲-۱۳ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - خرداد ۱۴۰۴

شکل ۲-۱۳ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، اصفهان و خراسان رضوی می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲-۱۵، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴ ذکر گردیده است. همچنین درصد تغییرات برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

جدول ۲-۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

استان	تعداد تراکنش		مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	
	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	درصد تغییرات	درصد تغییرات
آذربایجان شرقی	۱۹۱،۲۴۳،۴۹۲	۱۹۳،۳۸۴،۳۰۲	۱/۱۲٪	۲/۴۴٪
آذربایجان غربی	۱۶۴،۱۹۹،۸۹۰	۱۶۴،۸۴۴،۸۳۰	-۰/۳۹٪	۲/۰۰٪
اردبیل	۷۰،۵۳۶،۸۸۰	۷۵،۷۲۲،۳۲۶	۷/۳۵٪	۱۳/۲۰٪
اصفهان	۲۵۳،۵۷۵،۱۴۶	۲۴۳،۵۲۲،۴۷۲	-۳/۹۶٪	-۱/۸۲٪
البرز	۱۴۹،۹۰۶،۱۸۴	۱۴۴،۴۴۷،۹۴۴	-۳/۶۴٪	-۰/۹۵٪
ایلام	۲۸،۲۳۳،۱۷۰	۲۸،۱۴۰،۵۱۳	-۰/۳۲٪	۹/۹۵٪
بوشهر	۶۱،۶۸۰،۶۴۱	۵۶،۵۲۸،۰۷۴	-۸/۳۵٪	-۹/۵۱٪
تهران	۱،۱۷۲،۶۷۶،۵۱۲	۹۸۷،۱۱۳،۸۷۸	-۱۵/۸۲٪	-۱۸/۱۵٪
چهارمحال و بختیاری	۳۹،۹۴۴،۶۶۶	۴۱،۱۱۸،۸۸۶	۲/۹۴٪	۱۰/۴۴٪
خراسان جنوبی	۳۰،۴۹۷،۷۷۳	۳۰،۰۱۰،۷۷۶	-۱/۶۰٪	۷/۴۷٪
خراسان رضوی	۳۴۳،۵۴۳،۹۶۱	۳۳۷،۰۵۴،۹۴۰	-۱/۸۹٪	۲/۴۲٪
خراسان شمالی	۴۱،۴۰۷،۸۶۰	۴۲،۰۷۴،۴۷۷	۱/۶۱٪	۱۰/۳۳٪
خوزستان	۲۴۹،۱۶۵،۳۶۳	۲۳۹،۴۲۲،۷۱۳	-۳/۹۱٪	۳/۰۲٪
زنجان	۵۳،۱۴۴،۱۶۰	۱۰۹،۶۷۱،۶۳۴	۱۰۶/۳۷٪	۱۹/۲۹٪
سمنان	۳۳،۸۳۶،۵۲۲	۳۴،۴۹۰،۷۵۵	۱/۹۳٪	۹/۳۷٪
سیستان و بلوچستان	۱۳۳،۱۲۷،۵۸۰	۱۲۹،۵۶۵،۰۰۲	-۲/۶۸٪	۲/۷۵٪
فارس	۲۹۶،۵۳۳،۰۲۰	۲۹۰،۷۵۴،۳۱۳	-۱/۹۵٪	۲/۳۰٪
قزوین	۶۶،۵۶۳،۳۶۹	۶۷،۳۴۲،۸۰۷	۱/۱۷٪	۶/۲۵٪

استان	تعداد تراکنش		مبلغ تراکنش (میلیون ریال)		درصد تغییرات
	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	
قم	۷۳,۴۷۸,۱۵۰	۷۰,۳۲۲,۶۶۷	۲۱۲,۸۸۵,۰۷۰	۲۱۳,۸۵۶,۴۶۹	-۰/۴۶%
کردستان	۸۰,۶۴۳,۴۶۰	۸۱,۳۳۶,۳۶۸	۲۰۹,۹۰۹,۹۲۶	۲۲۵,۳۱۲,۰۶۸	۷/۳۴%
کرمان	۱۴۸,۴۵۰,۶۳۷	۱۴۲,۸۴۷,۱۴۶	۴۷۲,۸۸۸,۲۰۹	۴۷۱,۵۶۵,۲۲۲	-۰/۲۸%
کرمانشاه	۹۰,۷۸۲,۹۴۱	۸۹,۷۴۶,۴۲۷	۲۴۳,۳۹۵,۵۶۲	۲۵۱,۰۶۲,۷۴۰	۳/۱۵%
کهگیلویه و بویراحمد	۳۷,۴۵۰,۴۲۴	۳۷,۱۵۶,۹۵۹	۷۹,۲۵۸,۷۶۶	۸۵,۷۲۶,۹۷۳	۸/۱۶%
گلستان	۹۳,۹۴۳,۱۳۸	۹۶,۱۱۹,۲۵۱	۲۵۵,۳۷۶,۸۰۲	۲۷۵,۴۷۲,۸۵۰	۷/۸۷%
گیلان	۱۴۷,۰۹۰,۰۶۸	۱۵۶,۹۹۴,۲۱۶	۴۵۹,۴۴۶,۷۷۴	۵۰۶,۵۸۹,۲۱۲	۱۰/۲۶%
لرستان	۷۸,۰۹۱,۵۷۸	۸۱,۱۸۳,۱۱۲	۱۸۶,۳۲۲,۶۷۱	۲۰۹,۶۱۶,۵۴۴	۱۲/۵۰%
مازندران	۱۸۳,۶۰۶,۵۴۳	۱۹۴,۳۹۱,۶۸۶	۶۸۱,۸۹۷,۳۲۰	۷۴۸,۳۰۴,۶۲۸	۹/۷۴%
مرکزی	۶۵,۷۰۹,۳۵۹	۶۷,۸۴۱,۲۲۱	۱۷۷,۹۶۱,۴۷۵	۱۹۱,۴۲۵,۶۵۳	۷/۵۷%
هرمزگان	۱۴۰,۴۱۵,۱۷۲	۱۳۲,۳۴۴,۳۸۷	۴۱۶,۰۰۳,۵۱۴	۳۸۷,۷۱۰,۱۲۱	-۶/۸۰%
همدان	۸۳,۴۳۰,۵۶۲	۸۶,۵۷۶,۳۶۰	۲۱۵,۸۱۳,۷۹۹	۲۳۴,۱۳۳,۷۳۲	۸/۴۹%
یزد	۶۰,۶۵۹,۶۲۹	۵۷,۳۶۳,۶۳۱	۲۲۵,۳۲۷,۰۹۵	۲۱۲,۹۰۴,۴۲۹	-۵/۵۱%

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD)) بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکنش‌ها صرفاً برای ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان‌های مختلف برای خرداد ۱۴۰۴ ترسیم شده است.



شکل ۲-۱۴ تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - خرداد ۱۴۰۴

همانطور در شکل ۲-۱۴ ملاحظه می‌شود استان‌های هرمزگان، اردبیل و فارس در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته‌اند و خراسان جنوبی، چهارمحال و بختیاری و کرمانشاه کمترین تعداد سرانه تراکنش‌های این ابزار را در خرداد ۱۴۰۴ داشته‌اند.

۲-۳- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

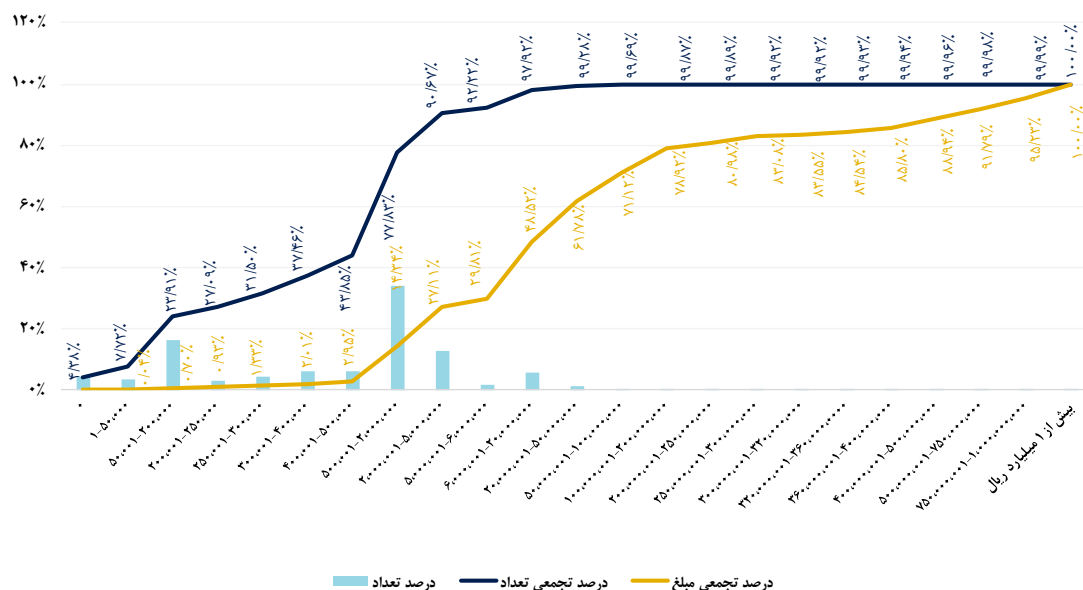
در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۲-۳-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در خرداد ۱۴۰۴ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بر اساس شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ترسیم شده است. این دامنه‌ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش‌ها به شرح زیر می‌باشد:

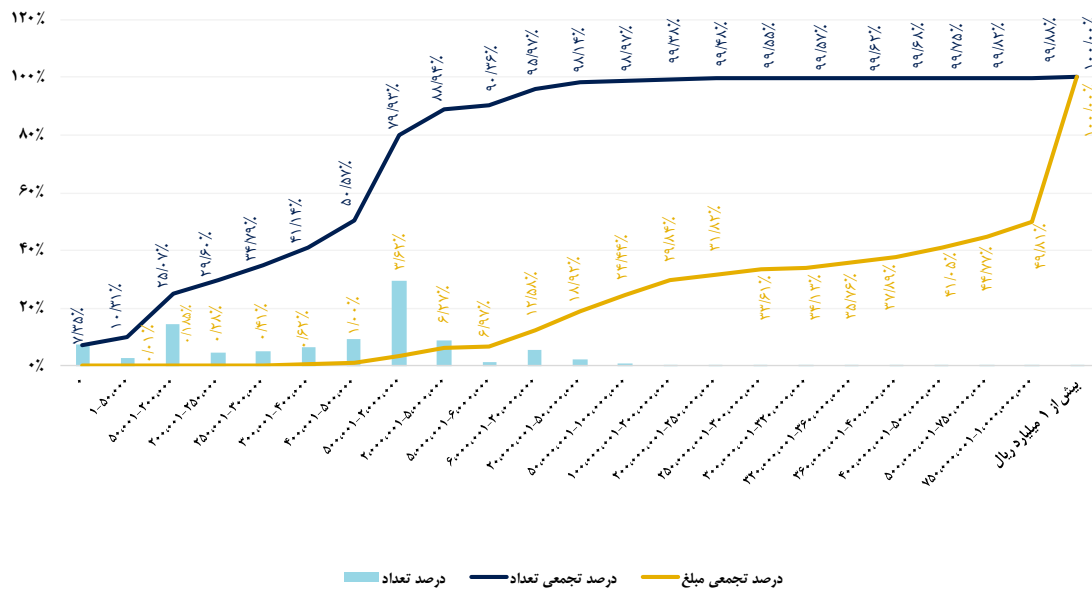
- زیر ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بین ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
 - بیش از ۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال
- سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ۴/۳۸ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۲-۱۵ مشخص است در خرداد ۱۴۰۴:
- ۸۷/۸۵ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال داشته‌اند.
 - ۷/۶۴ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند.
 - ۰/۱۳ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.



شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (بر حسب ریال) - خرداد ۱۴۰۴

در خرداد ماه ۱۴۰۴، تعداد تراکنش‌های با مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برابر با ۳,۶۳۳,۹۹۹,۲۸۸ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۳۱۶,۱۰۰,۸۶۷ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۵,۵۸۲,۳۹۱ عدد تراکنش می‌باشد.

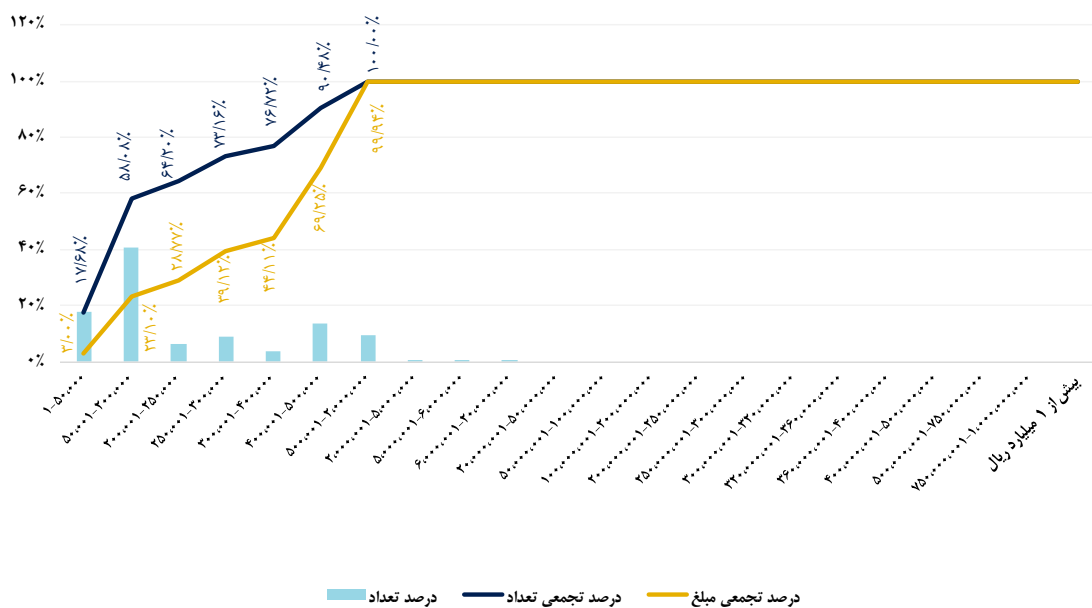
شکل ۲-۱۶ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی ۷/۳۵ درصد می‌باشد.



شکل ۲-۱۶ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - خرداد ۱۴۰۴

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۳/۰۱ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۵/۶۱ درصد کل تراکنش‌ها در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

شکل ۲-۱۷ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) را نمایش می‌دهد.



در بررسی شکل ۲-۱۷ که مربوط به دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد، شرایط کاملاً متفاوت با ابزار پذیرش اینترنتی و کارتهخوان فروشگاه‌های بوده است، به نحوی که ۱۷/۶۸ درصد مجموع تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۱ تا ۵۰,۰۰۰ ریال و ۴۶/۵۱ درصد تراکنش‌ها دارای مبلغ بین ۵۰,۰۰۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال بوده‌اند. با توجه به استفاده عموم جامعه از کارت‌های شارژ با مبلغ ۵۰، ۱۰۰، ۲۰۰ و ۲۵۰ هزار ریالی و همچنین استفاده فراوان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به منظور تهیه کارت‌های شارژ اپراتورهای مختلف، می‌توان حضور حداکثری تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی بین ۱ تا ۲۵۰,۰۰۰ ریال را توجیه نمود. شایان ذکر است که با توجه به ممنوعیت ارائه خدمت خرید کالا و خدمات با استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دی ماه ۱۳۹۴ از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا، شکل فوق صرفاً نمایشی از دامنه مبلغی خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. نکته قابل توجه در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ توسط ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، اعمال محدودیت سقف مبلغی ۲ میلیون ریالی می‌باشد که شکل ۲-۱۷ به خوبی نمایانگر انجام تراکنش‌ها با مبلغ حداکثر تا این سقف می‌باشد.

۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها

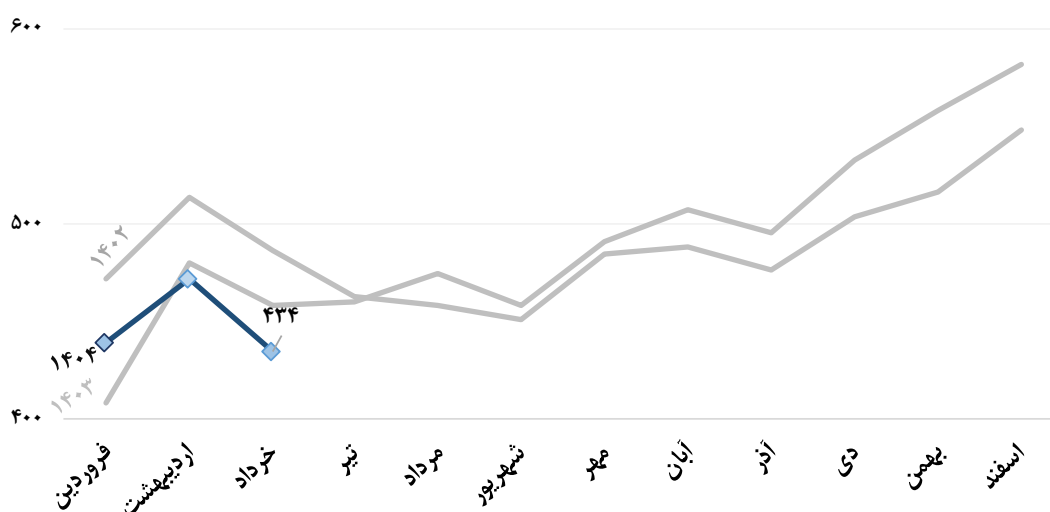
در این بخش شاخص نسبت دهکی ۱ به منظور اندازه‌گیری متوسط مبلغ تراکنش‌های دهک‌های تراکنشی شاپراک محاسبه می‌گردد. محاسبه این نسبت برای مبلغ تراکنش‌ها، بیانگر توزیع نابرابر مبلغی تراکنش‌های پرداخت الکترونیک کارتی می‌باشد که روند غیر متمرکز آن بیانگر تغییر ارزش تراکنش‌های این شبکه همراه با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲-۱۶ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپراک را در خرداد ماه ۱۴۰۴ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۳ ارائه نموده است.

^۱ تراکنش‌های دوره مورد بررسی بر اساس مبلغ مرتب شده، به ۱۰ دهک با تعداد تراکنش مساوی تقسیم و مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۲-۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

مقایسه نقطه به نقطه			مقایسه ماهانه			محاسبه نسبت دهکی
درصد تغییرات	خرداد ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	درصد تغییرات	خرداد ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	
۲۸/۸۹٪	۲۹,۱۹۱,۰۰۵	۲۲,۶۴۸,۴۴۹	-۴/۴۰٪	۲۹,۱۹۱,۰۰۵	۳۰,۵۳۵,۰۳۴	میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)
۳۵/۹۴٪	۶۷,۲۳۴	۴۹,۴۵۹	۳/۹۶٪	۶۷,۲۳۴	۶۴,۶۷۳	میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)
-۵/۱۹٪	۴۳۴/۱۷	۴۵۷/۹۲	-۸/۰۴٪	۴۳۴/۱۷	۴۷۲/۱۴	نسبت دهکی

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۵/۱۹- درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۸/۰۴- درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۴/۴۰- درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۳/۹۶- درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۸/۰۴- درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.



شکل ۲-۱۸ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲

با توجه به شکل ۲-۱۸، نسبت دهکی در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته روند کاهشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت رشد ۴/۵۱- واحدی را تجربه نموده و برابر با ۴۳۴ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

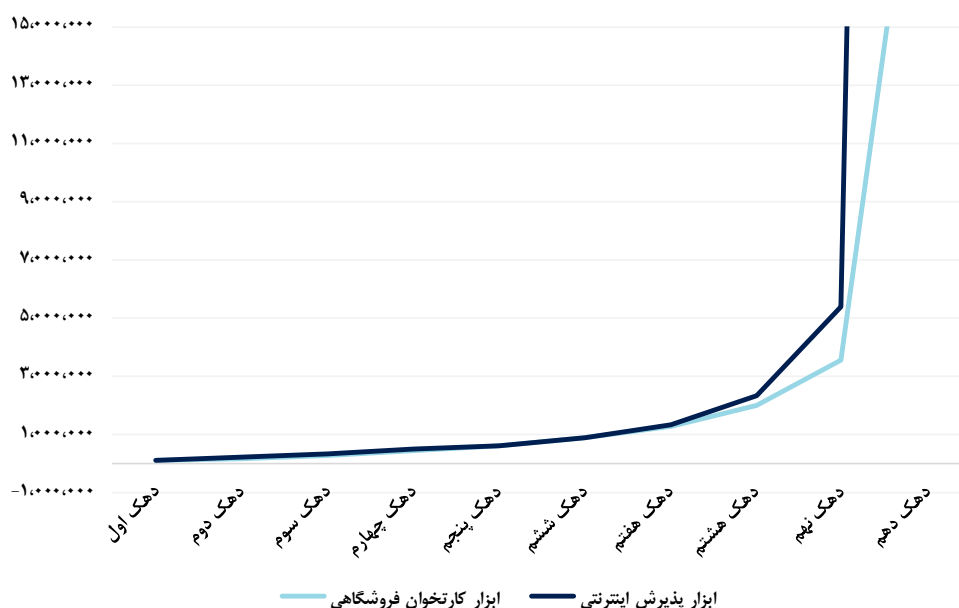
در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است. جدول ۲-۱۷ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۷ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)	
	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار کارتخوان فروشگاهی
دهک اول	۹۳,۹۰۰/۳۴	۶۷,۱۷۷/۸۷
دهک دوم	۲۲۶,۲۱۳/۶۷	۱۶۲,۸۳۵/۹۴
دهک سوم	۳۳۵,۱۹۸/۲۱	۲۸۴,۴۴۵/۰۲
دهک چهارم	۴۵۵,۸۸۹/۰۶	۴۳۵,۶۸۳/۲۵
دهک پنجم	۵۹۲,۰۳۵/۷۱	۶۰۹,۹۰۴/۶۶
دهک ششم	۸۶۵,۸۷۵/۳۳	۸۷۶,۵۴۳/۷۸
دهک هفتم	۱,۳۰۲,۴۷۶/۰۶	۱,۲۵۸,۰۰۲/۱۴
دهک هشتم	۲,۳۲۸,۴۲۷/۵۱	۱,۹۵۶,۴۶۰/۹۷
دهک نهم	۵,۳۸۷,۹۸۷/۱۵	۳,۵۱۴,۷۷۲/۶۶
دهک دهم	۱۴۱,۱۰۷,۱۳۴/۸۶	۲۴,۸۵۰,۷۵۹/۴۸

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاهی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۶۰ درصد تراکنش‌ها (۶ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی مربوط به "خرید کالا و خدمات" با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است. اطلاعات جدول ۲-۱۷ در شکل ۲-۱۹ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.



شکل ۲-۱۹ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمات خرید کالا و خدمات - خرداد ۱۴۰۴

در شکل ۲-۱۹ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۱۴۱,۱۰۷,۱۳۴/۸۶ ریال بوده است.

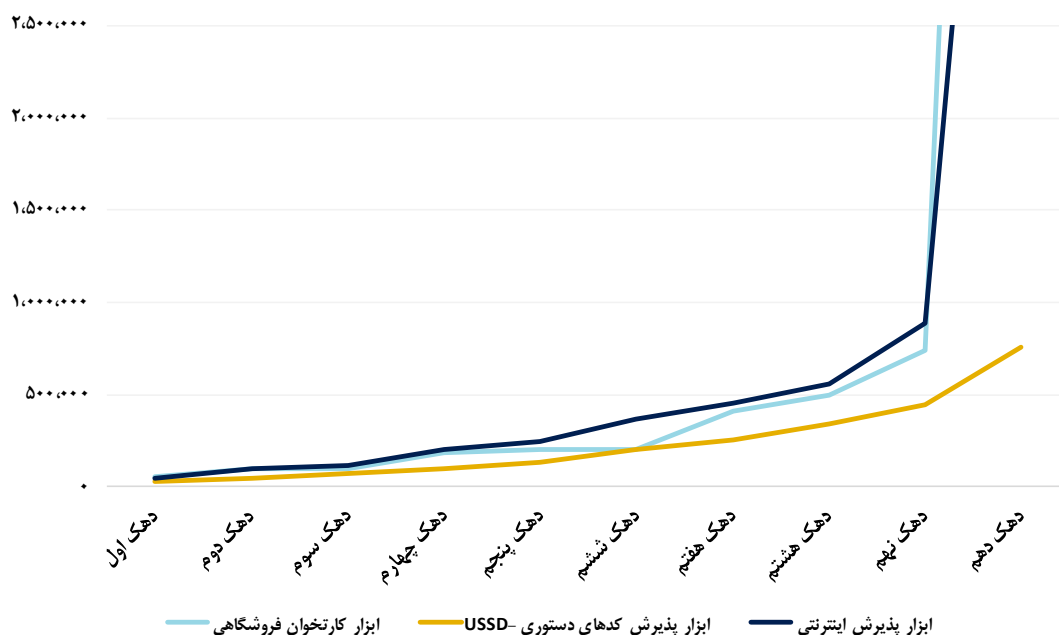
جدول ۲-۱۸ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۸ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)		
	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	ابزار کارتخوان فروشگاه
دهک اول	۴۸,۳۲۹/۲۲	۳۳,۴۴۲/۶۸	۵۶,۶۵۳/۶۱
دهک دوم	۹۹,۴۵۵/۷۴	۵۱,۰۸۸/۵۴	۱۰۰,۰۰۰/۰۰
دهک سوم	۱۲۰,۱۶۰/۶۹	۷۵,۲۰۰/۱۹	۱۰۱,۱۷۸/۸۸
دهک چهارم	۲۰۰,۸۶۶/۳۳	۱۰۱,۸۳۸/۱۳	۱۸۷,۹۶۵/۸۷
دهک پنجم	۲۴۸,۲۱۴/۲۲	۱۳۰,۹۵۴/۹۷	۲۰۰,۰۰۰/۰۰
دهک ششم	۳۷۱,۴۵۸/۴۶	۲۰۱,۲۰۹/۹۹	۲۰۳,۶۵۹/۱۶
دهک هفتم	۴۵۷,۱۶۶/۴۳	۲۵۱,۴۲۰/۲۲	۴۱۴,۹۳۶/۲۰
دهک هشتم	۵۶۲,۹۶۸/۶۸	۳۴۴,۳۳۰/۳۶	۵۰۰,۰۰۰/۰۰
دهک نهم	۸۹۲,۳۲۱/۳۱	۴۴۴,۲۵۴/۵۸	۷۴۰,۴۷۷/۵۵
دهک دهم	۶,۵۸۰,۳۱۶/۹۸	۷۶۰,۳۶۵/۸۸	۱۲,۵۳۳,۱۱۶/۹۷

با توجه به اطلاعات جدول ۲-۱۸ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و نیز ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاه‌های خرید کارت شارژ ۱۰۰،۰۰۰ و ۲۰۰،۰۰۰ و ۵۰۰،۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۳۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (سه دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. این در حالی است که به طور متوسط ۱۰ درصد تراکنش‌های این خدمت (یک دهک قیمتی) در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با مبلغ ۲۰۰،۰۰۰ ریالی انجام شده است. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط به ترتیب حداقل ۳۰ و ۱۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است. مقایسه متوسط مبالغ هر دهک مبین آن است که در دهک‌های پایانی اختلاف متوسط مبالغ ابزار پذیرش اینترنتی با دو ابزار دیگر در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ قابل ملاحظه است. از جمله علل بیشتر بودن متوسط مبلغ دهک‌های مختلف در ابزار پذیرش اینترنتی، استفاده اکثر نهادهای متولی دریافت مالیات و عوارض از درگاه‌های اینترنتی می‌باشد.

شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.



شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - خرداد ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲۰ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۳۱۶/۹۸,۵۸۰ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتنخوان فروشگاهی در حدود ۱۱۶/۹۷,۵۳۳ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۸۸/۳۶۵,۷۶۰ ریال بوده است که نسبت به دو ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کارت

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هرگروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می باشد.



۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی ترین هدف شرکت های ارائه دهنده آن خدمات می باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت مندی مصرف کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت ها می باشد. کاهش خطاها و تراکشن های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می گردد در ادامه شاخص هایی برای سنجش این هدف ارائه می گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپراک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در پنج گروه "خطای صادرکنندگی"^۱، "خطای پذیرندگی"^۲، "خطای شاپرکی"^۳، "خطای کاربری"^۴ و "خطای کسب و کار"^۵ طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپراک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۲/۲۷ درصدی تراکنش‌های موفق و ۷/۷۳ درصدی خطاهای رخ داده در خرداد ۱۴۰۴ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴

نوع تراکنش	تعداد	سهم
تراکنش‌های موفق	۴,۵۰۹,۴۵۷,۲۵۳	۹۲/۲۷٪
تراکنش‌های ناموفق و خطادار	۳۷۷,۸۰۶,۰۷۳	۷/۷۳٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۸۸۷,۲۶۳,۳۲۶	۱۰۰٪

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در خرداد ۱۴۰۴ و ماه گذشته در جدول ۳-۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

^۱ علت خطا بانک صادر کننده یا شبکه شتاب می‌باشد.

^۲ علت خطا سوئیچ شرکت ارائه کننده خدمات پرداخت می‌باشد.

^۳ علت خطا سوئیچ شرکت شاپراک می‌باشد.

^۴ علت خطا کاربران شبکه پرداخت الکترونیکی (دارندگان کارت) می‌باشد.

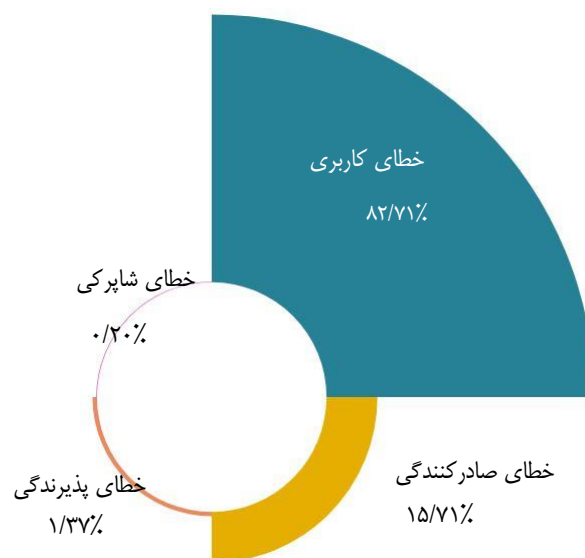
^۵ رخداد خطا بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان می‌باشد.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد تراکنش‌ها و خطاها - خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	درصد تغییرات
خطای پذیرندگی	۴,۷۰۹,۹۵۷	۵,۱۹۰,۴۵۲	۱۰/۲۰٪
خطای کاربری	۳۱۳,۳۴۲,۰۴۸	۳۱۲,۴۹۲,۸۷۴	-۰/۲۷٪
خطای صادرکنندگی	۲۷,۱۵۳,۹۰۸	۵۹,۳۵۳,۴۲۳	۱۱۸/۵۸٪
خطای شاپرکی	۷۰۱,۳۹۳	۷۶۹,۳۲۴	۹/۶۹٪
تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	۳۴۵,۹۰۷,۳۰۶	۳۷۷,۸۰۶,۰۷۳	۹/۲۲٪
تعداد کل تراکنش‌های موفق	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	۴,۵۰۹,۴۵۷,۲۵۳	-۳/۳۱٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۵,۰۰۹,۴۹۸,۸۴۳	۴,۸۸۷,۲۶۳,۳۲۶	-۲/۴۴٪

درصد تغییرات تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۳ قابل ملاحظه می‌باشد. با توجه به این جدول در مجموع تعداد تراکنش‌های ناموفق نسبت به ماه گذشته، ۹/۲۲ درصد افزایش یافته است.



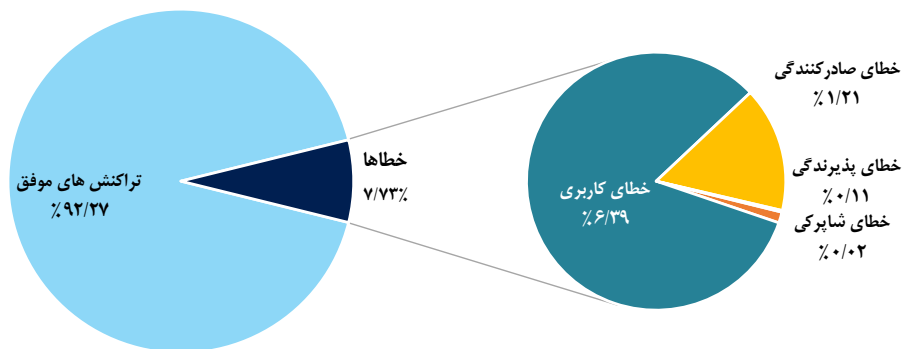
شکل ۱-۳ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - خرداد ۱۴۰۴

همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۱-۳ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۲/۷۱ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - خرداد ۱۴۰۴

نوع تراکنش و انواع خطا	تعداد	سهم
موفق	۴,۵۰۹,۴۵۷,۲۵۳	۹۲/۲۷٪
ناموفق	خطای پذیرندگی	۵,۱۹۰,۴۵۲
	خطای کاربری	۳۱۲,۴۹۲,۸۷۴
	خطای صادرکنندگی	۵۹,۳۵۳,۴۲۳
	خطای شاپرکی	۷۶۹,۳۲۴
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۸۸۷,۲۶۳,۳۲۶	۱۰۰/۰۰٪

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها در شکل آمده است.



شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۳-۲ ملاحظه می‌شود، کمترین سهم در تراکنش‌های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۱۶ درصدی از کل تراکنش‌ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۰ درصدی را در بین تراکنش‌های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش‌های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش‌های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش‌های خطا در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - خرداد ۱۴۰۴ و ماه گذشته

تغییر سهم	سهم از کل تراکنش‌ها خرداد ۱۴۰۴	سهم از کل تراکنش‌ها اردیبهشت ۱۴۰۴	نوع تراکنش و انواع خطا	
۰/۰۱۲٪	۰/۱۱٪	۰/۰۹٪	خطای پذیرندگی	ناموفق
۰/۱۳۹٪	۶/۳۹٪	۶/۲۵٪	خطای کاربری	
۰/۶۷۳٪	۱/۲۱٪	۰/۵۴٪	خطای صادرکنندگی	
۰/۰۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	خطای شاپرکی	
۰/۸۲۵٪	۷/۷۳٪	۶/۹۱٪	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	
۰/۸۲۵٪	۹۲/۲۷٪	۹۳/۰۹٪	تعداد کل تراکنش‌های موفق	موفق
-	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	تعداد کل تراکنش‌ها	

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین افزایش سهم تمام گروه خطاها در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص کیفیت خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۵-۳ کیفیت خدمات شاپراک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

تراکنش‌های موفق		خرداد ۱۴۰۳		اردیبهشت ۱۴۰۴		خرداد ۱۴۰۴	
تعداد تراکنش‌ها	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات
تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^۱	۴,۷۷۸,۰۳۷,۲۶۷	۹۹/۴۳٪	۴,۹۷۶,۹۳۳,۵۸۵	۹۹/۳۵٪	۴,۸۲۱,۹۵۰,۱۲۷	۹۸/۶۶٪	
تراکنش‌های موفق سیستمی شاپراک ^۲	۴,۷۹۸,۶۳۶,۴۱۳	۹۹/۸۵٪	۵,۰۰۸,۷۹۷,۴۵۰	۹۹/۹۹٪	۴,۸۸۶,۴۹۴,۰۰۲	۹۹/۹۸٪	
تعداد کل تراکنش	۴,۸۰۵,۶۳۶,۶۸۹	-	۵,۰۰۹,۴۹۸,۸۴۳	-	۴,۸۸۷,۲۶۳,۳۲۶	-	

جدول ۵-۳ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۸ درصدی خدمات شرکت شاپراک در خرداد ۱۴۰۴ می‌باشد که نسبت به خرداد ۱۴۰۳ و اردیبهشت ۱۴۰۴ به ترتیب رشد ۰/۱۳۰ و ۰/۰۰۲- درصدی داشته است.

در نمودارهای شکل ۳-۳ و شکل ۴-۳ به ترتیب روند کیفیت خدمات تراکنش‌های موفق سیستمی شاپراک و کل شبکه پرداخت در دوازده ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴ قابل مشاهده است.

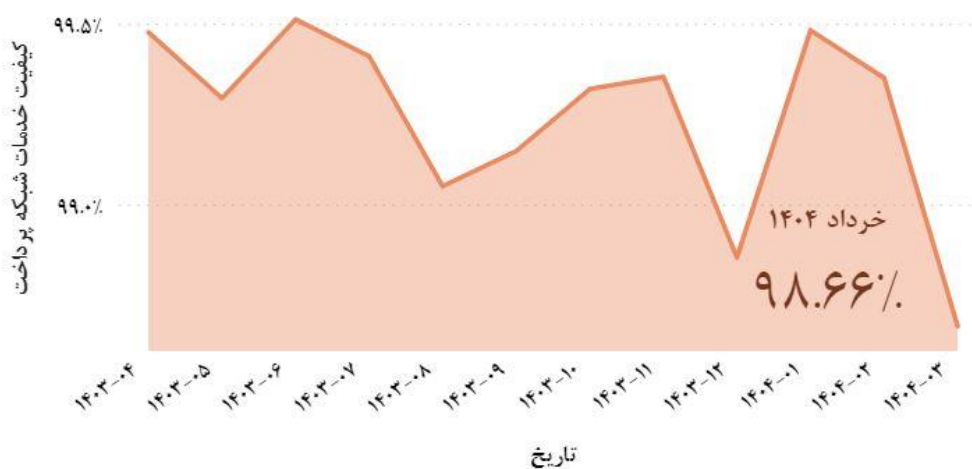
^۱ تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپراک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران رخ داده‌اند.

^۲ تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپراک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارت به جز تراکنش‌های خطای شاپراک را شامل می‌شود.



شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴

با توجه به شکل ۳-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپرک به ترتیب در ماه‌های آبان ۱۴۰۳ و اردیبهشت ۱۴۰۴ رخ داده است.



شکل ۴-۳ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴

همچنین با توجه به شکل ۴-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های خرداد ۱۴۰۴ و شهریور ۱۴۰۳ مشاهده می‌شود.

۴-۳- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^۱ رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

تغییرات	خرداد ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	وضعیت تراکنش
۶۱/۰۱٪	۴۷۳,۳۲۰	۲۹۳,۹۶۲	تعداد تراکنش‌های مغایرتی
-۳/۳۱٪	۴,۵۰۹,۴۵۷,۲۵۳	۴,۶۶۳,۵۹۱,۵۳۷	تعداد کل تراکنش‌های موفق
۰/۰۰۴٪	۰/۰۱۰٪	۰/۰۰۶٪	نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام (مغایرتی) خرداد ماه نسبت به اردیبهشت ماه با افزایش قابل توجه ۶۱/۰۱ درصدی همراه بوده است. همزمان با کاهش ۳/۳۱ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با افزایش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته افزایش ۰/۰۰۴ درصدی را تجربه نموده است.

^۱ تراکنش دارنده‌ی کارت که موفق کاربری بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است).

فصل ۴

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.



۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتخوان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

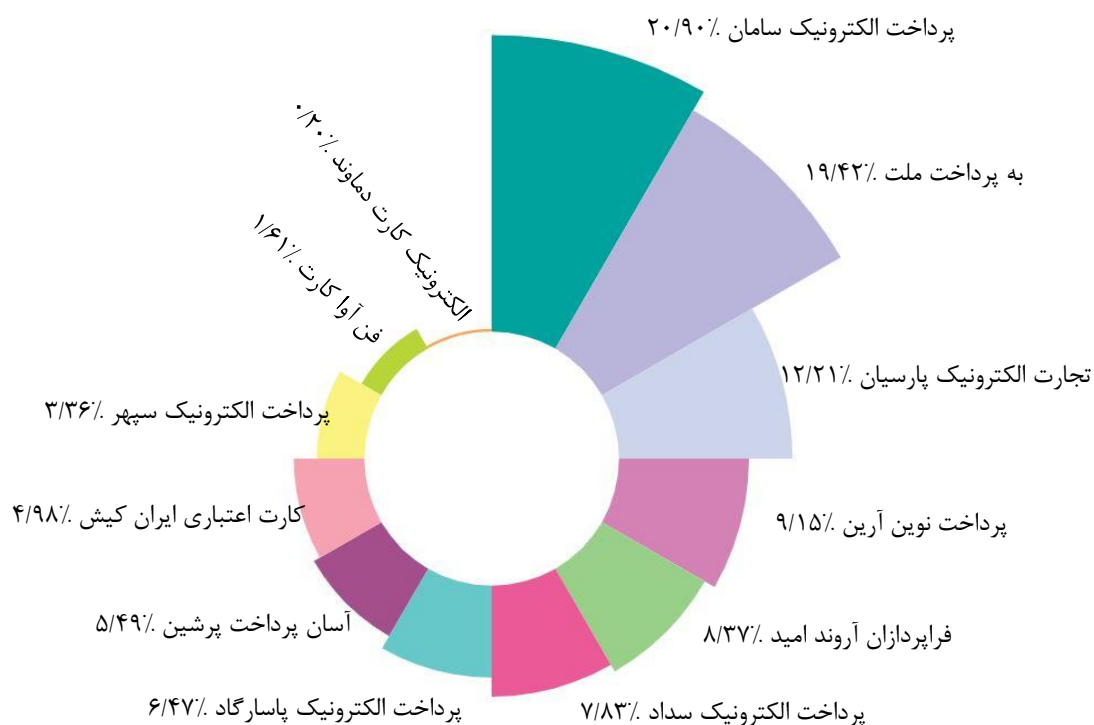
۴-۱- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

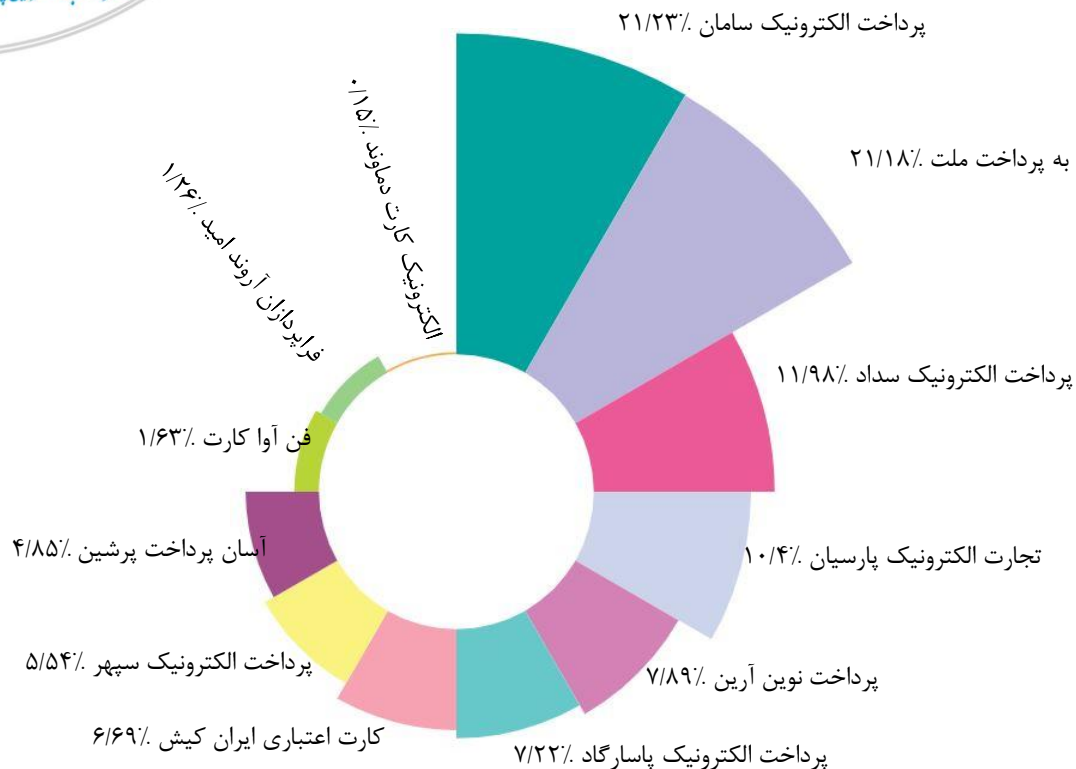
۴-۱-۱- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار

تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک kartی، در دو شکل ۴-۱ و ۴-۲ ترسیم شده است.



شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴



شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - خرداد ۱۴۰۴

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به ترتیب با سهم ۲۰/۹۰ و ۲۱/۲۳ درصدی جایگاه اول را به خود اختصاص داده است. در این ماه اختلاف سهم تعدادی و مبلغی شرکت "به پرداخت ملت" - دومین شرکت بازار - با شرکت پرداخت الکترونیک سامان به ترتیب حدود ۱/۴۹ و ۰/۰۵ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۴ حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم مبلغ تراکنش‌ها نیز شرکت پرداخت الکترونیک سامان با "یک" پله صعود در جایگاه "نخست" قرار گرفت. شرکت به پرداخت ملت با "یک" پله نزول در جایگاه "دوم" قرار گرفت. شرکت پرداخت نوین آراین با "یک" پله صعود در جایگاه "پنجم" قرار گرفت. شرکت پرداخت الکترونیک پاسارگاد با "یک" پله نزول در جایگاه "ششم" قرار گرفت.

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

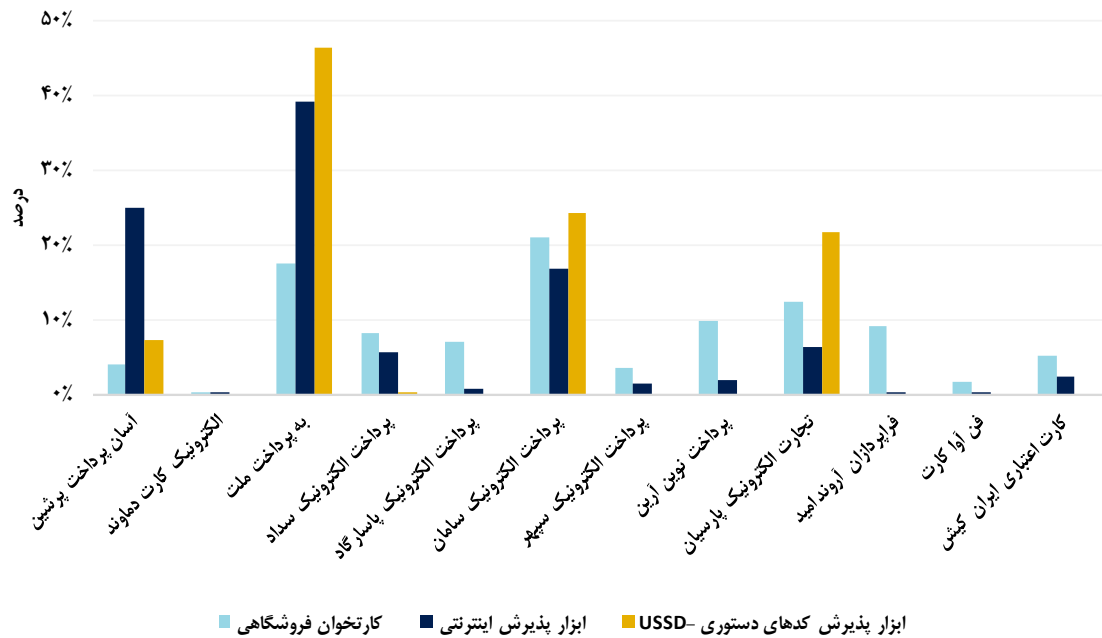
شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در خرداد ماه با پوشش ۲۱/۱۱ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کسب ۳۹/۲۷ و ۴۶/۴۱ درصد از سهم بازار، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد.

جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۵٪	۴/۱۲٪	-۰/۰۳٪	۲۴/۴۵٪	۲۵/۱۲٪	-۰/۶۶٪	۷/۴۷٪	۷/۲۴٪	-۰/۲۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۴٪	۰/۲۲٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۶/۹۹٪	۱۷/۴۷٪	+۰/۴۷٪	۳۹/۸۱٪	۳۹/۲۷٪	-۰/۵۳٪	۴۶/۰۷٪	۴۶/۴۱٪	-۰/۳۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۰۰٪	۸/۱۴٪	+۰/۱۴٪	۶/۴۵٪	۵/۶۸٪	-۰/۷۶٪	۰/۳۳٪	۰/۳۳٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۳۲٪	۷/۰۰٪	-۰/۳۲٪	۰/۹۲٪	۰/۸۷٪	-۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۲۸٪	۲۱/۱۱٪	-۰/۱۷٪	۱۶/۱۶٪	۱۶/۷۸٪	-۰/۶۲٪	۲۳/۹۱٪	۲۴/۲۴٪	-۰/۳۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۵۰٪	۳/۵۶٪	+۰/۰۶٪	۱/۳۷٪	۱/۴۲٪	+۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۹/۷۷٪	۹/۸۵٪	+۰/۰۸٪	۱/۸۴٪	۱/۹۴٪	+۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۶۷٪	۱۲/۳۹٪	-۰/۲۷٪	۶/۳۷٪	۶/۳۷٪	۰/۰۰٪	۲۲/۲۱٪	۲۱/۷۹٪	-۰/۴۲٪
فراپروازان آروند امید	۹/۱۰٪	۹/۱۲٪	+۰/۰۲٪	۰/۱۳٪	۰/۰۹٪	-۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۸۰٪	۱/۷۵٪	-۰/۰۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۱۸٪	۵/۲۶٪	+۰/۰۸٪	۲/۴۹٪	۲/۴۴٪	-۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی با ۰/۴۷ درصد افزایش به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۰/۷۶ درصد کاهش به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق دارد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با رقم ۰/۴۲ درصد کاهش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز می‌باشد.

سهام شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۳-۴ نمایش داده شده است.



شکل ۳-۴ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع تعداد تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل تعداد و شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش کارت خوان فروشنده‌ای بیشترین سهم از کل تعداد را به خود اختصاص داده‌اند.

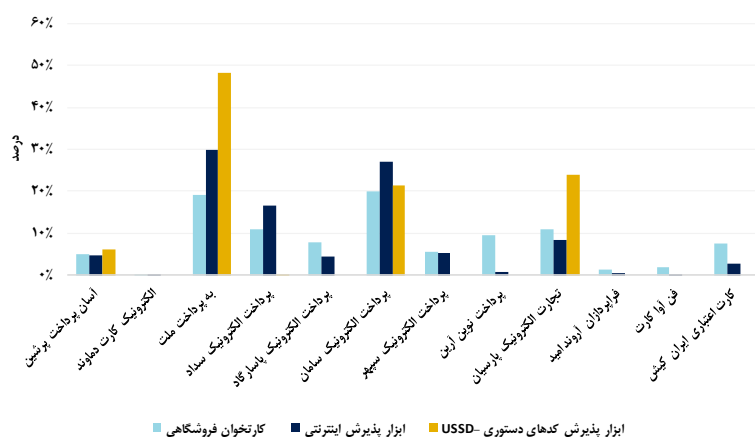
سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴ در جدول ۲-۴ نمایش داده شده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۱۹/۹۱ درصدی از مبالغ بازار کارتخوان فروشنده‌ای، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" در خرداد ماه، از مبالغ ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با پوشش ۴۸/۲۲ درصدی دارای بالاترین سهم می‌باشد. در ابزار پذیرش اینترنتی نیز شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۹/۸۰ درصدی دارای بالاترین سهم در این ابزار می‌باشد.

جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۹۲٪	۴/۹۰٪	-۰/۰۲٪	۴/۵۴٪	۴/۶۳٪	۰/۰۹٪	۶/۰۷٪	۶/۱۷٪	۰/۱۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۹٪	۰/۱۸٪	-۰/۰۱٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۹/۰۶٪	۱۹/۱۴٪	۰/۰۸٪	۲۸/۱۰٪	۲۹/۸۰٪	۱/۷۰٪	۴۸/۰۹٪	۴۸/۲۲٪	۰/۱۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۱/۲۵٪	۱۰/۹۰٪	-۰/۳۵٪	۱۹/۷۸٪	۱۶/۷۴٪	-۳/۰۴٪	۰/۳۳٪	۰/۳۳٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸/۲۲٪	۷/۸۹٪	-۰/۳۳٪	۴/۶۵٪	۴/۳۵٪	-۰/۳۰٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۹/۵۴٪	۱۹/۹۱٪	+۰/۳۸٪	۲۶/۶۳٪	۲۶/۹۴٪	۰/۳۰٪	۲۰/۹۲٪	۲۱/۳۴٪	۰/۴۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۶۸٪	۵/۶۳٪	-۰/۰۴٪	۳/۱۳٪	۵/۱۹٪	۲/۰۷٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۹/۲۱٪	۹/۵۵٪	۰/۳۴٪	۰/۷۵٪	۰/۷۵٪	۰/۰۰٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۸۱٪	۱۰/۸۳٪	۰/۰۲٪	۸/۸۵٪	۸/۴۳٪	-۰/۴۱٪	۲۴/۵۹٪	۲۳/۹۳٪	-۰/۶۵٪
فرایردازان آروند امید	۱/۵۲٪	۱/۴۷٪	-۰/۰۵٪	۰/۲۰٪	۰/۳۴٪	۰/۱۴٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۲/۰۱٪	۲/۰۰٪	-۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۱٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۶۰٪	۷/۶۰٪	۰/۰۰٪	۳/۳۶٪	۲/۷۸٪	-۰/۵۸٪	۰/۱۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی نسبت به ماه گذشته با افزایش ۰/۳۸ درصدی به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در ابزار پذیرش اینترنتی با کاهش ۳/۰۴ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با ۰/۶۵ درصد کاهش نیز دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در خرداد ۱۴۰۴ نمایش می‌دهد.



شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع مبلغ تراکنش‌ها، شرکت "الکترونیک کارت دماوند" در هر سه ابزار پذیرش کمترین سهم از کل مبلغ و شرکت به پرداخت ملت در ابزار پذیرش اینترنتی و موبایلی و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش کارت خوان فروشگاه‌های بیشترین سهم از کل مبلغ را به خود اختصاص داده‌اند.

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

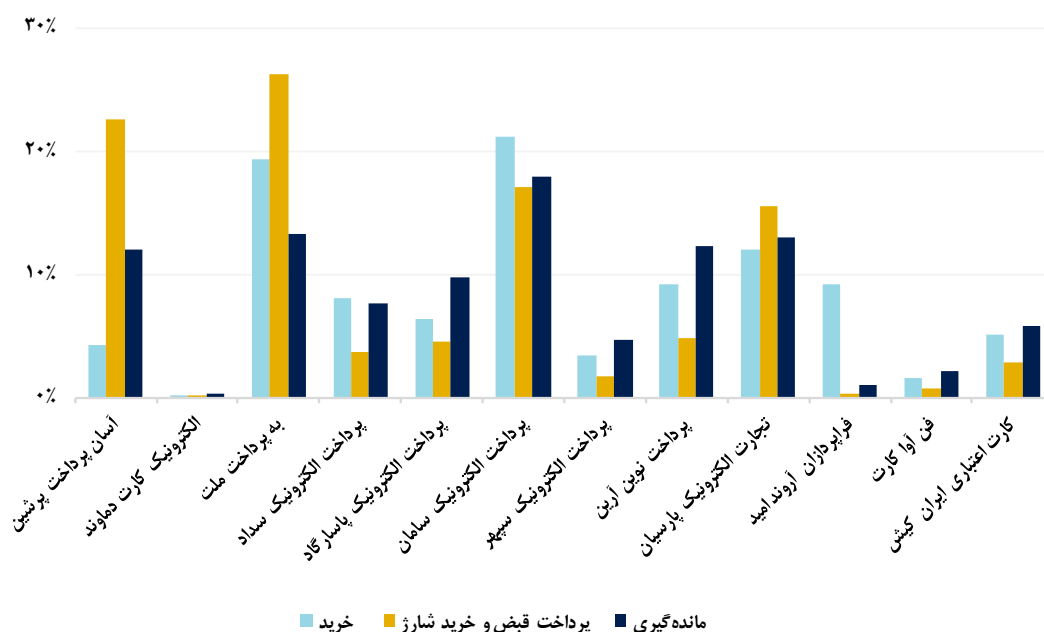
شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۱/۲۶ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" همچنین در حوزه تراکنش‌های مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۷/۹۸ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب ۲۶/۲۴ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۳۳٪	۴/۲۳٪	-۰/۱۰٪	۲۲/۴۳٪	۲۲/۵۹٪	۰/۱۵٪	۱۲/۳۳٪	۱۲/۰۵٪	-۰/۲۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۳٪	۰/۲۱٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۹٪	۰/۰۷٪	-۰/۰۲٪	۰/۲۵٪	۰/۲۴٪	-۰/۰۱٪
به پرداخت ملت	۱۹/۰۴٪	۱۹/۳۴٪	۰/۳۱٪	۲۵/۶۸٪	۲۶/۲۴٪	۰/۵۶٪	۱۳/۱۳٪	۱۳/۳۳٪	۰/۲۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۹۶٪	۸/۰۷٪	۰/۱۱٪	۳/۸۹٪	۳/۶۲٪	-۰/۲۶٪	۷/۷۵٪	۷/۷۰٪	-۰/۰۵٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۷۰٪	۶/۴۲٪	-۰/۲۸٪	۴/۷۶٪	۴/۵۰٪	-۰/۲۶٪	۹/۸۸٪	۹/۷۰٪	-۰/۱۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۳۵٪	۲۱/۲۶٪	-۰/۱۰٪	۱۶/۹۰٪	۱۷/۱۲٪	۰/۲۲٪	۱۸/۰۱٪	۱۷/۹۸٪	-۰/۰۴٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۳۱٪	۳/۳۸٪	۰/۰۷٪	۱/۶۲٪	۱/۶۵٪	۰/۰۳٪	۴/۶۰٪	۴/۷۰٪	۰/۰۹٪
پرداخت نوین آراین	۹/۱۲٪	۹/۲۴٪	۰/۱۱٪	۴/۹۳٪	۴/۸۳٪	-۰/۱۱٪	۱۲/۰۴٪	۱۲/۲۶٪	۰/۲۲٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۲۱٪	۱۱/۹۹٪	-۰/۲۲٪	۱۵/۷۲٪	۱۵/۵۱٪	-۰/۲۱٪	۱۳/۲۱٪	۱۳/۰۵٪	-۰/۱۷٪
فراپردازان آرون‌د امید	۹/۱۱٪	۹/۱۸٪	۰/۰۷٪	۰/۳۴٪	۰/۳۳٪	-۰/۰۱٪	۰/۹۶٪	۰/۹۵٪	-۰/۰۱٪
فن آوا کارت	۱/۶۷٪	۱/۶۳٪	-۰/۰۴٪	۰/۷۴٪	۰/۷۵٪	۰/۰۰٪	۲/۰۴٪	۲/۱۹٪	۰/۱۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۴/۹۶٪	۵/۰۶٪	۰/۰۹٪	۲/۹۰٪	۲/۸۱٪	-۰/۰۹٪	۵/۷۸٪	۵/۸۶٪	۰/۰۸٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی در تراکنش‌های خرید در ماه خرداد نسبت به اردیبهشت با افزایش ۰/۳۱ درصدی به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، شرکت "به پرداخت ملت" با افزایش ۰/۵۶ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم تعدادی می‌باشد. بیشترین اختلاف سهم تعدادی در تراکنش‌های مانده‌گیری نیز شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۰/۲۸ درصدی دارای می‌باشد. سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۱۵،۲۳۳ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت" و ۷،۹۵۰ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب" در شرکت‌های "فن آوا کارت"، "پرداخت الکترونیک سپهر"، "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "تجارت الکترونیک پاریسیان" و "الکترونیک کارت دماوند" ثبت شده است.



شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - خرداد ۱۴۰۴

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در خرداد ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۱/۳۱ درصد از بازار تراکنش‌های خرید،

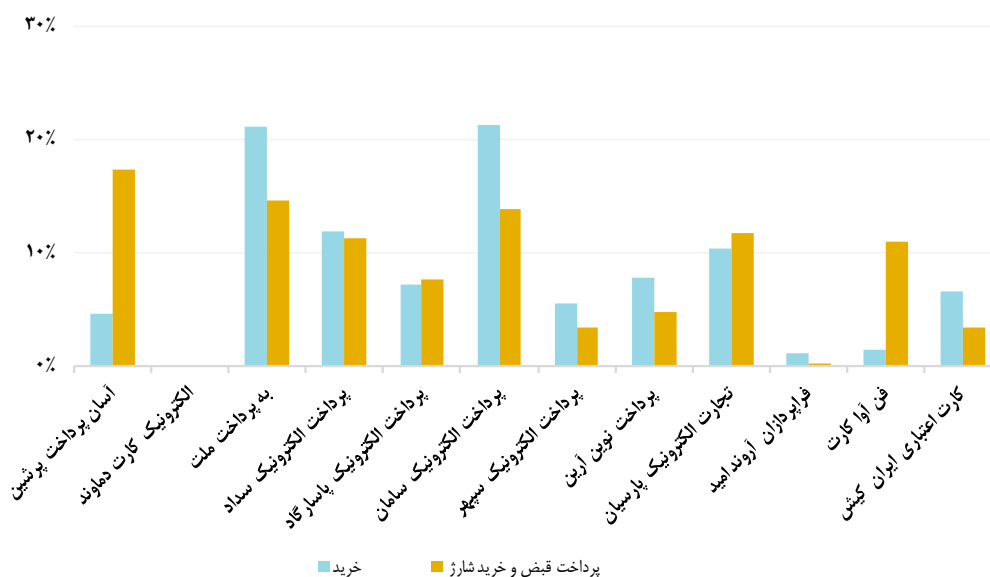
بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ خرداد ماه با سهم مبلغی ۱۷/۳۹ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۶۹٪	۴/۷۱٪	۰/۰۲٪	۱۶/۲۰٪	۱۷/۳۹٪	۱/۱۹٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۵٪	۰/۱۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۱/۲۷٪	۲۱/۲۵٪	-۰/۰۲٪	۱۳/۷۹٪	۱۴/۷۴٪	۰/۹۶٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۳/۲۲٪	۱۱/۹۹٪	-۱/۲۴٪	۱۱/۴۱٪	۱۱/۳۰٪	-۰/۱۱٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۳۸٪	۷/۲۱٪	-۰/۱۷٪	۷/۶۲٪	۷/۶۶٪	۰/۰۴٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۲۷٪	۲۱/۳۱٪	۰/۰۴٪	۱۳/۶۵٪	۱۳/۹۸٪	۰/۳۴٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۱۱٪	۵/۵۷٪	۰/۴۶٪	۲/۹۴٪	۳/۴۳٪	۰/۴۸٪
پرداخت نوین آریا	۷/۲۸٪	۷/۹۳٪	۰/۶۵٪	۵/۰۴٪	۴/۷۸٪	-۰/۲۶٪
تجارت الکترونیک پارس‌پول	۱۰/۳۶٪	۱۰/۳۸٪	۰/۰۲٪	۱۱/۵۵٪	۱۱/۸۴٪	۰/۲۹٪
فراپردازان آروند امید	۱/۲۲٪	۱/۲۷٪	۰/۰۴٪	۰/۲۷٪	۰/۲۹٪	۰/۰۱٪
فن آوا کارت	۱/۳۹٪	۱/۵۲٪	۰/۱۳٪	۱۴/۱۸٪	۱۱/۰۵٪	-۳/۱۳٪
کارت اعتباری ایران کیش	۶/۶۶٪	۶/۷۲٪	۰/۰۶٪	۳/۳۱٪	۳/۵۲٪	۰/۲۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در ماه جاری و اردیبهشت ماه با ۱/۲۴ درصد کاهش در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با کاهش ۳/۱۳ درصدی، در شرکت "فن آوا کارت" مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۶ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های سرویس‌های مختلف را در خرداد ماه نمایش می‌دهد.



شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - خرداد ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است.

۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴ را منعکس نموده است.

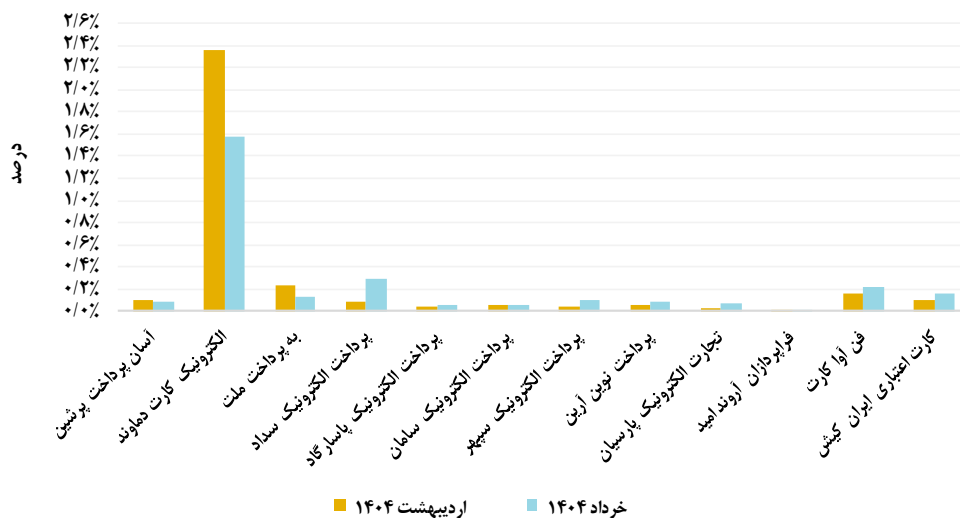
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		درصد تغییرات
	اردیبهشت	خرداد	
آسان پرداخت پرشین	۰/۱۰۰٪	۰/۰۸۲٪	-۰/۰۱۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۲/۳۵۸٪	۱/۵۷۷٪	-۰/۷۸۱٪
به پرداخت ملت	۰/۲۳۳٪	۰/۱۳۰٪	-۰/۱۰۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۸۵٪	۰/۲۹۷٪	۰/۲۱۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۴۲٪	۰/۰۵۴٪	۰/۰۱۳٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۵۱٪	۰/۰۶۴٪	۰/۰۱۳٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۴۳٪	۰/۱۰۳٪	۰/۰۶۰٪
پرداخت نوین آراین	۰/۰۵۴٪	۰/۰۸۱٪	۰/۰۲۶٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۲۶٪	۰/۰۷۲٪	۰/۰۴۷٪
فراپردازان آروند امید	۰/۰۱۳٪	۰/۰۲۱٪	۰/۰۰۸٪
فن آوا کارت	۰/۱۶۱٪	۰/۲۲۴٪	۰/۰۶۳٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۱۰۰٪	۰/۱۵۹٪	۰/۰۵۹٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه خرداد شرکت "فراپردازان آروند امید"، با رقمی برابر با ۰/۰۲۱ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته است. در مقابل شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با کسب رقم ۱/۵۷۷ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد بیشتر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به‌ویژه شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" به‌گونه‌ای بوده که سبب افزایش ۱۰/۱۸ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.



شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۰/۷۸۱ درصد در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" رخ داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با رقم ۰/۲۱۲ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرfindال-هیرشمن

هیرشمن^۱ به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرfindال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^۲ شاخص هرfindال-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه‌گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده

^۱ Herfindahl-Hirshman Index

^۲ برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه‌های تولید، فروش، نیروی کارو مانند آن برای همه بنگاه‌ها در صنعت یا بازار استفاده می‌شود. درواقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می‌دهد. شاخص هرfindال-هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه‌های موجود در صنعت یا بازار است.

می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هر چه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر سه ابزار پذیرش برای خرداد ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال - هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۴

ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		ابزار پذیرش اینترنتی		کارتخوان فروشگاهی		شاخص H-H و شرکت PSP
S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	
۵۲	۷	۶۳۱	۲۵	۱۷	۴	آسان پرداخت پرشین
۰	۰	۰	۰	۰	۰	الکترونیک کارت دماوند
۲,۱۵۴	۴۶	۱,۵۴۲	۳۹	۳۰۵	۱۷	به پرداخت ملت
۰	۰	۳۲	۶	۶۶	۸	پرداخت الکترونیک سداد
۰	۰	۱	۱	۴۹	۷	پرداخت الکترونیک پاسارگاد
۵۸۷	۲۴	۲۸۲	۱۷	۴۴۶	۲۱	پرداخت الکترونیک سامان
۰	۰	۲	۱	۱۳	۴	پرداخت الکترونیک سپهر
۰	۰	۴	۲	۹۷	۱۰	پرداخت نوین آراین
۴۷۵	۲۲	۴۱	۶	۱۵۴	۱۲	تجارت الکترونیک پارسیان
۰	۰	۰	۰	۸۳	۹	فرپردازان آروند امید
۰	۰	۰	۰	۳	۲	فن آوا کارت
۰	۰	۶	۲	۲۸	۵	کارت اعتباری ایران کیش
۳,۲۶۹	-	۲,۵۴۰	-	۱,۲۶۰	-	جمع

در خرداد ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاهی عددی حدود ۱,۲۶۰ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب ارقامی در حدود ۲,۵۴۰ و ۳,۲۶۹ حاصل شده است (بیشتر از ۱,۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) تاثیرگذار هستند. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در خرداد ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

کارتخوان فروشگاهی			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD			HHI
اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	
۱,۲۵۷	۱,۲۶۰	۳	۲,۵۳۸	۲,۵۴۰	۲	۳,۲۴۳	۳,۲۶۹	۲۶	شاخص H-H

در ماه خرداد شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در سه ابزار پذیرش کارتهخوان فروگاهی و اینترنتی و موبایلی افزایش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیز بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

۴-۱-۶- اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای خرداد ۱۴۰۴ محاسبه شده‌است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس- خرداد ۱۴۰۴

شاخص H-H و شرکت PSP		خرید		پرداخت قبض و خرید		مانده‌گیری
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
آسان پرداخت پرشین	۴	۱۸	۲۳	۵۱۰	۱۲	۱۴۵
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۱۹	۳۷۴	۲۶	۶۸۹	۱۳	۱۷۸
پرداخت الکترونیک سداد	۸	۶۵	۴	۱۳	۸	۵۹
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶	۴۱	۴	۲۰	۱۰	۹۴
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱	۴۵۲	۱۷	۲۹۳	۱۸	۳۲۳
پرداخت الکترونیک سپهر	۳	۱۱	۲	۳	۵	۲۲
پرداخت نوین آراین	۹	۸۵	۵	۲۳	۱۲	۱۵۰
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲	۱۴۴	۱۶	۲۴۰	۱۳	۱۷۰
فراپردازان آروند امید	۹	۸۴	۰	۰	۱	۱
فن آوا کارت	۲	۳	۱	۱	۲	۵
کارت اعتباری ایران کیش	۵	۲۶	۳	۸	۶	۳۴
جمع	-	۱,۳۰۳	-	۱,۸۰۰	-	۱,۱۸۲

در خرداد ماه شاخص هرفیندال - هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب ۱،۳۰۳، ۱،۸۰۰ و ۱،۱۸۲ به دست آمده است (بین ۱،۰۰۰ تا ۱،۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این سرویس‌هاست. به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های سرویس‌های مذکور در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. اختلاف میزان شاخص هرفیندال - هیرشمن در ماه خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

HHI	خرید			پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری	
	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد
شاخص H-H	۱،۳۹۹	۱،۳۰۳	۴	۱،۷۶۹	۱،۸۰۰	۳۱	۱،۱۸۶	۱،۱۸۲
								-۴

در ماه خرداد شاخص هرفیندال-هیرشمن در دو سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" افزایش و یک سرویس "مانده‌گیری" کاهش داشته است. این تغییرات در هیچ‌یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص‌های حوزه‌ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می‌باشد. با توجه به آینده‌ی صنعت پرداخت در حوزه‌ی پرداخت - های کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه‌ی اطلاعات در خصوص کارتهای فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت‌ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش‌دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در دو ماه اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کسب سهم بازار ۱۴/۷۲ درصدی همانند ماه قبل به عنوان دارنده‌ی بالاترین تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی محسوب می‌گردد.

شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" نیز با سهم بازار ۴۸/۱۱ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می‌کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت‌ها با بازتعریف بعضی از کارتهای فروشگاهی خود به عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم افزار کدهای دستوری (USSD) خود و بر بستر اینترنت می‌نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می‌کند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت‌ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز همانند ماه قبل بخش قابل توجهی از سهم بازار ابزارهای کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی را با رقمی معادل با ۵۳/۵۰ درصد در اختیار دارد.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارخوان فروشگاه			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۹۶٪	۴/۹۴٪	-۰/۰۲٪	۲۵/۳۹٪	۲۵/۴۲٪	۰/۰۳٪	۵۳/۶۳٪	۵۳/۵۰٪	-۰/۱۴٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۲٪	۰/۵۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۱۲٪	۱۲/۱۴٪	۰/۰۲٪	۳/۸۶٪	۳/۹۲٪	۰/۰۶٪	۲۳/۱۸٪	۲۳/۳۰٪	۰/۱۲٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۳۹٪	۷/۲۹٪	-۰/۱۰٪	۱/۱۶٪	۱/۱۵٪	۰/۰۱٪	۰/۶۳٪	۰/۶۱٪	-۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۵/۰۵٪	۱۴/۷۲٪	-۰/۳۳٪	۲/۱۷٪	۲/۲۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۶۶٪	۱۴/۵۹٪	-۰/۰۷٪	۷/۵۸٪	۷/۶۸٪	۰/۱۰٪	۱۶/۱۰٪	۱۶/۱۲٪	۰/۰۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۸۷٪	۶/۸۹٪	۰/۰۲٪	۷/۰۷٪	۷/۱۶٪	۰/۰۹٪	۰/۲۳٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۱۲/۹۲٪	۱۳/۱۵٪	۰/۲۳٪	۰/۱۲٪	۰/۱۱٪	۰/۰۱٪	۰/۲۸٪	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۰/۱۷٪	۱۰/۱۳٪	-۰/۰۴٪	۴۸/۴۳٪	۴۸/۱۱٪	-۰/۳۲٪	۴/۳۱٪	۴/۳۲٪	۰/۰۱٪
فرابرداران آروند امید	۳/۰۶٪	۳/۰۹٪	۰/۰۴٪	۰/۱۷٪	۰/۱۷٪	۰/۰۰٪	۰/۱۲٪	۰/۱۲٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۴/۱۴٪	۴/۳۵٪	۰/۲۱٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۱۲٪	۸/۱۸٪	۰/۰۶٪	۴/۰۰٪	۴/۰۲٪	۰/۰۱٪	۱/۴۹٪	۱/۵۰٪	۰/۰۱٪

در سهم تعدادی کارتهای فروشگاهی، در شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با ۰/۳۳ درصد کاهش نسبت به ماه پیشین، بیشترین اختلاف رخ داده است. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" با کاهش ۰/۳۲ درصدی مشاهده می‌شود. در سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۰/۱۴ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است. سهم هریک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار در دو ماه متوالی اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده

است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در هر سه ابزار پذیرش بیشترین سهم بازار تعداد ابزار پذیرش تراکنش دار را در اختیار دارد.

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد کارتخوان فروشگاهی			سهم از تعداد ابزار پذیرش اینترنتی			سهم از تعداد ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD		
	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف	اردیبهشت	خرداد	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۳۵٪	۴/۳۴٪	-۰/۰۱٪	۴/۲۵٪	۴/۳۹٪	۰/۱۵٪	۷/۶۴٪	۷/۴۳٪	-۰/۲۱٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۴۰٪	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۲/۹۷٪	۱۳/۰۷٪	۰/۱۰٪	۱۹/۲۱٪	۱۹/۴۶٪	۰/۲۵٪	۱۵/۹۲٪	۱۷/۵۷٪	۱/۶۴٪
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۹۰٪	۷/۷۳٪	-۰/۱۸٪	۴/۵۹٪	۴/۸۱٪	۰/۲۲٪	۸/۲۸٪	۸/۷۸٪	۰/۵۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۴/۹۷٪	۱۴/۷۸٪	-۰/۱۹٪	۳/۴۰٪	۳/۳۸٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۵/۱۶٪	۱۵/۰۶٪	-۰/۱۰٪	۴۴/۰۰٪	۴۴/۹۳٪	۰/۹۳٪	۵۵/۴۱٪	۵۲/۷۰٪	-۲/۷۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۴۵٪	۶/۴۷٪	۰/۰۲٪	۱۶/۳۱٪	۱۵/۷۹٪	-۰/۴۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آراین	۱۳/۹۴٪	۱۴/۰۶٪	۰/۱۲٪	۰/۴۸٪	۰/۴۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارسبان	۹/۵۴٪	۹/۴۷٪	-۰/۰۷٪	۴/۰۴٪	۴/۰۹٪	۰/۰۵٪	۱۲/۷۴٪	۱۳/۵۱٪	۰/۷۷٪
فراپردازان آروند امید	۲/۷۶٪	۲/۷۵٪	-۰/۰۱٪	۰/۳۰٪	۰/۳۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۳/۵۴٪	۳/۷۳٪	۰/۱۹٪	۰/۰۸٪	۰/۱۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۰۳٪	۸/۱۶٪	۰/۱۳٪	۳/۴۴٪	۲/۲۶٪	-۱/۱۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪

سهم بازار کارتخوان فروشگاهی شرکت "فن آوا کارت" با افزایش ۰/۱۹ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته است. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش دار شرکت "کارت اعتباری ایران کیش" با کاهش ۱/۱۸ بالاترین تفاضل را داشته است. سهم بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش دار شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز با کاهش ۲/۷۱ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد.

۳-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی

کارتخوان فروشگاهی به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^۱ تراکنش‌ها اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاهی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می‌شود.

^۱ سهم تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی از کل تراکنش‌های شبکه پرداخت در خرداد ماه نزدیک به ۹۲ درصد بوده که حدود ۸۱ درصد مبالغ تراکنش‌های این شبکه را جابجا می‌نماید.

با توجه به اهمیت کارتهای فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آنها در تراکنشها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکتها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آنها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکتها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنشهای کارتهای فروشگاهی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی و کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار برای هر یک از آنها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتهای کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتهای بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد

تراکنشهای کارتهای فروشگاهی در استانهای کشور

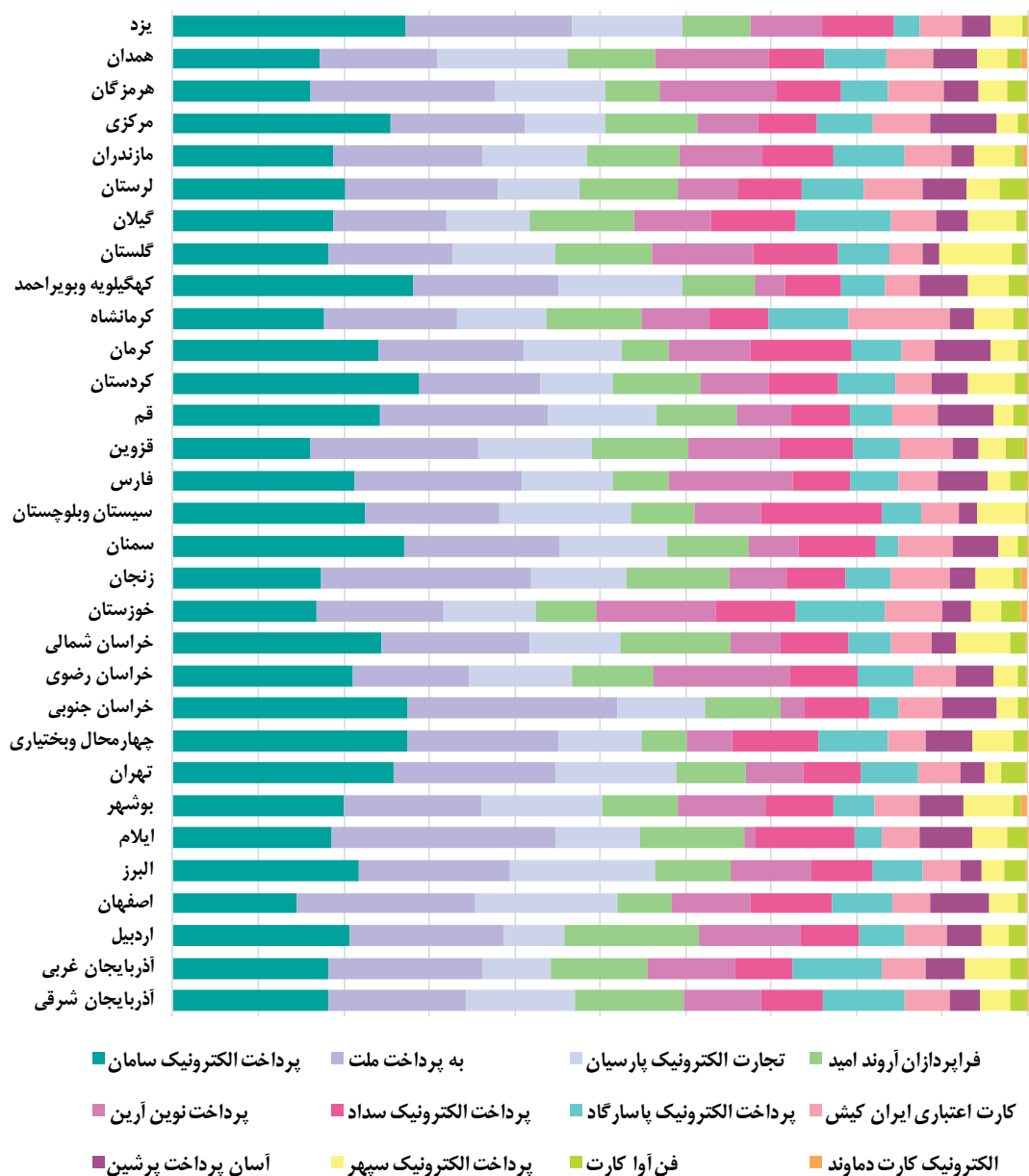
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنشهای کارتهای فروشگاهی به تفکیک استانهای کشور در خرداد ماه در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. در مجموع شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنشهای کارتهای فروشگاهی را در اکثر استانهای کشور داشته‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تقریباً در اکثر استانها، با اختلاف نسبت به سایر شرکتها از تراکنشهای کارتهای فروشگاهی پشتیبانی می‌نمایند.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش های کارتخوان فروشگاه های به تفکیک استان خرداد ۱۴۰۴

استان	آسان پرداخت پرسین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سباد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرمین	تجارت الکترونیک پارسین	فرابوداران آرونه امید	فن واکارت	کارت اعتباری ایران کیس
آذربایجان شرقی	۳/۵۷٪	-۰/۰۹٪	۱۶/۳۳٪	۷/۲۸٪	۹/۶۰٪	۱۸/۱۴٪	۳/۴۵٪	۹/۰۰٪	۱۲/۷۶٪	۱۲/۶۷٪	۱/۹۴٪	۵/۲۷٪
آذربایجان غربی	۴/۴۹٪	-۰/۱۳٪	۱۷/۹۶٪	۶/۷۵٪	۱۰/۳۵٪	۱۸/۲۸٪	۵/۴۹٪	۱۰/۳۲٪	۸/۰۲٪	۱۱/۲۵٪	۱/۹۱٪	۵/۲۴٪
اردبیل	۳/۹۷٪	-۰/۲۲٪	۱۷/۹۱٪	۶/۸۷٪	۵/۳۳٪	۲۰/۷۹٪	۳/۱۶٪	۱۱/۷۸٪	۷/۱۱٪	۱۵/۸۰٪	۲/۰۰٪	۵/۰۶٪
اصفهان	۶/۹۶٪	-۰/۲۰٪	۲۰/۸۴٪	۹/۵۰٪	۷/۰۲٪	۱۴/۶۰٪	۳/۳۱٪	۹/۳۴٪	۱۶/۶۶٪	۶/۲۲٪	-۰/۹۸٪	۴/۳۶٪
البرز	۲/۳۹٪	-۰/۲۱٪	۱۷/۷۱٪	۷/۳۴٪	۵/۸۱٪	۲۱/۸۱٪	۲/۷۱٪	۹/۲۱٪	۱۶/۸۳٪	۹/۰۰٪	۲/۴۴٪	۴/۵۲٪
ایلام	۶/۳۲٪	-۰/۰۳٪	۲۶/۰۷٪	۱۱/۶۴٪	۳/۲۳٪	۱۸/۶۵٪	۴/۱۱٪	۱/۳۹٪	۹/۹۸٪	۱۲/۱۳٪	۲/۳۳٪	۴/۳۳٪
یوشهر	۵/۰۱٪	-۰/۶۷٪	۱۶/۱۵٪	۷/۹۸٪	۴/۶۴٪	۱۹/۹۳٪	۶/۰۱٪	۱۰/۳۶٪	۱۴/۱۳٪	۸/۸۲٪	-۰/۸۸٪	۵/۴۲٪
تهران	۲/۸۰٪	-۰/۱۶٪	۱۸/۹۹٪	۶/۷۸٪	۶/۶۹٪	۲۵/۷۸٪	۲/۰۲٪	۶/۷۸٪	۱۴/۱۱٪	۸/۰۸٪	۲/۸۲٪	۴/۹۸٪
چهارمحال و بختیاری	۵/۳۸٪	-۰/۰۹٪	۱۷/۷۹٪	۱۰/۲۱٪	۸/۰۷٪	۲۷/۳۷٪	۴/۸۴٪	۵/۲۳٪	۹/۷۲٪	۵/۳۰٪	۱/۵۰٪	۴/۴۴٪
خراسان جنوبی	۶/۳۳٪	-۰/۱۲٪	۲۴/۵۸٪	۷/۶۰٪	۳/۴۹٪	۲۷/۳۹٪	۲/۵۱٪	۲/۸۵٪	۱۰/۴۰٪	۸/۶۸٪	۱/۰۰٪	۵/۰۶٪
خراسان رضوی	۴/۴۶٪	-۰/۱۸٪	۱۳/۵۳٪	۸/۰۳٪	۶/۵۵٪	۲۱/۰۷٪	۲/۷۳٪	۱۵/۸۸٪	۱۲/۱۷٪	۹/۵۰٪	-۰/۹۸٪	۴/۹۲٪
خراسان شمالی	۲/۷۷٪	-۰/۲۶٪	۱۷/۳۴٪	۷/۹۰٪	۴/۹۶٪	۲۴/۳۸٪	۶/۳۳٪	۵/۸۸٪	۱۰/۶۵٪	۱۲/۹۴٪	۱/۷۶٪	۴/۸۴٪
خوزستان	۳/۴۹٪	-۰/۷۲٪	۱۴/۸۱٪	۹/۵۱٪	۱۰/۳۶٪	۱۶/۸۳٪	۳/۴۹٪	۱۳/۸۵٪	۱۰/۹۱٪	۷/۰۷٪	۲/۴۲٪	۶/۶۴٪
زنجان	۲/۸۷٪	-۰/۱۲٪	۲۴/۶۰٪	۶/۹۳٪	۱۷/۲۹٪	۱۷/۲۹٪	۴/۵۰٪	۶/۶۰٪	۱۱/۲۶٪	۱۱/۰۵٪	-۰/۹۰٪	۶/۹۵٪
سمنان	۵/۳۴٪	-۰/۰۲٪	۱۸/۲۱٪	۸/۹۵٪	۲/۷۷٪	۲۷/۰۱٪	۲/۳۸٪	۵/۷۸٪	۱۲/۶۵٪	۹/۶۱٪	۱/۰۳٪	۶/۲۵٪
سیستان و بلوچستان	۲/۲۸٪	-۰/۰۲٪	۱۵/۶۸٪	۱۴/۱۵٪	۴/۶۳٪	۲۲/۴۷٪	۵/۵۰٪	۷/۸۷٪	۱۵/۴۲٪	۷/۴۳٪	-۰/۲۸٪	۴/۲۸٪
فارس	۵/۹۰٪	-۰/۱۲٪	۱۹/۵۳٪	۶/۸۳٪	۵/۶۷٪	۲۱/۲۹٪	۲/۶۸٪	۱۴/۵۰٪	۱۰/۶۴٪	۶/۵۴٪	۱/۸۲٪	۴/۴۶٪
قزوین	۳/۰۱٪	-۰/۴۴٪	۱۹/۶۶٪	۸/۷۷٪	۵/۳۵٪	۱۶/۱۳٪	۳/۲۹٪	۱۰/۶۴٪	۱۳/۲۳٪	۱۱/۲۹٪	۲/۰۴٪	۶/۱۸٪
قم	۶/۴۸٪	-۰/۰۱٪	۱۹/۷۱٪	۶/۸۱٪	۴/۹۳٪	۲۴/۱۷٪	۲/۴۸٪	۶/۴۸٪	۱۲/۷۸٪	۹/۳۰٪	۱/۷۱٪	۵/۳۳٪
کردستان	۴/۲۱٪	-۰/۱۲٪	۱۴/۱۴٪	۸/۱۴٪	۶/۷۰٪	۲۸/۸۵٪	۵/۵۵٪	۷/۸۹٪	۸/۴۲٪	۱۰/۳۹٪	۱/۲۸٪	۴/۳۳٪
کرمان	۶/۶۵٪	-۰/۰۵٪	۱۶/۹۰٪	۱۱/۸۷٪	۵/۸۷٪	۲۴/۰۶٪	۳/۱۲٪	۹/۵۰٪	۱۱/۶۴٪	۵/۴۷٪	۱/۰۶٪	۳/۸۲٪
کرمانشاه	۲/۷۶٪	-۰/۰۳٪	۱۵/۶۷٪	۶/۹۴٪	۹/۳۳٪	۱۷/۶۶٪	۴/۵۳٪	۷/۹۶٪	۱۰/۳۳٪	۱۱/۰۰٪	۱/۶۷٪	۱۲/۰۱٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۶۸٪	-۰/۰۱٪	۱۶/۹۶٪	۶/۵۶٪	۵/۰۹٪	۲۸/۰۹٪	۴/۷۰٪	۳/۵۳٪	۱۴/۶۵٪	۸/۴۶٪	۲/۱۵٪	۴/۱۲٪
گلستان	۱/۹۰٪	-۰/۲۱٪	۱۴/۶۶٪	۹/۸۴٪	۵/۹۹٪	۱۸/۱۵٪	۸/۴۴٪	۱۱/۸۶٪	۱۱/۸۷٪	۱۱/۴۲٪	۱/۶۱٪	۴/۰۴٪
گیلان	۳/۷۳٪	-۰/۲۲٪	۱۳/۳۸٪	۹/۹۴٪	۱۱/۰۶٪	۱۸/۷۳٪	۵/۵۸٪	۸/۹۵٪	۹/۶۰٪	۱۲/۳۲٪	۱/۱۲٪	۵/۳۸٪
لرستان	۵/۰۳٪	-۰/۰۱٪	۱۷/۸۹٪	۷/۳۰٪	۷/۲۷٪	۲۰/۲۲٪	۳/۹۸٪	۷/۰۷٪	۹/۵۸٪	۱۱/۴۸٪	۳/۱۶٪	۷/۰۱٪
مازندران	۲/۷۳٪	-۰/۵۰٪	۱۷/۴۴٪	۸/۳۱٪	۸/۲۹٪	۱۸/۷۹٪	۴/۷۳٪	۹/۷۰٪	۱۲/۲۱٪	۱۰/۸۸٪	-۰/۹۷٪	۵/۴۶٪
مرکزی	۷/۷۶٪	-۰/۰۲٪	۱۵/۸۲٪	۶/۹۵٪	۶/۵۱٪	۲۵/۴۲٪	۲/۵۱٪	۷/۰۴٪	۹/۴۰٪	۱۰/۷۸٪	۱/۰۷٪	۶/۷۰٪
هرمزگان	۴/۰۱٪	-۰/۱۷٪	۲۱/۵۱٪	۷/۶۳٪	۵/۴۳٪	۱۶/۱۶٪	۳/۴۹٪	۱۳/۵۸٪	۱۲/۹۷٪	۶/۳۹٪	۲/۱۳٪	۶/۵۴٪
همدان	۵/۰۹٪	-۰/۷۵٪	۱۳/۸۲٪	۶/۵۱٪	۷/۳۱٪	۱۷/۱۴٪	۳/۶۴٪	۱۳/۱۸٪	۱۵/۲۴٪	۱۰/۳۱٪	۱/۵۶٪	۵/۴۴٪
یزد	۳/۳۸٪	-۰/۰۷٪	۱۹/۵۲٪	۸/۵۰٪	۳/۰۴٪	۲۷/۱۷٪	۳/۵۸٪	۸/۲۳٪	۱۲/۹۳٪	۸/۰۴٪	-۰/۵۵٪	۴/۹۸٪

سهم بازار هر یک از شرکت های PSP از تعداد تراکنش های کارتخوان فروشگاه های به تفکیک استان های کشور برای خرداد ماه ۱۴۰۴ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.



شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی به تفکیک استان‌ها- خرداد ۱۴۰۴

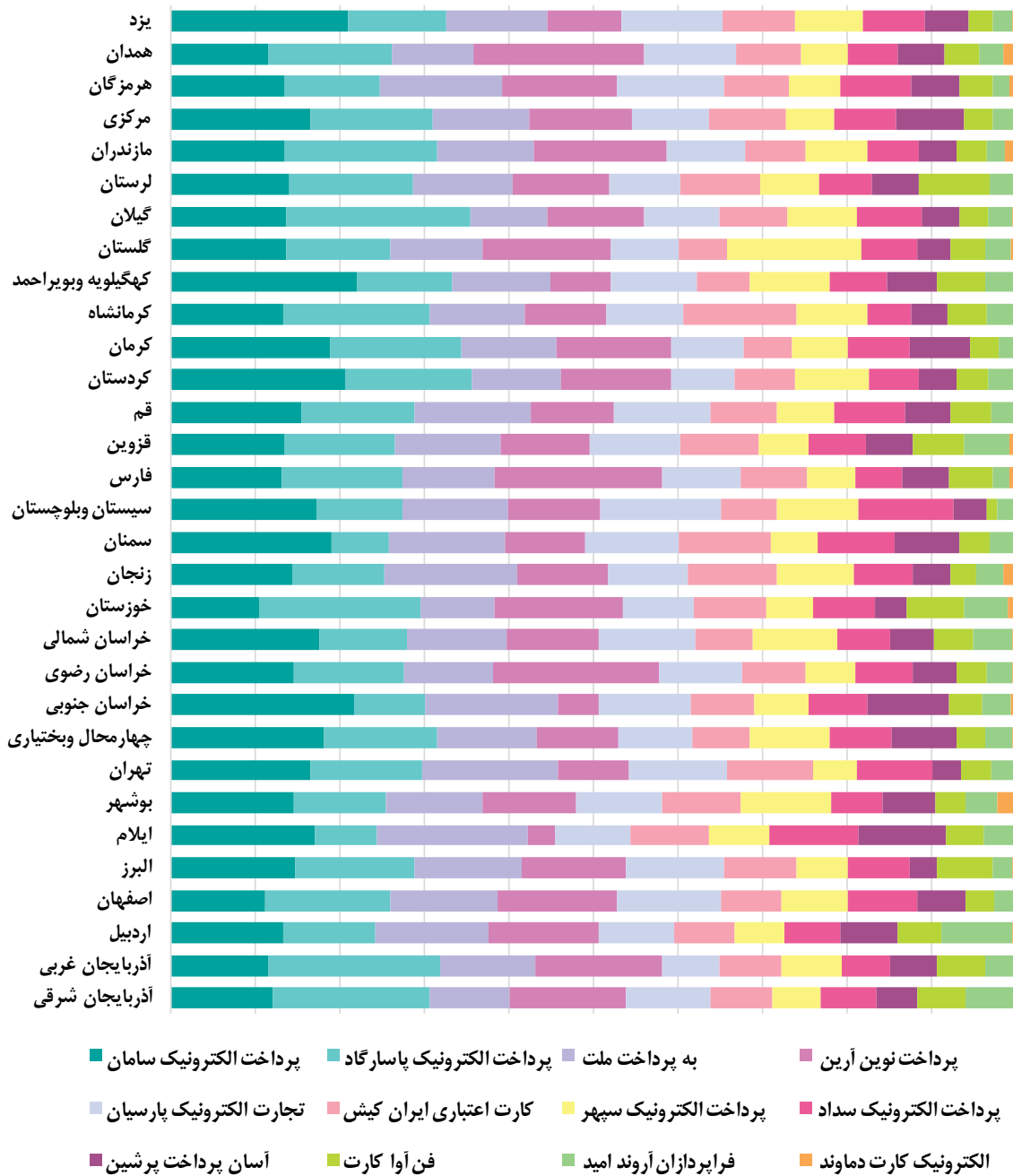
۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای خرداد ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "به پرداخت ملت" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان - خرداد ۱۴۰۴

استان	اسان پرداخت پرسین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	فراپازار آوند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۴/۸۹٪	۰/۲۵٪	۹/۴۹٪	۶/۵۵٪	۱۸/۵۸٪	۱۲/۰۰٪	۵/۶۰٪	۱۳/۷۴٪	۱۰/۰۹٪	۵/۷۶٪	۵/۷۰٪	۷/۳۶٪
آذربایجان غربی	۵/۶۱٪	۰/۲۳٪	۱۱/۲۷٪	۵/۶۹٪	۲۰/۳۲٪	۱۱/۴۹٪	۷/۱۵٪	۱۵/۱۲٪	۶/۷۱٪	۳/۳۶٪	۵/۸۰٪	۷/۲۶٪
اردبیل	۶/۱۸۶٪	۰/۵۰٪	۱۲/۳۰٪	۶/۶۰٪	۱۰/۹۰٪	۱۳/۲۹٪	۵/۹۰٪	۱۳/۰۹٪	۸/۹۴٪	۸/۳۵٪	۵/۱۰٪	۷/۱۷٪
اصفهان	۵/۷۲٪	۰/۳۴٪	۱۲/۶۰٪	۸/۲۴٪	۱۴/۸۷٪	۱۱/۱۱٪	۷/۹۲٪	۱۴/۱۹٪	۱۲/۲۳٪	۲/۱۹٪	۳/۴۴٪	۷/۱۵٪
البرز	۳/۱۹٪	۰/۳۹٪	۱۲/۷۳٪	۷/۲۹٪	۱۴/۱۱٪	۱۴/۷۱٪	۶/۱۸٪	۱۲/۳۳٪	۱۱/۶۵٪	۲/۳۹٪	۶/۶۳٪	۸/۴۱٪
ایلام	۱۰/۳۷٪	۰/۰۹٪	۱۲/۷۵٪	۱۰/۵۱٪	۷/۲۹٪	۱۷/۱۲٪	۷/۲۳٪	۳/۲۹٪	۹/۰۱٪	۳/۸۲٪	۴/۴۸٪	۹/۱۶٪
بوشهر	۶/۲۰٪	۲/۱۶٪	۱۱/۳۱٪	۶/۱۴٪	۱۰/۹۴٪	۱۴/۵۴٪	۱۰/۷۳٪	۱۱/۲۰٪	۱۰/۱۴٪	۳/۸۲٪	۳/۶۰٪	۹/۲۱٪
تهران	۳/۲۹٪	۰/۳۴٪	۱۶/۰۰٪	۸/۹۵٪	۱۳/۲۰٪	۱۶/۵۷٪	۵/۲۲٪	۸/۳۷٪	۱۱/۷۳٪	۲/۵۳٪	۳/۶۹٪	۱۰/۱۰٪
چهارمحال و بختیاری	۷/۶۱٪	۰/۴۴٪	۱۱/۷۶٪	۷/۲۹٪	۱۳/۳۷٪	۱۸/۰۹٪	۹/۵۴٪	۹/۷۳٪	۸/۷۸٪	۳/۱۹٪	۳/۵۰٪	۶/۷۲٪
خراسان جنوبی	۹/۵۷٪	۰/۵۸٪	۱۵/۶۷٪	۷/۰۶٪	۸/۴۶٪	۲۱/۶۱٪	۶/۴۰٪	۴/۸۶٪	۱۰/۹۴٪	۳/۴۸٪	۳/۹۶٪	۷/۴۱٪
خراسان رضوی	۵/۲۰٪	۰/۴۷٪	۱۰/۵۶٪	۶/۸۳٪	۱۳/۰۰٪	۱۴/۵۸٪	۵/۸۵٪	۱۹/۵۸٪	۹/۹۳٪	۲/۹۵٪	۳/۶۲٪	۷/۴۲٪
خراسان شمالی	۵/۲۵٪	۰/۴۸٪	۱۱/۷۸٪	۶/۲۵٪	۱۰/۴۱٪	۱۷/۵۸٪	۱۰/۰۹٪	۱۰/۸۳٪	۱۱/۵۳٪	۴/۶۲٪	۴/۵۵٪	۶/۶۴٪
خوزستان	۳/۷۵٪	۱/۰۳٪	۸/۸۰٪	۷/۳۰٪	۱۹/۰۷٪	۱۰/۵۰٪	۵/۶۷٪	۱۵/۱۸٪	۹/۳۳٪	۵/۱۳٪	۶/۷۵٪	۸/۴۸٪
زنجان	۴/۲۷٪	۱/۵۰٪	۱۵/۵۹٪	۷/۱۳٪	۱۰/۹۴٪	۱۰/۹۴٪	۹/۰۲٪	۱۰/۸۰٪	۹/۳۷٪	۳/۲۷٪	۳/۰۱٪	۱۰/۵۶٪
سمنان	۷/۶۴٪	۰/۱۵٪	۱۳/۷۵٪	۹/۰۳٪	۶/۱۰٪	۱۹/۰۹٪	۵/۵۹٪	۹/۴۷٪	۱۱/۰۲٪	۲/۹۳٪	۳/۷۰٪	۱۰/۹۳٪
سیستان و بلوچستان	۳/۹۹٪	۰/۱۰٪	۱۲/۶۲٪	۱۱/۱۳٪	۱۰/۱۲٪	۱۷/۲۰٪	۹/۷۱٪	۱۰/۸۳٪	۱۴/۳۷٪	۲/۰۴٪	۱/۳۴٪	۶/۵۴٪
فارس	۵/۴۴٪	۰/۷۳٪	۱۱/۰۰٪	۵/۶۹٪	۱۴/۳۱٪	۱۳/۰۴٪	۵/۶۵٪	۱۹/۸۲٪	۹/۲۳٪	۲/۰۶٪	۵/۱۸٪	۷/۸۶٪
قزوین	۵/۴۹٪	۰/۸۲٪	۱۲/۳۵٪	۶/۸۳٪	۱۳/۰۶٪	۱۳/۵۳٪	۵/۹۷٪	۱۰/۶۰٪	۱۰/۷۷٪	۵/۲۵٪	۶/۱۶٪	۹/۱۶٪
قم	۵/۲۷٪	۰/۰۶٪	۱۳/۷۰٪	۸/۴۰٪	۱۳/۳۶٪	۱۵/۵۰٪	۶/۹۲٪	۹/۷۶٪	۱۱/۵۴٪	۲/۹۸٪	۴/۷۷٪	۷/۷۵٪
کردستان	۴/۴۸٪	۰/۳۵٪	۱۰/۴۹٪	۵/۸۹٪	۱۵/۰۸٪	۲۰/۵۳٪	۸/۸۰٪	۱۳/۱۵٪	۷/۴۹٪	۳/۰۳٪	۳/۶۳٪	۷/۰۹٪
کرمان	۷/۱۷٪	۰/۱۵٪	۱۱/۳۶٪	۷/۲۰٪	۱۵/۴۳٪	۱۸/۸۶٪	۶/۶۲٪	۱۳/۵۷٪	۸/۶۳٪	۱/۸۱٪	۳/۵۰٪	۵/۷۰٪
کرمانشاه	۴/۲۸٪	۰/۱۴٪	۱۱/۱۹٪	۵/۳۰٪	۱۷/۴۲٪	۱۳/۲۷٪	۸/۳۹٪	۹/۶۶٪	۹/۰۴٪	۳/۲۸٪	۴/۵۴٪	۱۳/۳۹٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۹۰٪	۰/۰۸٪	۱۱/۶۰٪	۶/۷۱٪	۱۱/۲۶٪	۲۲/۱۱٪	۹/۵۵٪	۷/۰۸٪	۱۰/۱۳٪	۳/۶۷٪	۵/۶۸٪	۶/۲۴٪
گلستان	۴/۰۷٪	۰/۵۷٪	۱۰/۹۰٪	۶/۶۱٪	۱۲/۲۷٪	۱۳/۶۸٪	۱۵/۲۲٪	۱۵/۸۰٪	۸/۰۳٪	۳/۱۶٪	۳/۹۷٪	۵/۷۲٪
گیلان	۴/۴۴٪	۰/۴۲٪	۹/۰۴٪	۷/۶۰٪	۲۱/۷۹٪	۱۳/۶۹٪	۸/۲۴٪	۱۱/۵۲٪	۹/۹۱٪	۲/۸۲٪	۳/۵۲٪	۷/۹۹٪
لرستان	۵/۴۹٪	۰/۰۳٪	۱۱/۶۸٪	۶/۳۱٪	۱۴/۷۳٪	۱۴/۰۰٪	۷/۰۱٪	۱۱/۵۰٪	۸/۳۳٪	۳/۱۲٪	۸/۳۴٪	۹/۴۶٪
مازندران	۴/۴۵٪	۱/۲۶٪	۱۱/۲۶٪	۶/۰۰٪	۱۸/۰۵٪	۱۳/۵۵٪	۷/۳۰٪	۱۵/۷۳٪	۹/۲۹٪	۲/۳۰٪	۳/۵۴٪	۷/۲۶٪
مرکزی	۸/۰۳٪	۰/۱۵٪	۱۱/۴۶٪	۷/۳۶٪	۱۴/۴۲٪	۱۶/۴۹٪	۵/۶۰٪	۱۲/۱۹٪	۹/۱۵٪	۲/۶۸٪	۳/۳۵٪	۹/۱۲٪
هرمزگان	۵/۷۱٪	۰/۸۶٪	۱۴/۴۱٪	۸/۳۱٪	۱۱/۳۵٪	۱۳/۴۳٪	۶/۱۱٪	۱۳/۵۱٪	۱۲/۷۶٪	۱/۸۳٪	۴/۰۷٪	۷/۶۶٪
همدان	۵/۳۹٪	۱/۵۶٪	۹/۵۱٪	۶/۰۰٪	۱۴/۸۱٪	۱۱/۴۲٪	۵/۵۵٪	۲۰/۲۵٪	۱۰/۸۴٪	۲/۷۶٪	۴/۲۳٪	۷/۶۸٪
یزد	۵/۱۹٪	۰/۴۳٪	۱۱/۹۵٪	۷/۲۹٪	۱۱/۵۰٪	۲۱/۰۳٪	۸/۱۸٪	۸/۸۷٪	۱۱/۸۷٪	۲/۳۶٪	۲/۷۷٪	۸/۵۷٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره خرداد ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد.



شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر استان - خرداد ۱۴۰۴

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکت‌ها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های است.^۱ عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جاییابی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در خرداد ماه محاسبه شده است.

^۱ این شاخص به عبارتی همان متوسط تعداد تراکنش کارتخوان فروشگاه‌های هر شرکت است که نسبت به کل نرمالایز شده است.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

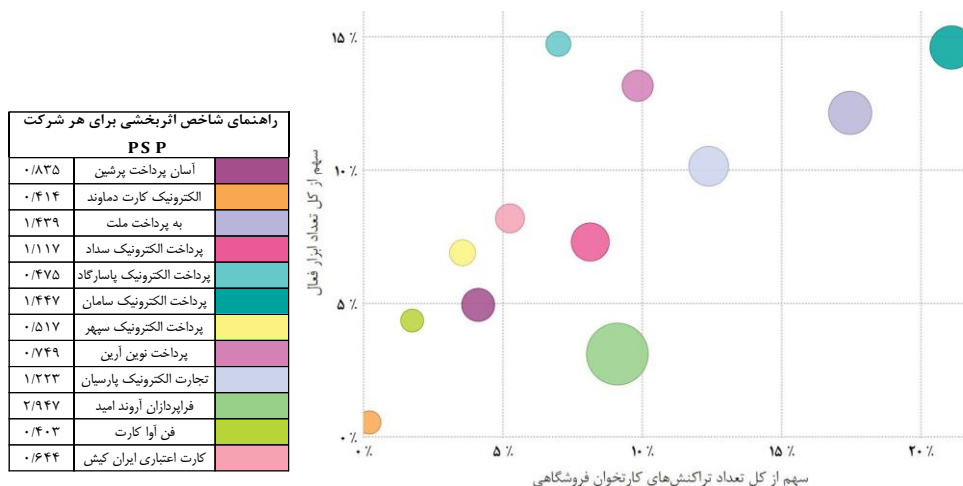
شرکت	کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی		اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی	
	سهم از کل تعداد تراکنشها	سهم از کل تعداد ابزار	اردیبهشت	خرداد
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۳٪	۴/۹۴٪	۰/۸۳۶	۰/۸۳۵
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۲٪	۰/۵۳٪	۰/۴۵۹	۰/۴۱۴
به پرداخت ملت	۱۷/۴۷٪	۱۲/۱۴٪	۱/۴۰۲	۱/۴۳۹
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۱۴٪	۷/۲۹٪	۱/۰۸۲	۱/۱۱۷
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۰۰٪	۱۴/۷۲٪	۰/۴۸۶	۰/۴۷۵
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۱۱٪	۱۴/۵۹٪	۱/۴۵۱	۱/۴۴۷
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۵۶٪	۶/۸۹٪	۰/۵۰۹	۰/۵۱۷
پرداخت نوین آراین	۹/۸۵٪	۱۳/۱۵٪	۰/۷۵۶	۰/۷۴۹
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲/۳۹٪	۱۰/۱۳٪	۱/۲۴۵	۱/۲۲۳
فرابپردازان آروند امید	۹/۱۳٪	۳/۰۹٪	۲/۹۷۹	۲/۹۴۷
فن آوا کارت	۱/۷۵٪	۴/۳۵٪	۰/۴۳۴	۰/۴۰۳
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۲۶٪	۸/۱۸٪	۰/۶۳۸	۰/۶۴۴

در خرداد ماه شرکت‌های "فرابپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتهای آنها بیشتر از سهم تعداد کارتهای هایشان از کل کارتهای کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای فروشگاهی این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در خرداد ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با ۰/۰۴۵ واحد کاهش گزارش می‌شود. این امر به دلیل کاهش سهم تعداد تراکنش‌ها و افزایش تعداد ابزار کارتهای فروشگاهی آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتهای فروشگاهی آنها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴-۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره خرداد ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتهای فروشگاهی و تعداد تراکنشهای آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتهای فروشگاهی فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آنها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آنها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.



شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP - خرداد ۱۴۰۴

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتهای فروشگاهی در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار^۱ در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنشهای کارتهای فروشگاهی هر شرکت به سهم آنها از تعداد کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است.

^۱ با حداقل یک تراکنش در ماه.

جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی را بر حسب ابزارهای کارتهای فروشگاهی تراکنش دار در خرداد ماه محاسبه و ارائه می نماید.

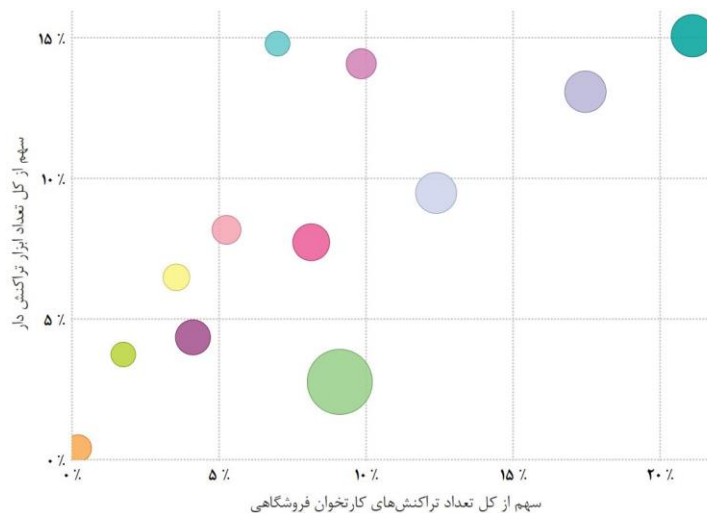
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار هر شرکت - اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

شرکت	کارتهای فروشگاهی تراکنش دار		اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار	
	سهم از کل تعداد تراکنش ها	سهم از کل تعداد ابزار	اردیبهشت	خرداد
آسان پرداخت پرشین	۴/۱۲٪	۴/۳۴٪	۰/۹۵۴	۰/۹۵۱
الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۲٪	۰/۴۰٪	۰/۶۰۸	۰/۵۵۴
به پرداخت ملت	۱۷/۴۷٪	۱۳/۰۷٪	۱/۳۱۱	۱/۳۳۷
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۱۴٪	۷/۷۲٪	۱/۰۱۳	۱/۰۵۵
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷/۰۰٪	۱۴/۷۸٪	۰/۴۸۹	۰/۴۷۴
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۱۱٪	۱۵/۰۶٪	۱/۴۰۴	۱/۴۰۲
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۵۶٪	۶/۴۷٪	۰/۵۴۲	۰/۵۵۰
پرداخت نوین آری	۹/۸۵٪	۱۴/۰۶٪	۰/۷۰۱	۰/۷۰۰
تجارت الکترونیک پارسین	۱۲/۳۹٪	۹/۴۷٪	۱/۳۲۷	۱/۳۰۹
فراپردازان آروند امید	۹/۱۲٪	۲/۷۵٪	۳/۲۹۶	۳/۳۱۲
فن آوا کارت	۱/۷۵٪	۳/۷۳٪	۰/۵۰۸	۰/۴۷۱
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۲۶٪	۸/۱۶٪	۰/۶۴۶	۰/۶۴۵

در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار همانند ماه گذشته شرکت های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسین" و "پرداخت الکترونیک سداد" به عددی بالاتر از یک دست یافته اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار نیز در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با کاهش ۰/۰۵۴ واحدی مشاهده می شود. چرا که سهم تعداد تراکنش های کارتهای فروشگاهی و سهم تعداد ابزار کاهش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار، بدین معناست که جذب تراکنش های این شرکت ها بر روی کارتهای تراکنش دار بیشتر از سهم تعداد کارتهای تراکنش از کل کارتهای تراکنش دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای تراکنش های فروشگاهی این شرکت ها به گونه ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش ها به نسبت سایر شرکت ها موفق تر عمل نموده اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکت های PSP در کسب سهم بازار تراکنش ها و کارتهای تراکنش دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضا با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

راهنمای شاخص اثربخشی برای هر شرکت		
P S P		
۰/۹۵۱	آسان پرداخت پرشین	
۰/۵۵۴	الکترونیک کارت دماوند	
۱/۳۳۷	به پرداخت ملت	
۱/۰۵۵	پرداخت الکترونیک سداد	
۰/۴۷۴	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	
۱/۴۰۲	پرداخت الکترونیک سامان	
۰/۵۵۰	پرداخت الکترونیک سپهر	
۰/۷۰۰	پرداخت نوین آریا	
۱/۳۰۹	تجارت الکترونیک پارسین	
۳/۳۱۲	فرایردازان آروند امید	
۰/۴۷۱	فن آوا کارت	
۰/۶۴۵	کارت اعتباری ایران کیش	



شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار هر شرکت PSP- خرداد ۱۴۰۴

شکل ۴-۱۱ ، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره خرداد ۱۴۰۴ به تصویر می کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می دهد.

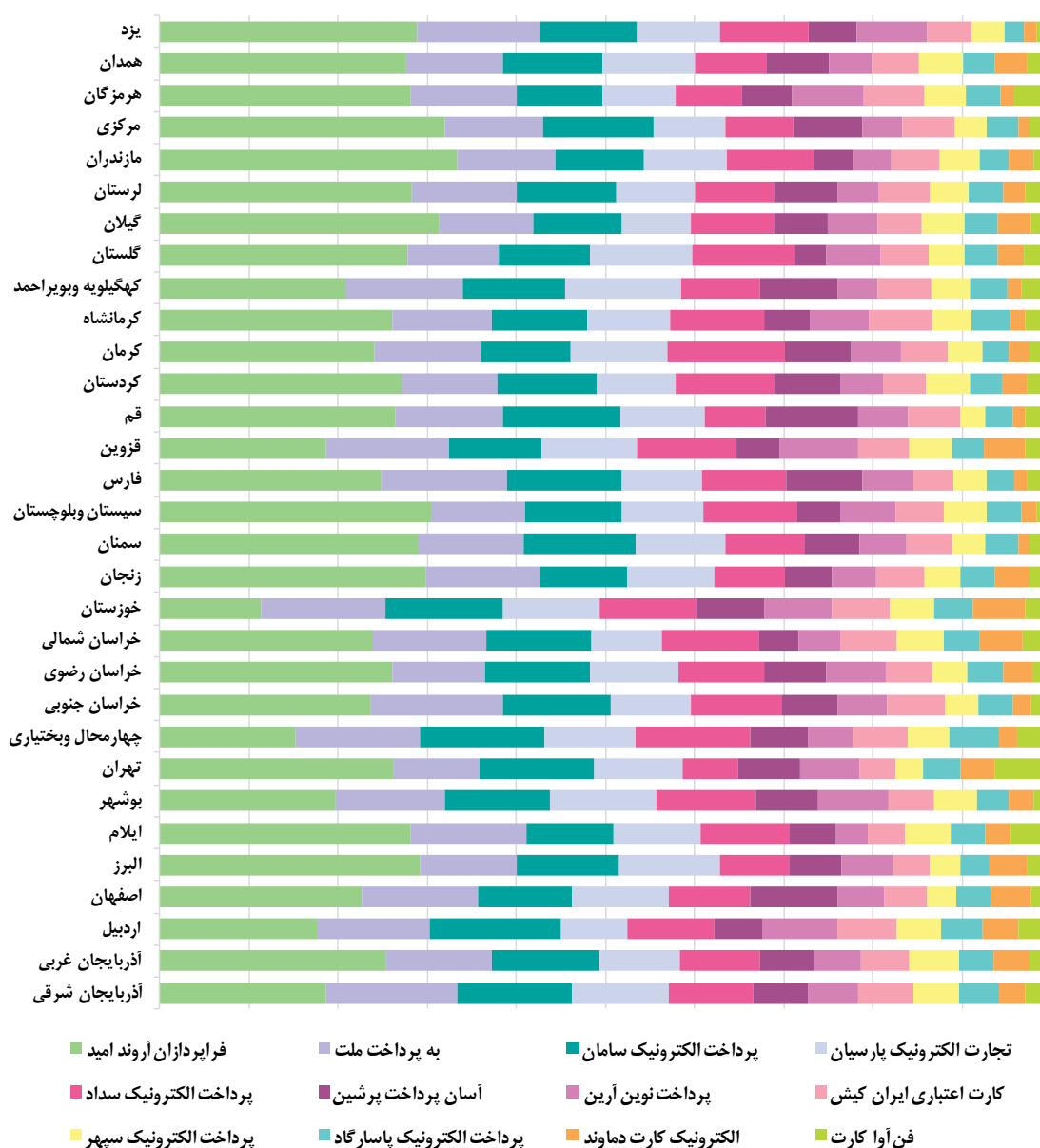
۴-۳-۴ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان های کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می گیرد. شرکت های "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "فرایردازان آروند امید" در تمام استان ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" در غالب استان ها، دارای شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی بالاتر از یک هستند. در جدول ۴-۱۷ این شاخص در خرداد ماه برای هر یک از شرکت های PSP به ازای استان های کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - خرداد ۱۴۰۴

استان	آسان پرداخت پرسپین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسبان	فراپردازن آریوند امید	فین او کارت	کارت اعتباری ایران کیس
آذربایجان شرقی	۰/۷۳۰	۰/۳۵۳	۱/۷۱۱	۱/۱۱۲	۰/۵۱۷	۱/۵۱۲	۰/۶۱۶	۰/۶۵۶	۱/۲۶۵	۲/۱۹۸	۰/۳۴۰	۰/۷۱۶
آذربایجان غربی	۰/۸۰۲	۰/۵۳۹	۱/۵۹۴	۱/۱۸۶	۰/۵۰۹	۱/۵۹۱	۰/۷۴۰	۰/۶۸۲	۱/۱۹۶	۳/۳۵۰	۰/۳۳۰	۰/۷۲۲
اردبیل	۰/۵۷۸	۰/۴۴۲	۱/۳۴۶	۱/۰۴۲	۰/۴۸۹	۱/۵۶۴	۰/۵۳۶	۰/۹۰۰	۰/۷۹۵	۱/۸۹۳	۰/۳۹۲	۰/۷۰۵
اصفهان	۱/۲۱۸	۰/۵۸۲	۱/۶۵۳	۱/۱۵۳	۰/۴۷۳	۱/۳۱۴	۰/۴۱۸	۰/۶۵۸	۱/۳۶۳	۲/۸۴۵	۰/۲۸۴	۰/۶۰۹
البرز	۰/۷۵۰	۰/۵۳۸	۱/۳۹۲	۱/۰۰۷	۰/۴۱۲	۱/۴۸۳	۰/۴۴۰	۰/۷۴۷	۱/۴۴۵	۳/۷۶۹	۰/۳۶۷	۰/۵۳۸
ایلام	۰/۶۰۶	۰/۳۱۷	۱/۴۶۹	۱/۱۰۸	۰/۴۴۳	۱/۰۸۹	۰/۵۶۹	۰/۳۹۳	۱/۰۰۷	۳/۱۶۹	۰/۵۲۱	۰/۴۲۲
بوشهر	۰/۸۰۸	۰/۳۱۲	۱/۴۲۷	۱/۳۰۰	۰/۴۲۴	۱/۳۷۱	۰/۵۵۹	۰/۹۲۵	۱/۳۹۳	۲/۳۰۹	۰/۲۴۴	۰/۵۸۸
تهران	۰/۸۳۹	۰/۴۷۵	۱/۱۸۷	۰/۷۵۸	۰/۵۰۷	۱/۵۵۶	۰/۳۸۶	۰/۸۱۰	۱/۲۰۳	۳/۱۹۱	۰/۷۶۸	۰/۴۲۲
چهارمحال و بختیاری	۰/۷۰۶	۰/۲۱۲	۱/۵۱۳	۱/۴۰۰	۰/۶۰۴	۱/۵۱۳	۰/۵۰۸	۰/۵۳۹	۱/۰۰۷	۱/۶۶۳	۰/۴۲۹	۰/۶۶۷
خراسان جنوبی	۰/۶۶۰	۰/۲۰۶	۱/۵۶۹	۱/۰۷۷	۰/۴۱۲	۱/۲۶۷	۰/۶۹۳	۰/۵۸۶	۰/۹۵۰	۲/۴۹۵	۰/۲۵۴	۰/۶۴۳
خراسان رضوی	۰/۸۵۷	۰/۳۹۶	۱/۲۸۱	۱/۱۷۶	۰/۵۰۳	۱/۴۴۶	۰/۵۶۷	۰/۸۱۱	۱/۲۲۵	۳/۲۲۲	۰/۳۷۰	۰/۶۶۳
خراسان شمالی	۰/۵۲۷	۰/۵۴۷	۱/۴۷۲	۱/۲۶۴	۰/۴۷۶	۱/۳۸۷	۰/۶۲۶	۰/۵۴۳	۰/۹۲۴	۲/۸۰۵	۰/۳۷۰	۰/۷۲۸
خوزستان	۰/۹۶۱	۰/۷۰۲	۱/۶۸۲	۱/۳۰۲	۰/۵۴۳	۱/۶۰۳	۰/۵۹۸	۰/۹۱۲	۱/۳۱۰	۱/۳۷۷	۰/۳۵۸	۰/۷۸۳
زنجان	۰/۶۵۷	۰/۴۷۷	۱/۵۷۷	۰/۹۷۱	۰/۴۸۸	۱/۲۰۰	۰/۴۹۹	۰/۶۱۱	۱/۱۹۸	۳/۶۸۱	۰/۳۰۰	۰/۶۵۸
سمنان	۰/۶۹۹	۰/۱۴۳	۱/۳۲۵	۰/۹۹۱	۰/۴۱۳	۱/۴۱۵	۰/۴۲۵	۰/۶۱۱	۱/۱۴۸	۳/۲۸۶	۰/۳۷۸	۰/۵۷۱
سیستان و بلوچستان	۰/۵۷۰	۰/۲۰۹	۱/۲۴۲	۱/۲۷۲	۰/۴۵۷	۱/۳۰۶	۰/۵۶۶	۰/۷۲۷	۱/۰۷۳	۳/۶۳۷	۰/۲۰۶	۰/۶۵۵
فارس	۱/۰۸۵	۰/۱۷۱	۱/۷۷۵	۱/۲۰۰	۰/۳۹۶	۱/۶۳۳	۰/۴۷۵	۰/۷۳۲	۱/۱۵۲	۳/۱۷۰	۰/۳۵۲	۰/۵۶۸
قزوین	۰/۵۴۸	۰/۵۳۵	۱/۵۹۱	۱/۲۸۳	۰/۴۰۹	۱/۱۹۱	۰/۵۵۰	۱/۰۰۴	۱/۲۲۸	۲/۱۴۸	۰/۳۳۱	۰/۶۷۵
قم	۱/۲۳۰	۰/۱۶۱	۱/۴۳۸	۰/۸۱۱	۰/۳۶۹	۱/۵۶۰	۰/۳۳۰	۰/۶۶۴	۱/۰۰۸	۳/۱۲۱	۰/۳۵۸	۰/۶۸۸
کردستان	۰/۹۴۰	۰/۳۵۲	۱/۳۴۹	۱/۳۸۳	۰/۴۴۴	۱/۴۰۵	۰/۶۳۰	۰/۶۰۰	۱/۱۲۴	۳/۴۲۴	۰/۳۵۲	۰/۶۱۰
کرمان	۰/۹۲۸	۰/۲۹۲	۱/۴۸۸	۱/۶۴۹	۰/۳۸۰	۱/۲۷۶	۰/۴۷۱	۰/۷۰۰	۱/۳۴۹	۳/۰۱۲	۰/۳۰۴	۰/۶۷۱
کرمانشاه	۰/۶۴۴	۰/۲۱۴	۱/۴۰۰	۱/۳۰۹	۰/۵۳۶	۱/۳۳۱	۰/۵۴۰	۰/۸۲۴	۱/۱۵۴	۳/۲۵۲	۰/۳۶۸	۰/۸۹۷
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۹۶۳	۰/۱۸۰	۱/۴۶۲	۰/۹۷۷	۰/۴۵۲	۱/۳۷۱	۰/۴۹۲	۰/۴۹۹	۱/۴۴۸	۲/۳۰۴	۰/۳۷۸	۰/۶۶۰
گلستان	۰/۴۶۷	۰/۳۷۰	۱/۳۴۵	۱/۴۸۸	۰/۴۸۸	۱/۳۳۷	۰/۵۳۴	۰/۷۸۰	۱/۴۷۸	۳/۶۱۰	۰/۴۰۶	۰/۷۰۷
گیلان	۰/۸۳۸	۰/۵۳۱	۱/۴۷۹	۱/۳۰۷	۰/۵۰۷	۱/۳۶۸	۰/۶۷۷	۰/۷۷۷	۱/۰۷۸	۴/۳۵۵	۰/۳۱۷	۰/۶۷۴
لرستان	۰/۹۱۶	۰/۳۳۵	۱/۵۲۲	۱/۱۵۷	۰/۴۹۴	۱/۴۴۳	۰/۵۶۸	۰/۶۱۵	۱/۱۵۱	۳/۶۸۶	۰/۳۷۸	۰/۷۴۱
مازندران	۰/۶۱۳	۰/۳۹۵	۱/۵۴۹	۱/۳۸۴	۰/۴۵۹	۱/۳۸۷	۰/۶۴۷	۰/۶۱۷	۱/۳۱۴	۴/۷۲۱	۰/۲۷۵	۰/۷۵۱
مرکزی	۰/۹۶۷	۰/۱۴۰	۱/۳۸۱	۰/۹۴۵	۰/۴۵۲	۱/۵۴۲	۰/۴۴۹	۰/۵۷۷	۱/۰۲۷	۴/۰۲۲	۰/۳۱۹	۰/۷۳۵
هرمزگان	۰/۷۰۱	۰/۱۹۵	۱/۴۹۳	۰/۹۱۸	۰/۴۷۸	۱/۲۰۴	۰/۵۷۱	۱/۰۰۵	۱/۰۱۷	۳/۴۹۸	۰/۵۲۳	۰/۸۵۴
همدان	۰/۹۴۴	۰/۴۸۳	۱/۴۵۳	۱/۰۸۵	۰/۴۹۳	۱/۴۹۹	۰/۶۵۷	۰/۶۵۱	۱/۴۰۶	۳/۷۳۴	۰/۳۷۰	۰/۷۰۸
یزد	۰/۶۵۲	۰/۱۶۵	۱/۶۲۴	۱/۱۶۶	۰/۲۶۴	۱/۲۹۳	۰/۴۳۸	۰/۹۲۹	۱/۰۸۹	۳/۴۰۶	۰/۱۹۹	۰/۵۸۱

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استانهای کشور در شکل ۴-۱۲ آمده است.



شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتهای PSP به تفکیک هر استان - خرداد ۱۴۰۴

۴-۳-۵- عملکرد شرکت های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی

کم تراکنش و فاقد تراکنش

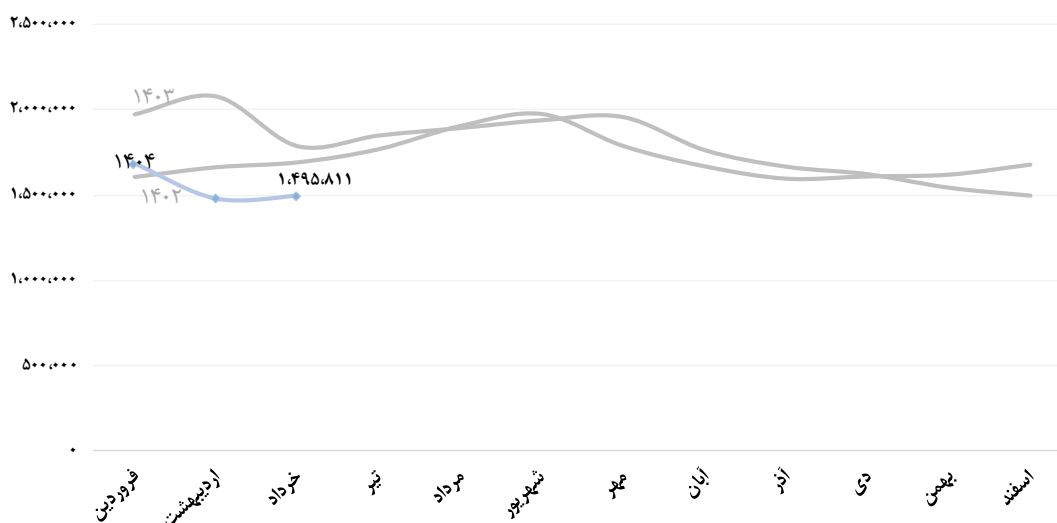
بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتهای فروشگاهی، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتهای بوده و به علاوه موظف به پرداخت هزینه های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره وری در به کارگیری این ابزار

بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشندگان و یا حتی استقبال از افزایش کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتخوان‌های فروشگاه‌ها، آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از اردیبهشت ماه ۹۷ مفهوم این نوع کارتخوان‌ها بازتعریف گردیده و بر این اساس به کارتخوانی کم‌تراکنش گفته می‌شود که در یک بازه زمانی دو ماهه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه متوالی، کمتر از ۲۰ میلیون ریال در هر ماه باشد^۱. علت ملاک قرار گرفتن بازه زمانی دو ماهه در تعریف ابزار کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، کنترل شرکت‌ها در نصب جدید کارتخوان‌ها و نیز در بر گرفتن فعالیت فصلی برخی پذیرندگان بنابر ماهیت فعالیت آن‌ها است.

برای مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۳ از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا خرداد ۱۴۰۴ رسم شده است.

^۱ مدت زمان تعریف کارتخوان کم‌تراکنش در گذشته، سه ماه متوالی بوده است.



شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون

تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش در خرداد ماه با تعداد ۱,۴۹۵,۸۱۱ عدد با افزایش ۱/۲۶ درصدی روبه‌رو بوده است. در این ماه سهم کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۴/۰۵ درصد از کل کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در اردیبهشت ماه تنها ۰/۱۷ درصد افزایش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتهای فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتهای فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتهای فعال سیستمی آن - خرداد ۱۴۰۴

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتهای فعال		اختلاف
	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	
آسان پرداخت پرشین	۲۳/۸۷٪	۲۴/۱۶٪	-۰/۲۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۳۴/۳۴٪	۳۴/۷۲٪	-۰/۳۸٪
به پرداخت ملت	۸/۶۵٪	۷/۹۷٪	-۰/۶۹٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۲/۲۷٪	۱۲/۵۴٪	-۰/۲۷٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۴/۳۸٪	۱۳/۸۱٪	-۰/۵۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۱۱/۱۱٪	۱۱/۰۵٪	-۰/۰۶٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱۸/۸۹٪	۱۹/۲۳٪	-۰/۳۳٪
پرداخت نوین آرین	۶/۶۱٪	۷/۸۸٪	۱/۲۷٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۸/۳۰٪	۱۸/۵۵٪	-۰/۲۵٪
فرایردازان آروند امید	۱۹/۶۶٪	۲۰/۵۶٪	-۰/۹۱٪
فن آوا کارت	۲۳/۵۸٪	۲۳/۰۰٪	-۰/۵۸٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱۴/۴۵٪	۱۵/۵۵٪	۱/۱۰٪
مجموع	۱۳/۸۸٪	۱۴/۰۵٪	-۰/۱۷٪

* هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتهای فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش از کارتهای فعال سیستمی با افزایش ۱/۲۷ درصد، در شرکت "پرداخت نوین آراین" رخ داده است. شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۳۴/۷۲ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۷/۸۸ درصد از کل کارتهای فعال سیستمی شرکت "پرداخت نوین آراین" را کارتهای کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینال‌های تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینال‌های فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - خرداد ۱۴۰۴

نام شرکت	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری - USSD	مجموع
پرداخت نوین آراین	۸۸/۸۶٪	۳۴/۸۷٪	۰/۰۰٪	۸۸/۷۸٪
به پرداخت ملت	۸۹/۴۸٪	۳۹/۴۷٪	۱/۸۵٪	۸۶/۷۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸۷/۹۰٪	۳۴/۷۹٪	۳۵/۱۴٪	۸۶/۴۹٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۵/۷۸٪	۳۴/۷۵٪	۸/۰۴٪	۸۲/۱۳٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۸۳/۴۱٪	۹/۱۲٪	۰/۰۰٪	۸۱/۸۴٪
کارت اعتباری ایران کیش	۸۲/۸۷٪	۳/۳۵٪	۰/۰۰٪	۷۷/۶۰٪
فرایردان آروند امید	۷۳/۹۴٪	۱۰/۶۳٪	۰/۰۰٪	۷۳/۴۵٪
فن آوا کارت	۷۱/۲۱٪	۱۱/۵۹٪	۰/۰۰٪	۷۱/۱۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷۸/۰۳٪	۱۳/۱۰٪	۰/۰۰٪	۶۹/۵۶٪
الکترونیک کارت دماوند	۶۲/۰۹٪	۱۸/۵۲٪	۰/۰۰٪	۶۲/۰۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۷۷/۶۶٪	۰/۵۱٪	۷/۶۹٪	۴۶/۲۹٪
آسان پرداخت پرشین	۷۲/۹۵٪	۱/۰۳٪	۰/۳۴٪	۴۲/۱۵٪
شبکه پرداخت	۸۳/۰۹٪	۵/۹۴٪	۲/۴۶٪	۷۳/۳۲٪

شرکت "پرداخت نوین آراین" دارای بیشترین تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در خرداد ماه ۱۴۰۴ بوده است و در بررسی نسبت کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت به پرداخت ملت در صدر جدول قرار

گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش دار به ترمینال های فعال سیستمی متعلق به شرکت "آسان پرداخت پرشین" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادرکنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.



۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^۱ پذیرنده^۲ و صادرکننده^۳ در شبکه پرداخت الکترونیک کارت می‌شود.^۴

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارت شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

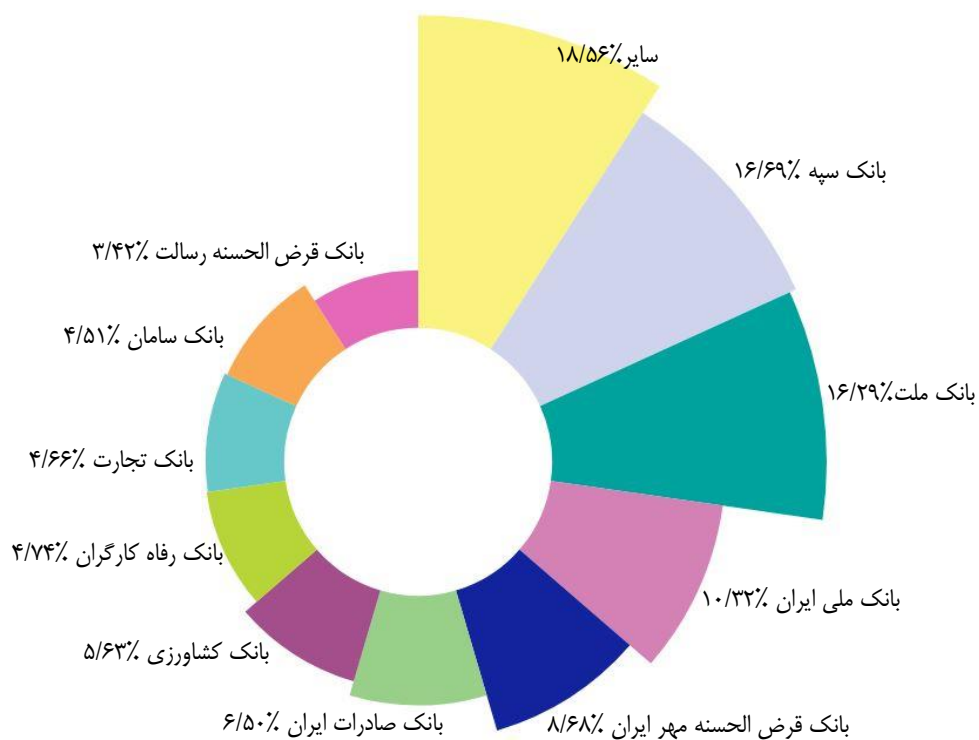
این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

^۱ در کل گزارش منظور از بانک‌ها، بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری مجاز می‌باشد.

^۲ بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است.

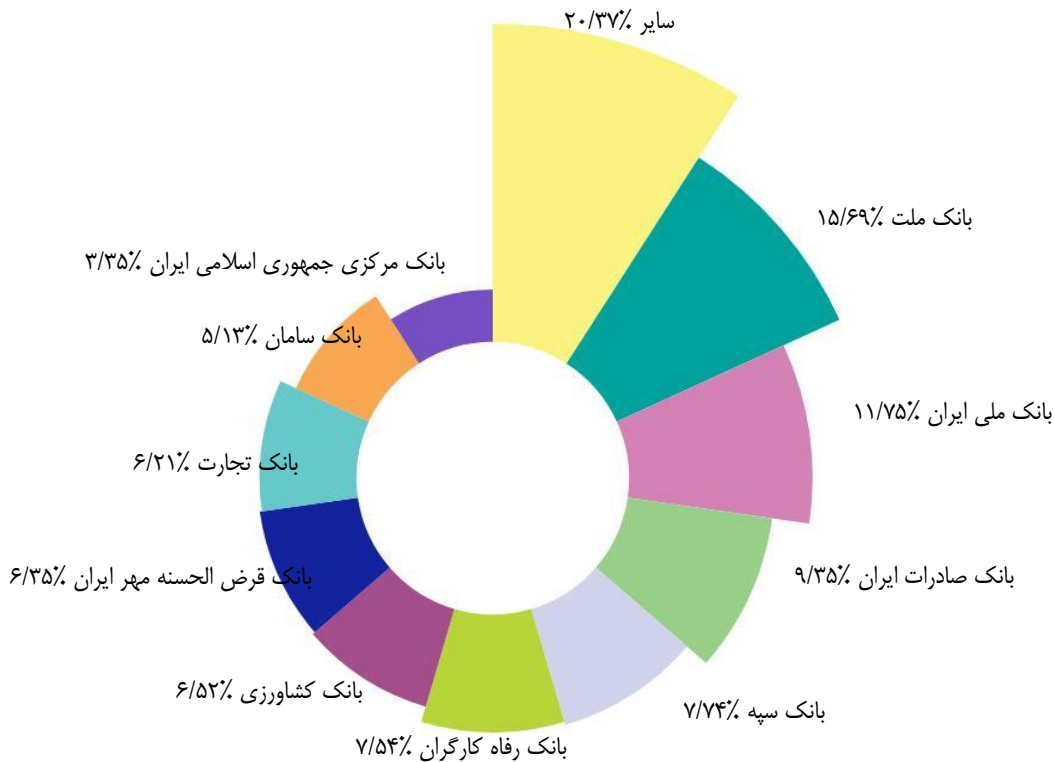
^۳ بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید.

^۴ پیرو نامه‌های ابلاغی بانک مرکزی طی ماه‌های گذشته مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهر اقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این ۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.



شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - خرداد ۱۴۰۴

همچنین شکل ۵-۱ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در خرداد ۱۴۰۴ را نشان می‌دهد.



شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - خرداد ۱۴۰۴

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک سپه" با سهم ۱۶/۶۹ درصدی از تعداد تراکنش‌ها و "بانک ملت" با سهم ۱۵/۶۹ درصدی از مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته‌اند.

۵-۱-۲- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبای^۱ نیز در نظر گرفته می‌شود.

^۱ منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

سهام تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای خرداد ۱۴۰۴ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - خرداد ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهام هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهام هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۰۳٪	۱/۰۰٪	۰/۰۳٪	۱/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۷٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۵۵٪	۰/۰۸٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۱/۳۲٪	۲/۱۹٪	۳/۶۸٪	۱/۰۸٪	۱/۷۶٪	۳/۳۹٪
۴	بانک پارسیان	۳/۲۴٪	۴/۷۰٪	۱/۱۴٪	۲/۷۹٪	۲/۹۶٪	۳/۰۹٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۸۹٪	۱/۴۴٪	۰/۰۳٪	۲/۷۴٪	۵/۳۴٪	۰/۰۷٪
۶	بانک تجارت	۵/۰۳٪	۰/۹۲٪	۰/۰۰٪	۶/۵۷٪	۴/۶۸٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۹٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۱/۰۴٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۸٪	۸/۱۵٪	۰/۰۰٪	۰/۱۸٪	۴/۹۰٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۰/۳۴٪	۲/۵۲٪	۰/۱۳٪	۰/۳۷٪	۰/۳۷٪	۰/۲۷٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۴/۹۰٪	۲/۰۲٪	۵/۸۷٪	۵/۴۹٪	۱۶/۴۴٪	۵/۰۷٪
۱۲	بانک سامان	۴/۲۹٪	۹/۰۷٪	۰/۶۴٪	۴/۵۴٪	۷/۷۳٪	۱/۴۶٪
۱۳	بانک سپه	۱۸/۰۵٪	۲/۴۲٪	۰/۵۴٪	۹/۲۸٪	۱/۰۷٪	۰/۲۷٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۲۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۰/۷۱٪	۱/۰۰٪	۰/۰۰٪	۱/۰۳٪	۰/۶۱٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۱/۴۵٪	۲/۹۵٪	۰/۰۰٪	۱/۴۹٪	۲/۵۳٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۶/۹۷٪	۱/۷۹٪	۰/۰۰٪	۹/۷۹٪	۷/۵۱٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۳٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۹۹٪	۲/۰۳٪	۲۶/۱۶٪	۲/۴۹٪	۱/۳۱٪	۲۵/۳۱٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹/۲۶٪	۰/۹۳٪	۶/۳۲٪	۷/۶۵٪	۰/۷۰٪	۶/۶۲٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۱٪	۰/۳۳٪	۰/۰۰٪	۰/۲۲٪	۰/۲۱٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۶/۰۷٪	۱/۱۱٪	۰/۰۰٪	۷/۷۰٪	۱/۴۶٪	۰/۰۲٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۲۳	بانک گردشگری	۰/۴۸٪	۰/۳۱٪	۰/۱۰٪	۰/۵۳٪	۱/۰۴٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۹۳٪	۲/۸۵٪	۰/۰۰٪	۱/۵۸٪	۱۱/۰۹٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۰/۹۴٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪	۱/۰۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۳/۶۱٪	۴۲/۳۴٪	۵۵/۰۷٪	۱۵/۷۳٪	۱۵/۲۳٪	۵۴/۰۱٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰/۶۰٪	۹/۶۲٪	۰/۳۵٪	۱۱/۷۳٪	۱۱/۸۹٪	۰/۳۵٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۸۴٪	۰/۱۸٪	۰/۰۰٪	۲/۶۵٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪	۰/۴۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک سامان" و "بانک خاورمیانه"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک رفاه کارگران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک رفاه کارگران"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک رفاه کارگران" می‌باشد.

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۲ سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - خرداد ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	کارتخوان	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۳/۶۵٪	۶/۳۰٪	۰/۰۵٪	۸۷/۱۰٪	۱۲/۹۰٪	۰/۰۰٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۷۱٪	۰/۲۹٪	۰/۰۰٪	۹۶/۶۲٪	۳/۳۸٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۸۴/۹۰٪	۹/۶۶٪	۵/۴۴٪	۷۲/۳۵٪	۲۷/۲۸٪	۰/۳۸٪
۴	بانک پارسیان	۹۰/۲۸٪	۸/۹۹٪	۰/۷۳٪	۸۰/۲۶٪	۱۹/۵۹٪	۰/۱۵٪
۵	بانک پاسارگاد	۹۶/۶۸٪	۳/۳۰٪	۰/۰۲٪	۶۹/۰۲٪	۳۰/۹۸٪	۰/۰۰٪
۶	بانک تجارت	۹۸/۷۵٪	۱/۲۵٪	۰/۰۰٪	۸۵/۹۰٪	۱۴/۱۰٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۹۹/۷۳٪	۰/۲۸٪	۰/۰۰٪	۹۶/۴۷٪	۳/۵۳٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۹۸/۳۷٪	۱/۶۳٪	۰/۰۰٪	۹۸/۵۸٪	۱/۴۲٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۱۲/۶۳٪	۸۷/۳۷٪	۰/۰۰٪	۱۳/۷۰٪	۸۶/۳۰٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۵۷/۶۷٪	۴۱/۵۹٪	۰/۷۴٪	۸۱/۴۷٪	۱۸/۴۳٪	۰/۱۰٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۹۴/۷۰٪	۲/۶۹٪	۲/۶۲٪	۵۹/۱۲٪	۴۰/۷۹٪	۰/۰۹٪
۱۲	بانک سامان	۸۷/۰۶٪	۱۲/۶۴٪	۰/۳۰٪	۷۱/۸۰٪	۲۸/۱۶٪	۰/۰۴٪
۱۳	بانک سپه	۹۹/۰۲٪	۰/۹۱٪	۰/۰۷٪	۹۷/۴۱٪	۲/۵۹٪	۰/۰۰٪
۱۴	بانک سرمایه	۹۹/۹۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۹۹/۷۷٪	۰/۲۳٪	۰/۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهام تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			سهام مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱۵	بانک سینا	۹۱/۲۱٪	۸/۷۹٪	۰/۰۰٪	۸۸/۰۲٪	۱۱/۹۸٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۸۷/۷۷٪	۱۲/۲۳٪	۰/۰۰٪	۷۱/۸۴٪	۲۸/۱۶٪	۰/۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹۸/۲۷٪	۱/۷۳٪	۰/۰۰٪	۸۴/۹۶٪	۱۵/۰۴٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۹۹/۷۵٪	۰/۲۵٪	۰/۰۰٪	۶۶/۲۲٪	۳۳/۷۸٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۸۰/۰۸٪	۳/۷۴٪	۱۶/۱۷٪	۸۷/۸۹٪	۱۰/۶۴٪	۱/۴۸٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۷۹٪	۰/۶۸٪	۱/۵۴٪	۹۷/۸۰٪	۲/۰۶٪	۰/۱۴٪
۲۱	بانک کارآفرین	۸۲/۲۷٪	۱۷/۷۳٪	۰/۰۰٪	۸۱/۷۹٪	۱۸/۲۱٪	۰/۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۹۸/۷۶٪	۱/۲۴٪	۰/۰۰٪	۹۵/۸۱٪	۴/۱۹٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک گردشگری	۹۵/۷۷٪	۴/۱۹٪	۰/۰۳٪	۶۸/۸۹٪	۳۱/۱۱٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۸۲/۵۷٪	۱۷/۴۲٪	۰/۰۰٪	۳۸/۱۳٪	۶۱/۸۷٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۹۹/۷۰٪	۰/۲۰٪	۰/۱۰٪	۹۹/۴۶٪	۰/۵۳٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۷۲/۶۵٪	۲۷/۳۵٪	۰/۰۰٪	۶۵/۸۵٪	۳۴/۱۵٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۷۶/۵۲٪	۱۶/۳۵٪	۷/۱۴٪	۸۱/۳۸٪	۱۸/۱۶٪	۰/۴۶٪
۲۸	بانک ملی ایران	۹۴/۰۶٪	۵/۸۷٪	۰/۰۷٪	۸۱/۰۵٪	۱۸/۹۴٪	۰/۰۰٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۵۷٪	۰/۴۳٪	۰/۰۰٪	۹۸/۸۷٪	۱/۱۳٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۳۳٪	۰/۶۷٪	۰/۰۰٪	۹۸/۰۶٪	۱/۹۴٪	۰/۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در خرداد ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت" تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک آینده" و "بانک رفاه کارگران" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.
- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در خرداد ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن،

بانک‌های "بانک دی"، "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" و "بانک کارآفرین" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های جذب هر بانک شده است.

۵-۱-۴ اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها

با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۳-۵ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۳-۵ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده - خرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاه‌های		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۰	۰
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بانک آینده	۱	۲	۵	۲	۴	۱۴
۴	بانک پارسیان	۳	۱۰	۵	۲۲	۱	۱
۵	بانک پاسارگاد	۳	۸	۱	۲	۰	۰
۶	بانک تجارت	۵	۲۵	۱	۱	۰	۰
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۸	۶۶	۰	۰
۱۰	بانک دی	۰	۰	۳	۶	۰	۰
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵	۲۴	۲	۴	۶	۳۴
۱۲	بانک سامان	۴	۱۸	۹	۸۲	۱	۰
۱۳	بانک سپه	۱۸	۳۲۶	۲	۶	۱	۰
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۱	۱	۱	۱	۰	۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱۶	بانک شهر	۱	۲	۳	۹	۰	۰
۱۷	بانک صادرات ایران	۷	۴۹	۲	۳	۰	۰
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۹	۲	۴	۲۶	۶۸۴
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹	۸۱	۱	۱	۶	۴۰
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۶	۳۶	۱	۱	۰	۰
۲۳	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱	۱	۳	۹	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۴	۱۹۶	۴۲	۱۷۶۴	۵۵	۳۰۲۵
۲۸	بانک ملی ایران	۱۱	۱۲۱	۱۰	۱۰۰	۰	۰
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳	۹	۰	۰	۰	۰
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۹۰۷	-	۲۰۱۰۸	-	۳۰۸۰۷

ملاحظه می شود در خرداد ۱۴۰۴ شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانکهای پذیرنده تراکنشها برای ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) عدد ۳۰۸۰۷ و در بازار ابزار پذیرش اینترنتی ۲۰۱۰۸ به دست آمده است (بالاتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۵-۳ همچنان نشان دهنده تمرکز بالا در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش اینترنتی است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش اینترنتی تعداد بسیار کمی از بانکها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنشهای بازار را در اختیار گرفته اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی ۹۰۷ حاصل شده است (کمتر از ۱۰۰۰) که با توجه به اطلاعات جدول ۵-۳، این رقم مبین وجود رقابت در بازار این ابزار بین بانکهای پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال - هیرشمن برای بازار بانکهای پذیرنده در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ۱۴۰۴ در جدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۴-۵ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده-اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

اختلاف	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)		اختلاف	ابزار پذیرش اینترنتی		اختلاف	کارتخوان فروشگاهی		HHI
	خرداد ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴		خرداد ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴		خرداد ۱۴۰۴	اردیبهشت ۱۴۰۴	
-۱۷	۳۸۰۷	۳۸۲۴	۴۱	۲۰۱۰۸	۲۰۰۶۷	۰/۳	۹۰۷	۹۰۶	شاخص H-H

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده برای دو ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی افزایش و کدهای دستوری (USSD) کاهش داشته است.

۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^۱ ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوییچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در

سوییچ شاپرک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^۱، کارت اعتباری^۲ و کارت پیش‌پرداخته^۳ یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در خرداد ۱۴۰۴، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوییچ شاپرک مجموعاً ۱۶۲،۸۱۳،۱۰۵ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۵۴،۰۷۹،۵۳۵ عدد و سهم تعدادی ۹۴/۶۴ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۲،۲۱۳،۰۷۸ عدد و سهم ۱/۳۶ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۵-۵ ارائه شده است.

جدول ۵-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - خرداد ۱۴۰۴

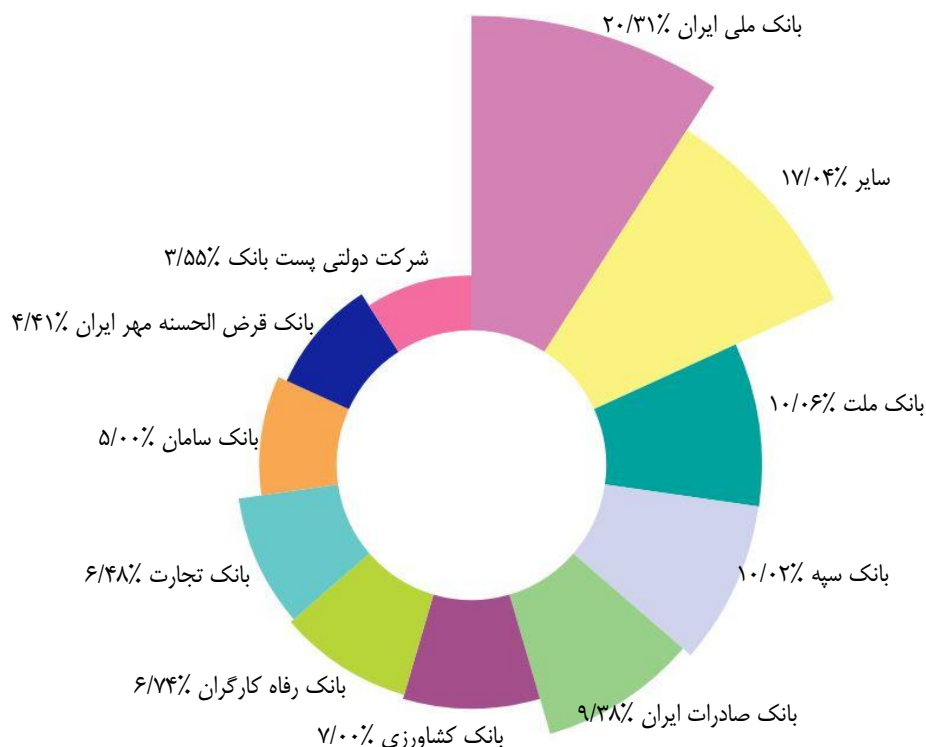
ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
اردیبهشت ۱۴۰۴	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۸،۵۷۲،۴۴۹	۲،۲۱۷،۶۰۴	۱۵۵،۰۹۸،۱۷۶	۱۶۵،۸۸۸،۲۲۹
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۵/۱۷٪	۱/۳۴٪	۹۳/۵۰٪	-
خرداد ۱۴۰۴	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۶،۵۲۰،۴۹۲	۲،۲۱۳،۰۷۸	۱۵۴،۰۷۹،۵۳۵	۱۶۲،۸۱۳،۱۰۵
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۴/۰۰٪	۱/۳۶٪	۹۴/۶۴٪	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار		-۲۳/۹۴٪	-۰/۲۰٪	-۰/۶۶٪	-۱/۸۵٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته، ۱/۸۵ درصد کاهش داشته و نرخ رشد در سه نوع کارت کاهشی بوده است.

Debit card ۱
Credit card ۲
Prepaid ۳

۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارتهای بانکی تراکنش‌دار

طی خرداد ۱۴۰۴ تعداد کارتهای دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۰ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارتهای این بانک‌ها از تعداد کل کارتهای بانکی تراکنش‌دار در شکل ۵-۳-۳ ترسیم شده است.



شکل ۵-۳-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - خرداد ۱۴۰۴

ملاحظه می‌شود که در خرداد ۱۴۰۴ "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک صادرات ایران" دارای بیشترین سهم از تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارتهای بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع

کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای خرداد ۱۴۰۴ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک صادرات ایران" و "بانک ملی ایران"؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک سپه" و "بانک صادرات ایران" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک شهر"، "بانک سپه" و "بانک پارسیان" بوده است.

جدول ۵-۶ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - خرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۹۹٪	۰/۶۹٪	۱/۳۴٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۶۰٪	۰/۴۵٪	۰/۸۰٪
۳	بانک آینده	۰/۹۷٪	۱/۱۲٪	۲/۱۷٪
۴	بانک پارسیان	۱/۴۶٪	۱/۲۶٪	۹/۲۴٪
۵	بانک پاسارگاد	۴/۹۸٪	۳/۲۶٪	۲/۴۹٪
۶	بانک تجارت	۳/۷۳٪	۶/۵۳٪	۶/۱۹٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۰۳٪	۰/۸۸٪	۰/۷۹٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۲٪	۰/۱۳٪	۰/۰۷٪
۱۰	بانک دی	۰/۶۳٪	۰/۵۲٪	۰/۵۷٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷/۴۷٪	۶/۸۶٪	۳/۸۴٪
۱۲	بانک سامان	۳/۳۲٪	۵/۱۰٪	۳/۲۶٪
۱۳	بانک سپه	۱۲/۴۵٪	۱۰/۰۲٪	۹/۲۷٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۵۶٪	۰/۲۰٪	۰/۲۹٪
۱۵	بانک سینا	۱/۶۰٪	۰/۶۵٪	۱/۲۴٪
۱۶	بانک شهر	۳/۳۹٪	۱/۴۶٪	۱۴/۴۸٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۱/۰۹٪	۹/۴۷٪	۶/۷۷٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۵٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۳۰٪	۱/۸۰٪	۰/۹۳٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۵/۳۱٪	۴/۳۴٪	۵/۸۶٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۰۹٪	۰/۱۱٪	۰/۳۸٪
۲۲	بانک کشاورزی	۴/۰۳٪	۷/۱۸٪	۳/۸۲٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۳۶٪	۰/۲۵٪	۰/۵۷٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۵	بانک مسکن	۳/۰۹٪	۲/۹۱٪	۱/۲۳٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۷	بانک ملت	۱۵/۰۱٪	۱۰/۰۸٪	۷/۸۷٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰/۷۰٪	۲۰/۶۸٪	۱۴/۸۰٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۴/۷۰٪	۳/۶۳٪	۱/۴۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱/۰۵٪	۰/۴۱٪	۰/۲۵٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۵/۰۱ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۲۰/۶۸ و ۱۴/۸۰ درصد متعلق "بانک ملی ایران" بوده است.

۵-۲-۴- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای خرداد ۱۴۰۴ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۷ ارائه شده است.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۵-۷ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - خرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۸۶٪	۹۰/۶۸٪	۷/۴۶٪
۲	بانک ایران زمین	۱/۷۶٪	۹۱/۳۳٪	۶/۹۱٪
۳	بانک آینده	۱/۱۴٪	۹۱/۳۶٪	۷/۵۰٪
۴	بانک پارسیان	۱/۲۵٪	۷۵/۴۳٪	۲۳/۳۲٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۰۸٪	۹۴/۸۵٪	۳/۰۷٪
۶	بانک تجارت	۰/۷۸٪	۹۵/۳۹٪	۳/۸۳٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۶۰٪	۹۴/۸۰٪	۳/۶۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۵۷٪	۹۰/۶۵٪	۸/۷۸٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۲۶٪	۹۷/۵۷٪	۲/۱۷٪
۱۰	بانک دی	۱/۶۳٪	۹۴/۰۲٪	۴/۳۵٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۱/۵۱٪	۹۶/۲۱٪	۲/۲۸٪
۱۲	بانک سامان	۰/۹۰٪	۹۶/۴۹٪	۲/۶۱٪
۱۳	بانک سپه	۱/۶۹٪	۹۴/۶۰٪	۳/۷۰٪
۱۴	بانک سرمایه	۳/۶۳٪	۹۰/۸۴٪	۵/۵۳٪
۱۵	بانک سینا	۳/۱۸٪	۸۹/۵۴٪	۷/۲۸٪
۱۶	بانک شهر	۲/۳۰٪	۶۸/۸۰٪	۲۸/۹۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱/۶۱٪	۹۵/۵۰٪	۲/۸۹٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۳/۰۷٪	۸۶/۷۶٪	۱۰/۱۷٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۰۱٪	۹۶/۸۷٪	۲/۱۱٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۶۴٪	۹۳/۰۴٪	۵/۳۳٪
۲۱	بانک کارآفرین	۱/۰۹٪	۸۵/۸۳٪	۱۳/۰۷٪
۲۲	بانک کشاورزی	۰/۷۸٪	۹۷/۰۳٪	۲/۱۹٪
۲۳	بانک گردشگری	۱/۸۳٪	۸۹/۶۶٪	۸/۵۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۸۰/۶۸٪	۱۹/۳۲٪
۲۵	بانک مسکن	۱/۴۷٪	۹۶/۸۱٪	۱/۷۲٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۱/۲۴٪	۶۹/۴۱٪	۲۹/۳۵٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۲۷	بانک ملت	۲/۰۳٪	۹۴/۸۳٪	۳/۱۴٪
۲۸	بانک ملی ایران	۰/۷۲٪	۹۶/۳۶٪	۲/۹۲٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۱/۸۰٪	۹۶/۶۲٪	۱/۵۸٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۳/۵۱٪	۹۴/۰۸٪	۲/۴۱٪

همانگونه که ملاحظه می‌شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک اندازه‌گیری و بررسی می‌شود. در واقع هدف بررسی میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۸ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۸ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - خرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۰	۱	۱	۱
۲	بانک ایران زمین	۱	۰	۰	۰	۱	۱
۳	بانک آینده	۱	۱	۱	۱	۲	۲
۴	بانک پارسیان	۱	۲	۱	۱	۹	۸۵
۵	بانک پاسارگاد	۵	۲۵	۳	۱۱	۲	۶
۶	بانک تجارت	۴	۱۴	۷	۴۳	۶	۳۸
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک دی	۱	۰	۱	۰	۱	۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷	۵۶	۷	۴۷	۴	۱۵
۱۲	بانک سامان	۳	۱۱	۵	۲۶	۳	۱۱
۱۳	بانک سپه	۱۲	۱۵۵	۱۰	۱۰۰	۹	۸۱
۱۴	بانک سرمایه	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۲	۳	۱	۰	۱	۲
۱۶	بانک شهر	۳	۱۲	۱	۲	۱۴	۲۱۰
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۱	۱۲۳	۹	۹۰	۷	۴۹
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱	۲	۲	۳	۱	۱
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۵	۲۵	۴	۱۶	۶	۳۶
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۴	۱۶	۷	۵۲	۴	۱۵
۲۳	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۱	۰
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۳	۱۰	۳	۸	۱	۱
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۵	۲۲۵	۱۰	۱۰۲	۸	۶۴
۲۸	بانک ملی ایران	۱۱	۱۲۱	۲۱	۴۴۱	۱۵	۲۲۵
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۵	۲۵	۴	۱۶	۱	۲
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱	۱	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۸۲۳	-	۹۴۸	-	۸۴۱

همانگونه که در جدول ۵-۸ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های صادرکننده-اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۴

HHI	کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت		
	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	اختلاف	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	اختلاف	اردیبهشت ۱۴۰۴	خرداد ۱۴۰۴	اختلاف
شاخص H-H	۸۴۳	۸۲۳	-۲۱	۹۴۷	۹۴۸	۱/۲	۸۶۶	۸۴۱	-۲۴/۵

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۹، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگان در خرداد ماه در دو دسته کارت "اعتباری" و "هدیه و بن کارت" کاهشی و "برداشت" افزایشی بوده است.

۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

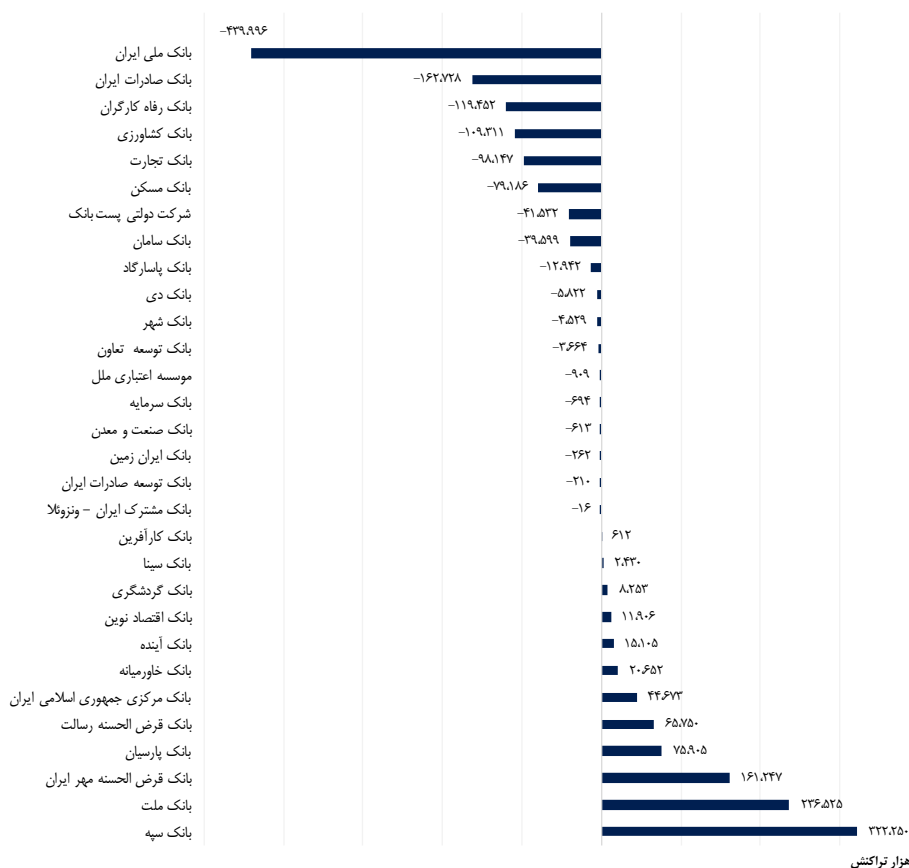
در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

جدول ۵-۱۰ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - خرداد ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۰٪	۱/۰۰٪	۰/۹۰٪	۰/۹۷٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۲٪	۰/۴۳٪	۰/۶۰٪	۰/۴۶٪
۳	بانک آینده	۱/۰۵٪	۱/۴۳٪	۱/۴۴٪	۱/۲۱٪
۴	بانک پارسیان	۱/۴۹٪	۳/۲۹٪	۱/۹۷٪	۲/۸۳٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۹۳٪	۲/۷۴٪	۳/۴۰٪	۳/۲۲٪
۶	بانک تجارت	۶/۶۸٪	۴/۶۶٪	۶/۴۶٪	۶/۲۱٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۷٪	۰/۸۲٪	۰/۸۹٪	۰/۸۷٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۱۱٪	۰/۵۹٪	۰/۱۳٪	۱/۰۶٪
۱۰	بانک دی	۰/۵۰٪	۰/۳۸٪	۰/۵۳٪	۰/۳۷٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷/۲۲٪	۴/۷۴٪	۶/۳۳٪	۷/۵۴٪
۱۲	بانک سامان	۵/۲۴٪	۴/۵۱٪	۴/۴۷٪	۵/۱۳٪
۱۳	بانک سپه	۸/۹۸٪	۱۶/۶۹٪	۸/۲۷٪	۷/۷۴٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۷٪	۰/۱۶٪	۰/۲۲٪	۰/۱۹٪
۱۵	بانک سینا	۰/۶۴٪	۰/۷۲٪	۰/۷۷٪	۰/۹۵٪
۱۶	بانک شهر	۱/۵۷٪	۱/۵۲٪	۱/۹۳٪	۱/۶۸٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹/۸۹٪	۶/۵۰٪	۹/۵۶٪	۹/۳۵٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۸۴٪	۳/۴۲٪	۲/۷۲٪	۲/۳۰٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴/۸۰٪	۸/۶۸٪	۶/۱۸٪	۶/۳۵٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۰٪	۰/۱۲٪	۰/۱۹٪	۰/۲۲٪
۲۲	بانک کشاورزی	۷/۸۶٪	۵/۶۳٪	۶/۹۸٪	۶/۵۲٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۲۶٪	۰/۴۶٪	۰/۴۵٪	۰/۶۲٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۱/۰۳٪	۰/۰۲٪	۳/۳۵٪

ردیف	نام بانک	سهام تعدادی تراکنش‌ها		سهام مبلغی تراکنش‌ها	
		سهام تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهام تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهام مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهام مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۲۵	بانک مسکن	۲/۵۹٪	۰/۸۶٪	۲/۱۰٪	۰/۸۴٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۰/۴۹٪	۱۶/۲۹٪	۱۲/۵۰٪	۱۵/۶۹٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۹/۷۲٪	۱۰/۳۳٪	۱۷/۹۸٪	۱۱/۷۵٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳/۴۵٪	۲/۶۲٪	۲/۵۴٪	۲/۱۷٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۰٪	۰/۳۹٪	۰/۴۲٪	۰/۳۶٪

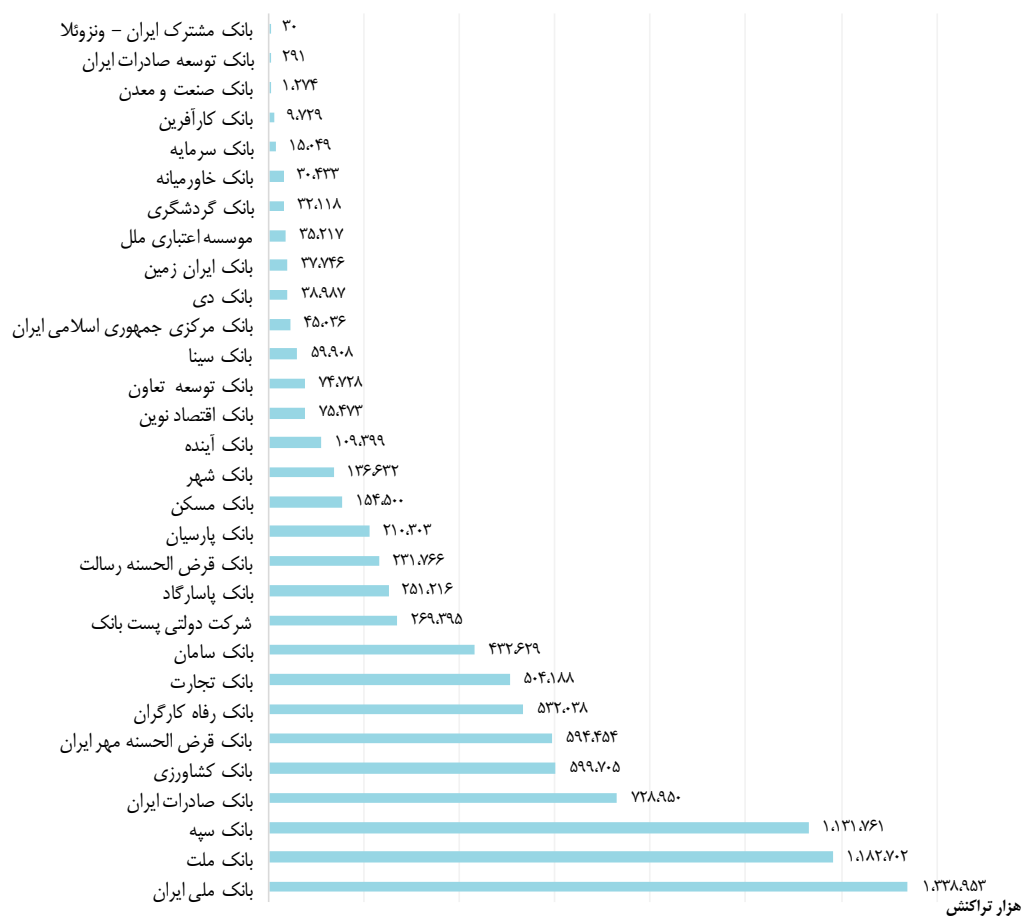
اطلاعات جدول ۵-۱۰ بیانگر آن است که در خرداد ۱۴۰۴ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" و بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" و بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۵-۴ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.



شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - خرداد ۱۴۰۴

براساس این شکل، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

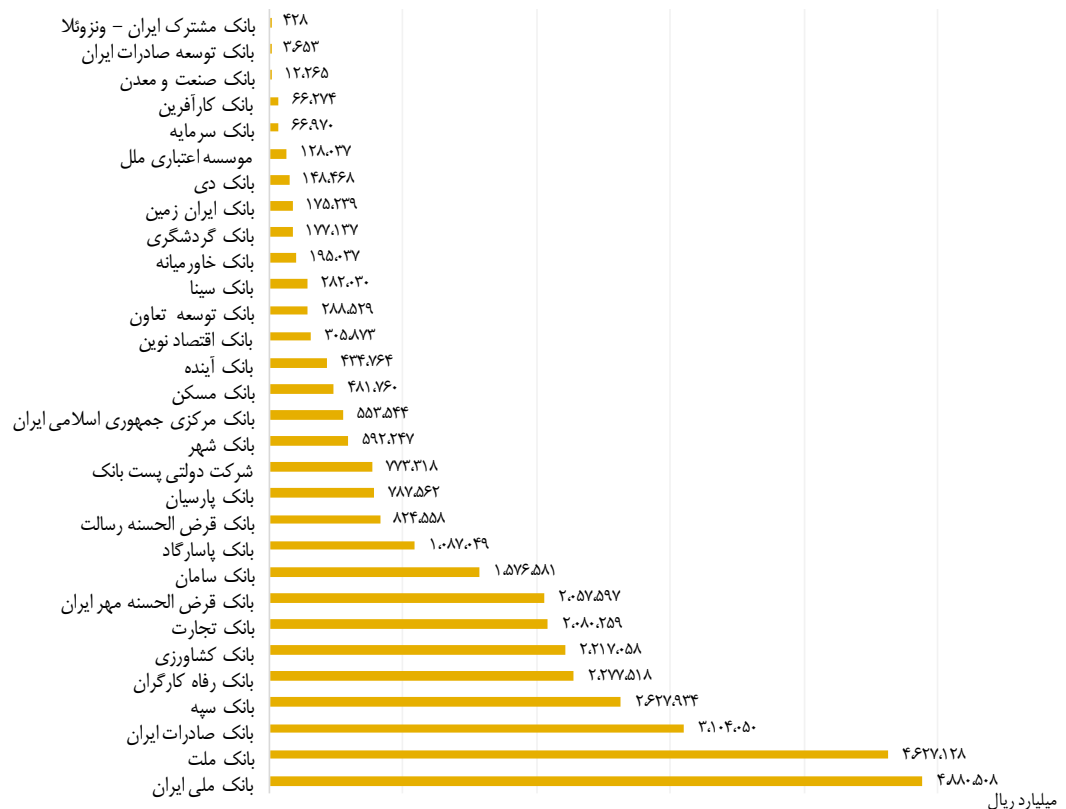
از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۴-۵ نشان داده شده است.



شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - خرداد ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^۱ ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^۲ و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^۳ آمده است.



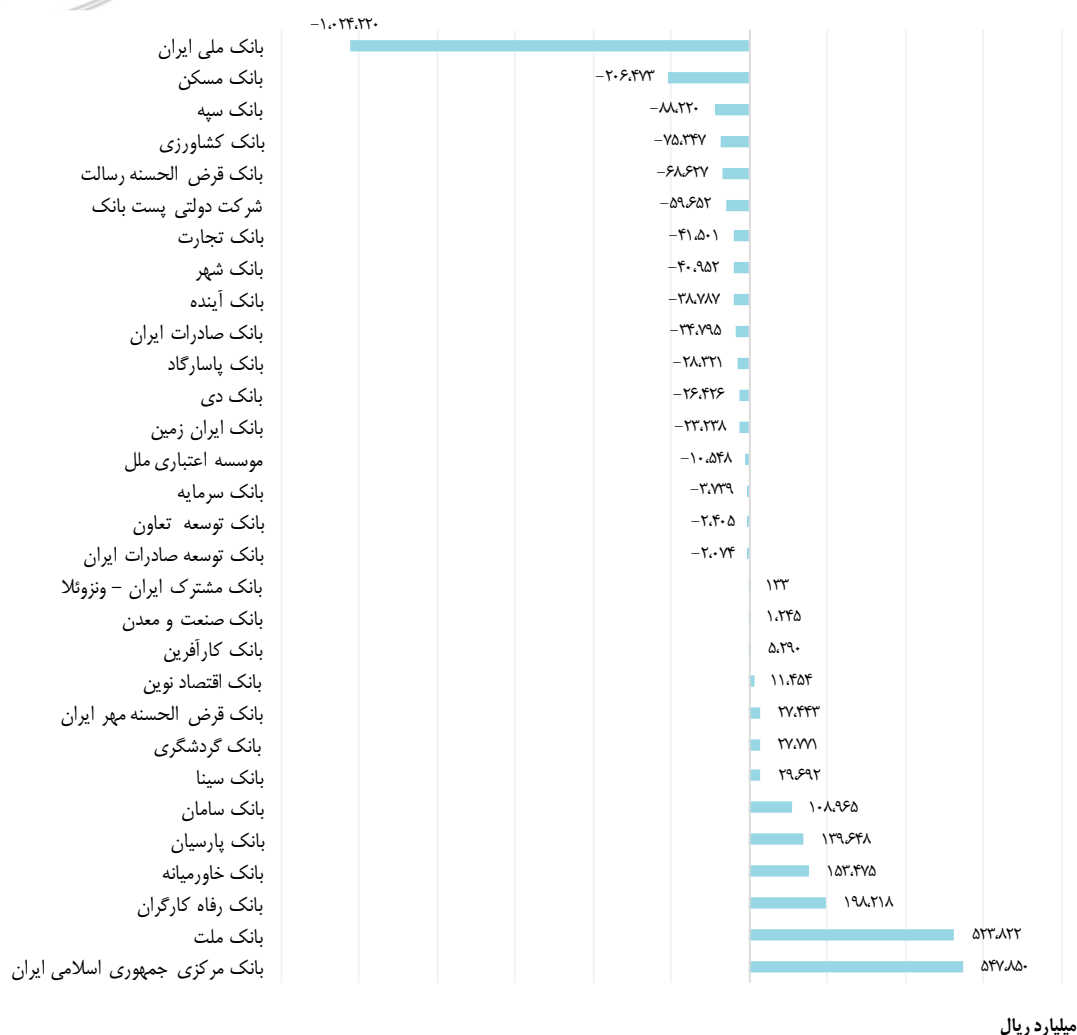
شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - خرداد ۱۴۰۴

^۱ Turnover

^۲ در نقش بانک صادرکننده (بانکی است که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی برای مشتریان خود صادر می‌نماید).
^۳ در نقش بانک پذیرنده (بانکی است که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است).

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی خرداد ۱۴۰۴ در "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بوده و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" و "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.



شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - خرداد ۱۴۰۴

بر اساس این شکل، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک سپه" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک سپه" به سمت "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک رفاه کارگران" در حال انتقال است.

۶- جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی فروردین ۱۴۰۴ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پر قدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به بهمن ۱۴۰۳ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان پاییز ۱۴۰۳ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی تیر ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد. لازم به ذکر است با توجه به تغییر سال پایه محاسبه GDP از سال ۱۳۸۳ به سال ۱۳۹۰ تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی شاپرک مورد بازنگری قرار گرفته است.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های خرداد ۱۴۰۴ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴،۵۰۹ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۱۶،۴۱۷ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۳/۳۱- و ۵/۲۴- درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در خرداد ۱۴۰۴ با رشد ۰/۱۴ درصدی به نزدیک به ۱۲،۱۸۸ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۸۷/۳۵ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، ۱۲/۶۰ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی و ۰/۰۵ درصد نیز سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های خرداد ۱۴۰۴ با ۹۱/۷۳ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۹۰/۵۶ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۱۸۳، هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۱۵،۳۵۷ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۳۸۹ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی به ترتیب ۰/۲۴ و ۱۱/۸۲ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها ۳/۳۷ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر ۱،۹۷۱ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۱،۷۲۲ عدد به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۷۲/۹۴ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول خرداد ۱۴۰۴ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه‌ها با ۶۶/۹۱ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاههای خرداد ۱۴۰۴ به ترتیب در اختیار استانهای مازندران، یزد و بوشهر می باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاههای نیز با ۷۷/۲۸ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاههای و اینترنتی در بازه مبلغی کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال و در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی ۱ تا ۲۰۰,۰۰۰ ریال می باشد. ۸۷/۸۵ درصد تراکنشهای ابزار کارتخوان فروشگاههای معادل ۳,۶۳۳,۹۹۹,۲۸۸ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۷/۶۴ درصد تراکنشها معادل ۳۱۶,۱۰۰,۸۶۷ تراکنش در بازه مبلغی ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و ۰/۱۳ درصد معادل ۵,۵۸۲,۳۹۱ تراکنش دارای مبلغ بیش از ۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال می باشند.

شاخص دهکی خرداد ۱۴۰۴ در قیاس با اردیبهشت، رشد ۸/۰۴- درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۵/۱۹- درصدی در شاخص دهکی را شاهد می باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ماه به سبب رشد ۴/۴۰- درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۳/۹۶ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می باشد.

بخش سوم: شاخصهای این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه گیری شده اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنشها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنشهای ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنشها نشان می دهد که عمده ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروههای پذیرندگی، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۱۰/۲۰، ۰/۲۷-، ۱۱۸/۵۸ و ۹/۶۹ درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده خرداد ۱۴۰۴ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۸ درصد می باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه اردیبهشت دارای رشد ۰/۰۲- درصدی و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در خرداد ۱۴۰۴، ۹۸/۶۶ درصد می باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در اردیبهشت رشد ۰/۶۸۶- درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۷۶۲- درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در خرداد ماه ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت در مولفه سهم مبلغی شرکت پرداخت الکترونیک سامان با "یک" پله صعود در جایگاه "نخست" قرار گرفت. شرکت به پرداخت ملت با "یک" پله نزول در جایگاه "دوم" قرار گرفت. شرکت پرداخت نوین آراین با "یک" پله صعود در جایگاه "پنجم" قرار گرفت. شرکت پرداخت الکترونیک پاسارگاد با "یک" پله نزول در جایگاه "ششم" قرار گرفت. در سهم تعداد تراکنش‌ها نیز جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق داشته است. در خرداد ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین سهم مبلغی می‌باشد.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی پرداخت کارت در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید را به خود اختصاص داده اند. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده اند. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری برخوردار بوده است.

در ماه خرداد شرکت "فراپردازان آروند امید" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "الکترونیک کارت دماوند" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "آسان پرداخت پرشین" و "پرداخت الکترونیک سامان" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به

پرداخت ملت" و پس از آن، شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتهای فروشگاهی حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آنها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار در هر سه خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری سرویس است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های هر سه سرویس در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. تغییرات شاخص در هیچ یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آنها تغییری پیدا نکرده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در خرداد ماه، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" در ابزار کارتهای فروشگاهی بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "تجارت الکترونیک پارسیان" و شرکت "آسان پرداخت پرشین" به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهند.

در حوزه ابزار پذیرش کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز به ترتیب به بالاترین رتبه در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) دست یافته است.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر شرکت‌های مذکور هم در بین کارتهای فعال سیستمی و هم در بین کارتهای تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌یان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تعداد تراکنش‌های کارخوان فروشگاه‌های و تعداد ابزار کارخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته است.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "پرداخت نوین آرین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. به طور کلی در خرداد ماه سهم کارخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، $14/05$ درصد از کل کارخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت‌های و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در خرداد 1404 "بانک سپه" به لحاظ تعدادی و "بانک ملت" به لحاظ مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفتند. در بررسی بازار مبلغی "بانک ملت" در دو ابزار پذیرش کارخوان فروشگاه‌های و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) بالاترین سهم را دارد همچنین بانک "رفاه کارگران" نیز بالاترین سهم ابزار پذیرش اینترنتی را به خود اختصاص داده است. بالاترین سهم در بازار تعدادی تراکنش‌های کارخوان فروشگاه‌های به "بانک سپه" و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت" تعلق دارد.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارخوان فروشگاه‌های انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" نشان‌دهنده تمرکز بالا و میزان این شاخص در ابزار "کارتخوان فروشگاهی" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، در این ماه نسبت به ماه گذشته در هر سه ابزار پذیرش افزایشی بوده است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در خرداد ۱۴۰۴ نسبت به اردیبهشت ماه کاهش ۱/۸۵ درصدی داشته و نرخ رشد در سه نوع کارت کاهشی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در خرداد ۱۴۰۴، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت" به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادر کنندگی در این ماه هر سه دسته ابزار همانند ماه گذشته در طبقه "رقابتی" قرار گرفته اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در خرداد ۱۴۰۴ به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" و مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در خرداد ۱۴۰۴ به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که "بانک سپه"، "بانک

ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته‌اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک رفاه کارگران" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک سپه" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش اقتصادی شاپرک مشتمل بر واژگان تخصصی شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

شبکه‌ای است که به منظور سامان‌دهی پایانه‌های پذیرش کارت‌های بانکی و فراهم آوردن امکان نظارت مؤثر در نظام پرداخت مبتنی بر کارت بانکی در کشور ایجاد شده و تراکنش‌های حاصل از «ابزارهای پذیرش» توسط این شبکه، پذیرش و پردازش می‌شود.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۸}

شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران است که بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. مطابق با «ضوابط اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت» دریافت می‌نماید، وفق الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی «بانک مرکزی ج.ا.ا.» و «شاپرک» فعالیت می‌کند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری صادرکننده^{۳۹}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای مشتریان خود صادر نموده و امکان اتصال، ایجاد و دریافت تراکنش بر بستر این شبکه را دارند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری پذیرنده^{۴۰}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق «شماره شبا»^{۴۱}ی پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۴۲} شبکه پرداخت

خدمت اصلی شبکه پرداخت کارت، انتقال وجوه ناشی از خرید کالا و خدمات از حساب خریدار به حساب فروشنده است. البته خدمات ارزش افزوده دیگری نظیر پرداخت قبوض شناسه دار خدمات شهری و خرید شارژهای تلفن همراه و نهایتاً تراکنش‌های مانده‌گیری و نهایتاً وب‌سرویس‌های خدمات حاکمیتی نیز در این شبکه ارائه می‌شوند که به خدمات اصلی شبکه شاپرک تبدیل شده‌اند.

خرید کالا و خدمات^{۴۳}

خدمتی است که دارنده کارت، هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه، ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه‌های پرداخت اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری^{۴۴} (USSD) هستند. در حال حاضر به‌دلیل امنیتی صرفاً امکان پرداخت برای تراکنش‌های پرداخت قبض و

^{۳۸} USSD: Unstructured Supplementary Service Data

^{۳۸} PSP: Payment Service Provider

^{۳۹} Issuer Bank

^{۴۰} Acquirer Bank Acquirer

^{۴۱} IBAN: International Bank Account Number

^{۴۲} Service Type

^{۴۳} Purchasing Good/Services

شده مطابق استاندارد ISO ۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

به تراکنشی اطلاق می‌شود که با موفقیت به پایان رسیده و تمامی مراحل پردازش مورد نظر به درستی انجام شده است. در این فرآیند، تأییدیه‌های لازم دریافت گردیده و نتیجه نهایی بدون هیچ‌گونه خطا به کاربر اطلاع داده شده است این‌گونه تراکنش‌ها در سامانه با کد پاسخ صفر مشخص می‌شوند.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، بانک صادرکننده‌ی کارت یا سامانه‌ی شتاب می‌باشد. به این معنا که بانک صادرکننده در زمان مورد نظر قادر به انجام تراکنش نبوده و پیام خطای مرتبط، در شبکه تولید می‌گردد.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

خرید شارژ از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری مجاز است.

پرداخت قبض^{۴۵}

خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه^{۴۶}

خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۷} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۸}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت دریافت می‌نماید.

وضعیت تراکنش‌ها^{۴۹}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۲۹ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته

^{۴۸} Balance Inquiry

^{۴۹} Transaction Status

^{۴۵} Bill Payment

^{۴۶} Reload

^{۴۷} Top-up

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتابی، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، و کیوسک پرداخت است.

کارتخوان فروشگاهی^{۵۰}

ابزاری است سیار و یا غیر سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۱} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که بدان معناست که این

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش خطای کسب و کار

تراکنشی است که بر اثر راهبری سیستم و بدون دخالت ذینفعان مختلف شبکه پرداخت الکترونیک کارت پدید می‌آید و عملاً هیچ یک از شرکت‌های PSP، شاپرک، بانک‌های صادرکننده و پذیرنده در وقوع آن نقش ندارند. طبیعتاً لحاظ این نوع خطا به حساب هر یک از ذینفعان مزبور به لحاظ فنی قابل پذیرش نمی‌باشد و لذا به طور جداگانه، تحت عنوان خطای کسب و کار معرفی می‌شود؛ خطاهایی از جمله "عملیات اصلاحیه این تراکنش، قبلاً با موفقیت صورت پذیرفته است" و غیره.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

^{۵۱} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۵۰} EFTPOS

کارتخوان فاقد تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حتی یک عدد تراکنش مالی نداشته باشد.

کارتخوان دارای تراکنش (تراکنش‌دار)

کارتخوان تراکنش‌دار، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه‌ی زمانی ماهانه حداقل یک تراکنش مالی داشته باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۲} فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر کدهای دستوری، که برای دارندگان کارت امکان پرداخت از طریق شماره‌گیری کدهای کوتاه * و # بر بستر اپراتورهای مخابراتی را فراهم می‌کند. در حال حاضر بهره‌برداری از این ابزار صرفاً برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مجاز است.

ابزار پذیرش موبایلی

ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) را دارد.

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات “N” ذکر شده است که بدان معناست که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان پر تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان پر تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در هر ماه، ۶۰ یا بیش از ۶۰ تراکنش داشته یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در هر ماه حداقل ۲۰ میلیون ریال باشد.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاه، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی دو ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند.

کارتخوان بدون تراکنش

^{۵۲}Internet Payment Gateway

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر برنامه‌های موبایلی (Application) که امکان پرداخت درون برنامه‌ای را برای کاربران (دارندگان کارت) فراهم می‌کند.

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۳} الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)^{۵۴}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۵}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند:

- کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند.

- کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند:

– کارت‌های بر خط^{۵۶} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد.

– کارت‌های برون خط^{۵۷} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد.

- کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها- نظیر سایر کارت‌های پرداخت- حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۵۸}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت

^{۵۶} Online

^{۵۷} Offline

^{۵۸} Credit card

^{۵۳} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

^{۵۴} Debit card

^{۵۵} Prepaid

پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال تأییدیه تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) است.

تراکنش اصلاحیه^{۶۰}

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۱}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از زمره تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارتخوان فروشگاهی

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی

می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت بر عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت گفته می‌شود که با شناسه‌ی ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه‌ی پرداخت (شاپرک) می‌شوند (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه‌ی ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه‌ی ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه‌ی ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه‌ی ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش^{۵۹}

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای

^{۶۱} Reconciliation Account (RA)

^{۵۹} Advice transaction

^{۶۰} Reversal Transaction

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۲} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۳} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های قابل چک کشیدن بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه‌پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$100 \times \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} =$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارت‌خوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\frac{\text{تعداد تراکنش‌های کارت‌خوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}} = \frac{\text{تعداد کارت‌خوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}}{\text{تعداد کل کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارت‌خوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیکی را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارت‌خوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارت‌خوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$100 \times \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}} =$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

^{۶۲} Demand deposits

^{۶۳} Quasi money

متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها = شاخص توزیع مبلغی دهکی
متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام ها و تبانی بخش های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه ها در صنعت یا بازار استفاده می شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال-هیرشمن، می توان در خصوص تمرکز بازار به شرح جدول زیر قضاوت نمود. وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می گردد. در صورتیکه عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتیکه بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و حتی به صورت تمرکز شدید و بالا نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت ها در سال پایه اندازه گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش ها^{۶۴}

منظور از ارزش اسمی تراکنش ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش ها

اگر در دوره ای، ارزش تراکنش ها بر حسب قیمت های سال پایه اندازه گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$= \frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه } \bar{t}}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } \bar{t}}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش ها

برای تعیین دهک ها، تراکنش ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می نماییم که یک دهم از تراکنش های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می شود.

Summary of key payment statistics

- ▲ Increase compared to last month
- ▼ Decrease compared to last month
- ▢ No change from last month

1

The importance of card payment network in national economy
Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	16/71%	▲
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	1/53%	▼

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	4,509,457,256	▼
Value of transactions (mill IRR)	16,416,847,727	▼

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Jul compared to May)	-5/24%	▼
Monthly real growth of value of transactions (Jul compared to May)	-8/29%	▼
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	32/11%	▼
Point-to-point real growth of the value of transactions	-5/23%	▼

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	6/22%	▼
Mobile Payment Gateway	2/05%	▲
EFTPOS	91/73%	▲

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	98/87%	▲
Bill payment & purchase mobile charge	1/13%	▼

Numerical share of transactions for each types of payment services

The purchase of goods and services	90/56%	▼
Bill payment & purchase mobile charge	4/97%	▲
Balance Inquiry	4/47%	▲

The regional penetration rate

Number of active acceptance instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,971/46	▲
EFTPOS	1,722/03	▲
Mobile Payment Gateway	0/97	▼
Internet Payment Gateway	248/45	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	72/94	▼
EFTPOS	66/91	▼
Mobile Payment Gateway	1/49	▼
Internet Payment Gateway	4/53	▼

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	Tehran	1,787,45	▲
The most change in the number of active EFTPOS	Azerbaijan,	-23,055	▼
The most number of active EFTPOS terminals per capita	Mazandara	0/216	▲
The most number of EFTPOS transactions per capita	Hormozgān	77/28	▼

Decile ratio

he ratio of average value of the tenth	434/17	▼
--	--------	---

3

The quality of card e-payment services

Quality of services

The ratio of successful transactions to total	98/66%	▼
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	99/98%	▲

The share of each types of errors in transactions

Acquirer error	1/37%	▲
Shaparak network error	0/20%	▲
Issuer error	15/71%	▲
Cardholder Error	82/71%	▼
Business error	0/00%	◀

Services sensed availability

Network sensed availability	98/66%	▼
Shaparak sensed availability	99/98%	▼

Reconciliation account (RA) transactions

Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	0/010%	▲
percent change of reconciliation account transactions	61/01%	▲

4

Electronic card payment network market indices in Jul 2025

Active EFTPOS Value effectiveness

The highest effectiveness	Farapardazan Arvand omid	2/947	▼
The lowest effectiveness	Fan Ava Card	0/403	▼

The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions

The highest ratio	Electronic Card Damavand	1/577%	▼
The lowest ratio	Farapardazan Arvand omid	0/021%	▲

The ratio of Low Transaction to active EFTPOS

The Highest ratio	Electronic Card Damavand	34/72%	▲
The Lowest ratio	Pardakht Novin Arian	7/88%	▲

The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks

The highest market share

highest value	21/23%	▲	15/69%	▼
	Pardakht Electronic Saman		Mellat Bank	
highest numerical	20/90%	▼	16/69%	▼
	Pardakht Electronic Saman		Bank Sepah	

The highest value share of transactions in each terminal

Internet Payment Gateway	29/80%	▼	16/44%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Refah Bank	
Mobile Payment Gateway	48/22%	▲	54/01%	▲
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
EFTPOS	19/91%	▼	15/73%	▲
	Pardakht Electronic Saman		Mellat Bank	

The highest numerical share of transactions in each of terminals

Internet Payment Gateway	39/27%	▼	42/34%	▲
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
Mobile Payment Gateway	46/41%	▲	55/07%	▼
	Beh Pardakht Mellat		Mellat Bank	
EFTPOS	21/11%	▼	18/05%	▼
	Pardakht Electronic Saman		Bank Sepah	

Herfindahl-Hirschman Index

Internet Payment Gateway	2,540	▲	2,108	▲
Mobile Payment Gateway	3,269	▲	3,807	▼
EFTPOS	907	▲	907	▲

The highest share of issuing banks in number of active cards

Prepaid card	Bank Melli Iran	15/01%	▼
Credit card	Mellat Bank	15/01%	▲
Debit card	Bank Melli Iran	20/68%	▲





آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانه پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاه نظری،

کوچه دوم، پلاک ۱۴



کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.